

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXXXVIII. évfolyam • 2003. december

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Riedl Gyula 89 éves

Bensőséges ünnepségen köszöntötték az egyesület könyvtárában a 89 éves Riedl Gyulát

A harmadik oldal

Isten éltesen Gyula Bácsi! Kívánunk neked még sok születésnapot, magunknak meg azt, hogy erőben, egészségben legyél közöttünk. Tudom, hogy nem szeretted a nagy nyilvánosság előtti ünneplést, de engedd meg, hogy ezúttal mégis ezt tegyem.

Már önmagában az is rendbagyó, hogy **nyolcvan-kilencedik** születésnapodon tesszük mindezt. Nagyszerű érzés volt a Birodalmadban a négy egykori és a bivatalban lévő elnök társaságában az egészségedre koccintani, és az eseményről megemlékezni.

Oly egyedülálló volt a Birodalmadban, a Könyvtárban ez az ünneplés, mely minden bizonnyal megismételhetetlen.

Isten éltesen drága jó Gyula Bácsi! Köszönjük mindazt, amit az Egyesületért tettél bosszú, gazdag szakmai életutad során. Minden veled töltött perc erőt ad a beszélgetőpartnernek. Erőt és hitet. Hitet abban, hogy a mai értelmetlen, rohanó világban, az olykor elembertelenedett kapcsolatokon kívül van olyan érték, mely semmiféle materiával nem pótolható.

Az elmúlt évszázad élő szakmai lexikona vagy, amit olykor nem győzünk lapozgatni. S a lapozástól a te lelked is felvidul, hiszen oly szeretettel, emberséggel és alázattal kalauzolod a látogatókat, hogy azoknak menten ottmaradni volna kedvük.

Megtudni a lassan történelmi homályba vezető emlékeket, az Egyesület oly zivataros és mégis csodálatos történetét, melynek ismerete nélkül – igaz hittel – a pályán nehéz boldogulni. Azzal a meggyőző érzéssel távozhat a könyvtárból a látogató, hogy a múlt ismerete nélkül csak egy teljesen más jövőt építhetünk, ami talán már nem is a miénk. Előadásodat hallgatva megerősödik a látogatóban a közösségbe vetett hit hegyeket mozdító ereje.

Tedd ezt még sokáig drága Gyula Bácsi.

Kívánjuk, hogy Szenteste a karácsonyi gyertya lángja adjon további erőt, egészséget és még sok boldog üzenetendő.

Pápai Gábor

Tartalom

Beszélgetés Csóka Péterrel354

Roth Matthaea:
Szúgradáció a Soproni-hegységben.....356

200 éve született Deák Ferenc359

Előnyösebb a fa szénnél362

Holdampf Gyula:
Az erdészet az EU-csatlakozás küszöbén363

Apatóczy István:
Interjú Schultheisz Józseffel365

Mátyás Csaba:
Az ezeréves tölgyfa üzenete366

Szlávik Lajos:
A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése367

Nemecz Ferenc:
Pusztuló Arborétum372

Újabb hódcsaládok a Közép-Tisza vidékén.....373

MEGOSZ híradó375

Bemutakozik a MEGOSZ elnöksége376

A Selmeci Társaság által árusított kiadványok380

Levél egy erdőmérnöknek381

Egyesületi hírek382

Schalkház Lipót:
Emlékezzünk eltávozott társainkra385

Erdész nők VII. Országos Találkozója, Sarród387

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXXXVIII. évfolyam 12. szám (december)
FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **DR. SZIKRA DEZSŐ**
A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: Andrési Pál, Apatóczy István, dr. Bartha Dénes, dr. Czerny Károly, Detrich Miklós, Greguss László Géza, dr. Járasi Lőrinc, Mihályfalvy István, dr. Sárvári János, Zétényi Zoltán.
SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255
KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: **CSERÉP JÁNOS elnök**
Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc
A kézirat lezárva: 2003. december 1.
ISSN 1215-0398
Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.
A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.
A címlapon közepén Bedő Albert portréja alatt az Országos Erdészeti Egyesület elnökei. Balról jobbra elnökségi idejük évszámával: báró Tallián Béla (1912–1921), Dr. Herpay Imre (1979–1990), Schmotzer András (1990–1998), Dr. Madas András (1956–1979), Káldy József (1998–2002), Cserép János (2002–). Fotó: Pápai Gábor

XII. Erdészeti Világkongresszus 2003. Québec

Beszélgetés Csóka Péterrel, a magyar delegáció tagjával

A batévenként megrendezésre kerülő világkongresszus házigazdája ezúttal Kanada volt. Québec államban több, mint négyezer szakember jött össze a világ minden tájáról. Egy hétig tartott a kongresszus, melynek kísérő rendezvénye volt a különböző erdészeti technológiai-eszköz- és informatikai kiállítás.

– A Világkongresszus egyik alelnöke voltál. Mi volt az alapgondolata a rendezvénynek?

– A konferencia jelmondata: „Az erdő az élet forrása!”, ami sejtette, hogy az erdő szerepének tárgyalásakor elsősorban az emberiség jövőjének meghatározó közegéről már nem csak mint nyersanyagforrásról gondolkodunk.

A következő három fő témakörben hangzottak el előadások:

- az erdő szerepe az emberiség életében;
- a Föld és az erdőtakaró kapcsolata;
- az ember és az erdő együttélésének harmóniája.

Az egy hét alatt 68 ülést tartottak, melyekből 10 plenáris, 58 tematikus szekcióban folyt. Ezekben 30 nagy előadás, valamint 211 rövidebb hangzott el.

Volt olyan nap, amikor a több, mint ezer erdész a földgolyó minden részéről öt ököregionális csoportba tömörülve tárgyalta a boreális, a mérsékelt égöv, a száraz, a nedves szubtrópusi és a trópusi régió problémáit. Tíz, tizenkét fős kerekasztaloknál és próbáltuk megfogalmazni az adott térség jövőképét, és hogy milyen megoldásokkal kellene azt megvalósítani. Több, mint 100 ilyen kerekasztal volt, mind, mind külön műhely, a szervezők szándéka szerint földrajzi és a szakterületi szempontjából is heterogén, amelyek munkájából végül konzisztens jövőkép és javaslatcsomag állt össze a kongresszus fő témái mentén.

– Azt gondolná az ember, hogy ilyen sok résztvevőnek, ráadásul más-más térségből, meglehetősen eltérő a véleménye.

– Szó sincs róla, meglepő módon igen nagy volt az összhang a végső vélemények között. Az erdészeknek szerinte a világon az a legnagyobb kihívás, hogy megértessék és elfogadtassák a társadalommal a szakma sajátos szem-

pontjait. Olyan helyzetbe kell jutnunk, hogy saját értékei alapján ismerjék el az erdészetet. Az erdészeknek jóval nyitottabbnak kell lenniük, ha meg akarják ismertetni a társadalommal azokat a szempontokat, amelyek az erdészszakma alapjait képezik. Ehhez főleg a kommunikáció terén van bőven tennivalónk. Az, hogy mikor, mivel és hogyan, már „csak” technikai kérdés. Nagyszerű volt érzékelni, hogy az öt régióból érkező szakemberek – akik természetesen más-más gazdasági, kulturális stb. körülmények között élnek –, azonos következtetésekre jutottak.

– A kongresszus egyik alelnökének választottak. Mi volt a szereped?

– Mivel számos alelnök volt, így a nyitó napi plenáris ülést és egy szekció ülést vezettem, valamint a mérsékelt égövi erdőgazdálkodás aktuális kérdéseiről tarthattam nyitó előadást az ezzel foglalkozó szekcióban. Az elhangzott több, mint 200 előadás mellett számtalan tanulmány készült a kongresszusra, mely 3 kötetben már a nyitás napján rendelkezésre állt. Egyébként is csúcstechnikával felszerelve, mindent „bevetettek” a rendezők a siker érdekében. Ami kellett is, hiszen a 2800 főre berendezett előadóteremben a leghátsó sorban is érdeklődő szakemberek ültek.

A kongresszus munkáját zárónyilatkozat, és a három fő témakörben megfogalmazott szakmai jövőkép összegezte. Eszerint a szegénység felszámolását a fenntartható fejlődéssel kell megolda-

ni, és ebben a folyamatban a fenntartható erdőgazdálkodásnak fontos szerep jut. A jövő csak az ember és erdő harmóniájában képzelhető el.

– Nem túl optimista ez az elképzelés, hiszen eközben Magyarországnyi erdőterület tűnik el évente a Földről?

– A kongresszusnak, miként az ENSZ Erdészeti Fórumnak is legfőbb tanulsága az volt, hogy az erdészek nem különülhetnek el a társadalomtól, és annak folyamataitól. Nem lehet szektoriális politikát folytatni. Az erdő nem azért tűnik el, mert az erdész rosszul dolgozik, hanem a fő ok a szükség és a nyomor, melynek felszámolása a legfőbb tennivaló. Kimutatható, hogy ott csökken az erdőterület, ahol a legnagyobb a gazdasági feszültség, kicsi az egy főre eső GDP és/vagy nagy a népsűrűség. Így nem elsősorban erdészeti problémát kell megoldani, hiszen ezeken a helyeken általában az erőforrások túlhatalmát látjuk. Tehát hosszú távon az erdők megővése érdekében az emberi tényezőt kell vizsgálni, mert a fenntartható fejlődés csak más ágazatokkal együtt működhet. Akkor lehetünk sikeresek, ha felismerjük, kikkel és miként kell együttműködnünk. Ez nem könnyű, mert kis ágazat vagyunk, ráadásul rövid távon nem tudunk látványos eredményt felmutatni.

– Említetted az ENSZ Erdészeti Fórumát...

– Május végén volt az ENSZ Erdészeti Fórumának harmadik ülése. Ez a testület a legmagasabb szintű erdészeti fórum, s

mint ilyen, csak korlátozottan szakmai, erős politikai töltéssel. A Fórum ülésén nem annyira szakmai jövőképet, hanem a fenntartható erdőgazdálkodás megvalósításának hogyan-ját vizsgálják. Nos, meg kell állapítani, hogy Québecben jóval nagyobb volt az egyetértés, mint az ENSZ-fórumon. Ez amiatt van, mert valószínűleg egyszerűbb szakmai körben szakmai alapelveket tárgyalni, mint a sikeres megvalósítás feltételeit a gazdasági és társadalmi szférában biztosítani. A-Fórum 2000-2005 között működik azzal a céllal, hogy elősegítse az erdők megőrzését, a bennük folytatható fenntartható gazdálkodást és az ez iránt való politikai elkötelezettséget, segítse a nemzetközi együttműködést, teremtsen lehetőséget globális kérdések megtárgyalásához. A mostani, 3. ülésnek az adott különleges jelentőséget, hogy tavaly nem sikerült egyezsége jutni azoknak a szakértői csoportoknak a felállítása ügyében, amelyeknek az lenne a feladata, hogy megvizsgáljanak olyan kiemelten fontos témákat, mint a nemzetközi és nemzeti erdészeti folyamatok nyomon követése és értékelése, a környezetbarát technológiák elterjesztése és finanszírozása, valamint egy joghatással bíró nemzetközi erdészeti egyezmény főbb paramétereinek kidolgozása. A májusi ülésnek a saját napirendje mellett éppen az volt a fő feladata, hogy a tavalyi fiaskót feledtesse.

– *Itt is alelnökként tevékenykedtél?*

– Az Erdészeti Fórum elnökségét az öt ENSZ-régió képviselői adják, így egy évig egy argentin, egy iráni és egy ugandai diplomata mellett portugál kolléganőmmel öten alkottuk az elnökséget. A Fórum 3. ülése végül kompromisszumok árán, de elfogadta a három beterjesztett határozatot, úgy mint:

- az erdőtakaró bővítésének jelentősége;
- az erdészet gazdasági szerepe;
- a nemzetközi együttműködés kialakításával kapcsolatos koncepció.

Ezen túlmenően pedig a 3 szakértői csoport is megalakult!

Az ENSZ Erdészeti Fórumának sajátossága, hogy bár valamennyi tagország alanyi jogon vehet részt a tárgyalásokon, nem mind a 180 tagország hallatja önállóan a hangját. Geopolitikai csoportok alakulnak, de a kontinensnyi országok, például Ausztrália, Kanada, Oroszország, az USA saját maga is kifejti véleményét. Magyarország különleges helyzetben volt, mert már az EU egyeztetésnek is részese, de mint átlaguló gazdaságú ország, a kelet-európai ENSZ csoportba tartozik.

A globális eszmecserét erősen meghatározza a fejlett és fejlődő világ, észak és dél kapcsolata, s a feszültségek zöme is ide vezethető vissza. Eltérő fejlettségi szintről ugyanazok a problémák nagyon különbözőnek tűnnek, ráadásul a tárgyalást jelentős részben diplomataik folytatják, a szakemberek a háttérrel biztosítják. Megnyugtató viszont, hogy az Erdészeti Fórum állásfoglalásai és a világkongresszuson kialakult álláspontok nem esnek messze egymástól.

– *A kívántakhoz képest van-e e téren elmaradásunk?*

– Az okokat és a merre haladjunk fő kérdéseit már felismertük. Kétségtelen, hogy konzervatív szakma vagyunk, de mégis el kell fogadtatnunk a társadalommal az értékeinket. Úgy tűnik, eddig nem voltunk képesek arra, hogy hatékonyan tudjuk képviselni érdekeinket, ezért aktívabbnak, kezdeményezőbbnek kell lennünk.

– *Érveink gyengeségének nem az az oka, hogy többnyire fában és nem élőhelyben gondolkodunk? Hiszen a társadalom a faanyagot természetesként*

használja, miközben megrendíti egy-egy faj eltűnése, kihalása.

– Nem, ezt a korlátot már átléptük. A fenntartható erdőgazdálkodásra kell összpontosítanunk, mert az lefed minden fontos elemet, mint védelem, megőrzés, ökoszisztéma szemlélet, gazdálkodás. Éppen az a szépsége ennek a gondolatnak, hogy a maga teljességében szemléli az erdőt. Mert azt sem szabad elfelejteni, hogy az embernek kell a fa, mint természetbarát nyersanyag. Az idestova 200 éve működő tudatos erdőgazdálkodás nem végig olyan értelemben volt tartamos, mint ahogy azt a mai felfogásunk megkívánja. Ezt a gondolkodást annyi új tartalommal tudtuk megtölteni, hogy az már minőségileg új kategóriát jelent. És ezen a ponton van hallatlanul fontos szerepe a kommunikációnak. Csak a múltra hivatkozni kevésbé szerencsés, sokkal inkább fontos, hogy múltunkat nem feledve korszerű elképzeléseinket megismertessük. Lényegében erről is szólt a világkonferencia.

Pápai Gábor

Szúgradáció kialakulásának feltételei és lefolyása a Soproni-hegységben 1987–2001

A szú lakója az erdei ökoszisztémának. Természetes egyensúly esetén észre sem vesszük ezeket az apró bogarakat, azonban, ha a biológiai egyensúly felborul, a faállomány jelentős részét képesek igen rövid idő alatt, ill. teljes egészében elpusztítani.

A következőkben a Soproni-hegységben lezajlott károsítás sajátos vonásaira térek ki.

A szűfélék erdészeti szempontból a legkártékonyabb bogarak. Általában a fenyőerdőkre veszedelmesekek, azok közül is a lucfenyvesekre. Ma már elmondhatjuk, hogy Magyarországon a huszadik században két jelentős károsítással járó szúgradáció lépett fel: az első a II. világháború után (1946–48), a második pedig a 90-es években behatárolhatóan a Soproni- és Kőszegi-hegységben valamint Ausztria Burgenland tartományának keleti részén.

Mint már leírtam, a szú együtt él az erdővel természetes körülmények között, és nem okoz észrevehető kárt. Gradációról vagy invázióról akkor beszélhetünk, ha ez a másodlagos károsító a kedvező viszonyok következtében nemcsak legyengült egyedeket, hanem egészséges állományokat is megbetegít.

A gradáció kialakulásának okai a Soproni-hegységben

A gradáció bekövetkeztéhez több tényező együttes megjelenése szükséges, viszont nem szükséges az összes jelenléte:

Időjárási szélsőség: (hosszabb távon száraz, igen meleg idő, kevés csapadékkal) Nyugat-Dunántúlon a 90-es években a hosszú, kb. 10 éven keresztül tartó aszály okozta a lucfenyőállományok legyengülését, majd pusztulását. Éves csapadékatokat az ERTI Alpokaljai Kutatóállomásától kaptam, köszönet illeti őket ezért. Az adatok Brennbergbánya, ill. Görbehalom térségéből valók, ahol korábban nem volt ritka az 1000 mm-es csapadék sem.

Természeti és társadalmi katasztrófa: (széldöntés, háború okozta erdőkárok) a Wiebke nevű orkán okozta 1991-ben Baden-Württemberg és Bayern német tartományokban a hatalmas lucdőlést és a következő évben pedig a szúgradációt. A területen nagy számban maradt kidőlt lucfenyő kéregben és ez lett később a hatalmas pusztulás melegegya. Ugyanez zajlott le a háború után a Soproni-hegységben is.

Rosszul megválasztott állományösszetétel: Nyugat-Dunántúlon, közelebbről a Soproni-hegységben okozott nagy gondot az elegyetlen, túltartott, nem a megfelelő termőhelyre telepített lúcfenyves. A lucfenyő az én véleményem szerint nem őshonos Sopron környékén, és mint ilyen, fokozottan érzékeny a károsításokra.

Kedvező költő- és áttelelő helyek: itt kell megemlítenem a hazai erdészek körében ma még nem túlságosan ismert fogalmat, az ún. erdőhigiénit. Ez az erdő szempontjából ugyanazt jelenti, mint az ember esetében: az erdő tisztán tartása, az olyan „rizikótényezők kitakarítása”, amelyek komoly megbetegedéseket okozhatnak. Esetünkben el kell gondolkodni azon, hogy veszélyes időszakokban inkább egy-két évvel el kell tolni nevelővágást, mintsem a kitermelt faanyag maradványát, ágakat kéregben otthagyni az erdőben, szaporító helyet biztosítani a szúnak.

Rosszul végrebajlott kárfelszámolás: ha felfedezünk szúkárosított foltot, akkor biztosak lehetünk abban, hogy azok a fák is károsodottak, amelyeken még nem látunk külsőleg semmi nyomot. Próbadöntéssel megállapítható, hogy a környező, még érintetlennek látszó fák koronájában már ott a szú. A gyakorlatban ezt a problémát úgy próbáltuk megoldani, hogy amikor szűfoltot termeltünk ki: a szélső, látszatra is megtámadott fától számított egy-másfél, súlyosabb esetben két famagasságban kivágtuk a még egészségesnek látszó fákat is. Szórványos kárnál, elegyes áll-

ományban segített a dolog, elegyetlen lucfenyvesben legtöbbször már nem, a pusztulás már ennél is gyorsabban jelentkezett.

Kedvező időjárás a harmadik nemzedék kialakulásához: amennyiben az időjárás kedvezően alakul (hosszú, száraz, meleg nyár), kialakulhat harmadik generáció is, de általában már nem képes kifejlődni, hanem álca v. báb alakban telel át. A soproni szúkárosításnál volt olyan év, amikor is kifejlődött harmadik generáció (1992), sőt ki is repült.

A károsító elterjesztése szállítással: amennyiben a károsított faanyagot kéregben szállítjuk olyan területre, ahol potenciálisan fertőzhető állomány található, fennáll a fertőzés veszélye. A szűfélék méretükhöz viszonyítva hatalmas távolságokat képesek átrepülni, ebben segíti őket az uralkodó (esetleg viharos erejű) szél is. Normál körülmények között 100–150 m-t képesek megtenni, de kedvező áramlatok esetén km-re is rúghat az átrepült távolság.

A szúnak, mint a legtöbb természetben élő egyednek természetes ellenségei is élnek. Ilyenek pl. a *Coeloides bostrychorum*, a gyilkos fürkészdarázs, a *Rhopalicus tutela*, vagy a *Pachyceras xylophagorum* nevű fémfürkészdarázs. A rabló rovarok közt is van ellensége: *Thanasimus formicarius* vagy a *Phloeopora testacea*. Ezek a paraziták is nagy számban elterjedve visszavethetik a gradációt. Ez a folyamat azonban igen lassú, és éveket vehet igénybe, mire valamilyen hatását tapasztalhatjuk.

Jelentős ellenségei akadnak a madarak között is: a nagy fakopáncs, az erdei pinty nagy mennyiségben szedi fel a területén élő bogarakat. A téli alomban az erdei cickány, a törpe cickány, az erdei pocok pusztítja az ott áttelelni készülő bogarakat.

A hazai tapasztalatok szerint a legtöbb esetben az időjárás kedvező alakulása okozta a gradációk összeomlását.

Év	1987/88		1988/89		1989/90		1990/91		1991/92		1987/92	
	Br.	Gh.	Br.	Gh.	Br.	Gh.	Br.	Gh.	Br.	Gh.	Br.	Gh.
XI-IV hónap	269	248	204	224	185	169	203	180	314	322	236	229
V-X hónap	468	453	509	431	389	397	658	654	362	366	476	460
Összes	737	701	713	655	574	566	861	834	676	688	712	689

A szű okozta károk

A szűgradáció az erdész egyik legveszedelmesebb ellensége. Hatalmas károkat képes okozni ez a kicsi, kinézetre teljesen jelentéktelen bogár.

A szűgradáció következményei:

– A szű károsíthatja a faanyagot fiziológiailag és műszakilag.

– Ha a szű az állományt a vágásérettségi kor elérése előtt támadja meg, kortól függően nagy növedékkiesést okozhat.

– A felújítási kötelezettség Sopron esetében ez egyet jelentett a fafajcserével, hiszen újra elegyetlen lucfenyőt telepíteni szakmai öngyilkosság lett volna. A lombos erdősítések felhozása sokkal nehezebb és drágább, mint az elegyetlen lucfenyvesés.

– A természet pusztulása után a legfájdalmasabb az anyagi kár (nem kis fejtörést okozva a gazdálkodónak). A szűkárosításnál általános az a jelenség, hogy a növedéknél több faanyagot vagyunk kénytelenek kitermelni, az árbevétel pedig nagymértékben nő. Sajnos, a dolog nagyon csálóka, mert a többlet-árbevételnek kell fedeznie a későbbiekben az erdőfelújítás nem csekély költségeit.

A szűkárosítás elleni védekezés

Legtöbb esetben, ha már megtapasztaltuk a gradációra utaló jeleket, sok mindent már nem tehetünk.

Védekezési lehetőségek:

– Megfelelő állománymegválasztás: ez a megelőzés legfőbb eszköze. Ha elegyes állományokat alakítunk ki, nagy esélyünk van a szűkárosítás elkerülésére.

– „Tiszta gazdálkodás”: a költségalkalmas faanyagot el kell távolítani a területéről. Az eltüntetés történhet égetéssel, aprítással, kérgezéssel vagy ezek kombinációjával.

– A megszüntető védekezés már a szűpopuláció megnövekedése esetén alkalmazható. Fajtái:

• Fogófás védekezés: célravezető, de igen nagy odafigyelést igénylő módszer.

• Védekezés kémiai szerekkel: rendkívül költségigényes és eléggé nehézkesen alkalmazható módszer.

• Feromoncsapdás védekezés: akkor lehet védekezéssről beszélni, ha a megtámadt lucfenyő tömege nem több 1m³-nél 5 hektáronként, különben inkább létszám-megfigyelésre és viselkedéskutatásra alkalmas módszer. A feromonok: vegyi anyagok, elsősorban a táplálék iránynak mutatóásával csapják be a bogarakat és csupán másodlagosak a nemek egymásra találásának elősegítésében. Így nem nyílegyenesen repülnek rá a csapdára, csak közelítő irányt kapnak. Ezek az anyagok a bogarak tömeges csalogtatására alkalmasak, és ha folyamatosan vezetjük az adatokat a gyűjtésről, sok mindent tudhatunk meg a szűfélék rajzásáról, annak megindulásáról, tartamáról, intenzitásáról és csökkenthetjük a bogarak számát is. A készen vásárolt szűcsapda kemény műanyagból készült, a belsejében lóg a csalogatószerrel átitatott kis papírlapka. A bogár nekirepül a csapdá-
nak, az oldalán található réseken keresztül egy vályúba esik, ahonnan nem képesek kirepülni, csak mi gyűjthetjük be őket (érdekesség, de jellemző az állatok túlélési képességeire: mi sem akartunk hinni a szemünknek, de volt, hogy friss feromon ellenére teljesen üres volt a csapda, ugyanis valamelyik bogár kirágta a kemény bakelitet és az addig befogott bogarak teljes számban kirepültek).

A fakitermelések helyzete 1987-től 2001-ig

Év/faj	LF m ³	Össz.m ³	%
1987.	16 120	23 609	68
1988.	14 926	22 381	67
1989.	15 500	25 997	60
1990.	13 876	21 524	64
1991.	7374	19 244	38
1992.	11 619	23 138	50
1993.	14 291	19 549	73
1994.	21 778	30 418	72
1995.	48 578	56 970	85
1996.	44 643	60 281	74
1997.	29 209	49 027	60
1998.	10 047	29 537	34
1999.	5917	19 767	30
2000.	7523	30 577	25
2001.	4835	25 729	19

% oszlopban a lucfenyő kitermelés a teljes termelés százalékában adatokat tartalmazza.

A fenti táblázat a következő adatokat tartalmazza: az évenkénti véghasználatok, növedékköszorító gyérítések és a 65 év feletti állományokban történt egészségügyi termelések nettó-m³ adatait a lucfenyőre, ill. az összes köbméterre vetítve.

Tekintsük át a táblázatot és nézzük meg, milyen következtetésekre juthatunk.

A szűkárosítás következtében elpusztult lucfenyő faanyag kitermelése 1995. évben, és az összes fakitermelés pedig a következő évben, 1996-ban volt a legmagasabb. Átlagos évnak az 1987., 1988. éveket tekinthetjük, bár 88-ban már a Kányaszurdok kerületben

már volt nagy területű elpusztult lucfenyves tarvágás. Az 1987-ben letermelt 23 609 m³ éves üzemtervi keret-szám szerinti adat.

Az 1996. évben már komoly téli csapadék volt (1995. november 4-én leesett a hó és következő év áprilisáig folyamatosan takarta a hegyet), azt hűvös és esős nyár követte. Emlékeim szerint 1996-ban 1000 mm felett esett eső a hegyen, és láss csodát, a lucfenyő fakitermelés komolyan visszaesett, az időjárás újfent megmentette a maradék állományt.

Az erdőfelújítások helyzete 1987-től 2000-ig

A következő oldali táblázat tartalmazza 1987-től a folyamatos erdősítések adatait. (Itt kell megjegyezni, hogy a Hegyvidéki Erdészeti teljes területe 4200 ha volt).

A folyamatban lévő erdősítések alá-vont terület adata azt is mutatja, hogy az I. kivitelként bekerülő és a befejezett-ként kikerülő erdőrészek kb. 1990-ig kiegyenlítették egymást, azután a befejezett erdőrészek erősen csökkentek, a bekerülő I. kivitelek pedig megnövekedtek.

Az utolsó időszakban az E-lapok és az érintett erdőrészek száma 220-240 db között ingadozik, és miután van több 10 ha-nál nagyobb erdősítés is, sejthető, hogy az átlagos, szűkár miatt beerdősítendő terület nagyság alig haladja meg az 1 ha-t.

A 13 év alatt több mint kétszeresére nőtt az erdősítés alá vont terület nagysága. Az érintett erdőrészek területe viszont több mint háromszorosra nőtt, ami azt jelenti, hogy ritka a teljes területtel erdősítés alá vont erdőrészlet. Szemmel láthatóan történik a hegyvidéken a fafajváltás: míg 1987-ben a tölgybűkk erdősítés aránya közel 40 % volt, addig 2000-ben 75 % ez az arány.

A fenyőerdősítés aránya 1992-ig nagymértékben csökkent. Ebben az időszakban már alig történt fenyő I. kivitel, pótlás sem sok. Az utolsó években történt növekedés a korábban végzett lomb I. kivitelek pótlásakor került földbe, vörösfenyő, erdeifenyő, jegenyefenyő és némi lucfenyő is.

1992-ben a sikerben nagyfokú visszaesés következett be, igen nagy csapadékhiánnyal küzdöttünk az évben. Az E-lapok nagy részén aszálykárt találtunk, szó szerint kiégtek az erdősítések, még a fű sem nőtt rajtuk.

A szűgradáció legnagyobb kártételét 1995-ben végezte el: a következő év-

Év	Teljes terület /ha/	Erdősítés alá vont terület /ha/	Éves siker				Elszámolható célállománytípus sikere /ha/					Befejezett erdősítések /ha/
			Természetes Felújítás /ha/	Mesterséges erdősítés /ha/	Összes /ha/	%						
			Mag-eredet /ha/	Sarj-eredet /ha/			Tölgy, bükk	Akác-sarj	Kem.lomb	Lágy lomb	Fenyő	
1987.	386, 3	230, 1	9, 6	3, 9	162, 3	175, 8	76	68, 5	3, 9		103, 4	19, 9
1988.	453, 9	225, 0	6, 3		155, 4	161, 7	72	61, 4			100, 3	34, 3
1989.	426, 2	230, 5	7, 1		161, 1	168, 2	73	83, 3			84, 9	32, 1
1990.	433, 6	232, 9	6, 3		170, 1	176, 4	76	97, 4			79, 0	14, 8
1991.	495, 1	241, 5	7, 8		175, 2	183, 0	75	105, 7	2, 0	3, 0	72, 3	20, 5
1992.	546, 3	240, 0	6, 9		148, 0	154, 9	65	106, 2	2, 0	4, 3	42, 4	20, 2
1993.	556, 6	257, 0	6, 6		170, 4	177, 0	69	106, 6	2, 0	3, 0	65, 4	10, 9
1994.	555, 2	238, 3	6, 6		160, 6	167, 2	70	110, 0	0, 5	0, 2	56, 5	18, 5
1995.	570, 5	282, 1	6, 1	0, 2	172, 0	178, 3	63	107, 1	2, 4	0, 2	68, 6	10, 4
1996.	972, 9	400, 1	2, 1	0, 2	241, 6	243, 9	61	162, 3	2, 3	0, 2	79, 1	1, 4
1997.	1260, 0	535, 7	6, 4	0, 2	331, 7	338, 3	63	262, 2	2, 4	0, 2	73, 5	18, 1
1998.	1268, 8	523, 7	7, 6	0, 4	378, 9	386, 9	74	231, 5	2, 0	0, 4	153, 0	2, 0
1999.	1268, 5	577, 4	22, 0		352, 7	374, 7	65	272, 5	0, 9	0, 8	100, 5	27, 0
2000.	1267, 5	505, 4	12, 0		390, 5	402, 5	79	300, 3	1, 8	0, 8	99, 6	14, 2

ben nagyságrendileg nőtt a beerdősítendő területek nagysága. Ezen a tájon volt mélyponton a befejezhető erdősítések nagysága is. (pl. 1996-ban 1, 4 ha).

Lassan, de biztosan növekedésnek indulhat a befejezhető erdősítések nagysága, köszönhetően a gépesített erdősítési, ápolási technológiáknak, a vegyszeres légi gyomviasszorításnak, a komoly költségáfordításnak és nem utolsósorban a 97-98. csapadékos éveknek, amelyek aztán a szűkárósításnak is megálljt parancsoltak.

A 2001-2002. évi száraz időszak kö-

vetkezében újra megjelent a szű, hiszen maradt még lábon elegenden lúcfenyves.

Nagy várakozással nézünk az erdőtervezés elé, hiszen a szű miatt komoly fakitermelés besorolási gondok merülnek fel immár folyamatosan. 1987-ben, mint ifjú titán kezdektem neki a hegyvidéki erdőművelésnek, aztán küzdhettem, küzdhattunk az erdészekkel, főnökeinkkel a szű ellen, később a hatalmas erdősítési feladatokkal, ma, mint a természetvédelem szakhatóságának képviselője próbáljuk szintén volt kollégá-

immal együtt meglábalni a gondokat, amelyek továbbra sem kicsik.

Kompromisszumok nélkül nem lehet a három félnek együtt dolgoznia (gazdálkodó, erdőfelügyelet, szakhatóság), ezért mindent meg kell tennünk annak érdekében hogy a törvényi kereteken belül túljussunk a hegyvidéket érintő hatalmas katasztrófa felszámolásán és áttérhessünk az „egyszerű, hétköznapi” gazdálkodásra.

A Soproni-hegységben a csapadékos évek megállították a tömeges szűkárósítást, és maradtak egészségesnek mondható, elegenden lúcfenyvesek. A szű tehát nem örökre tűnt el a hegyvidékről, csak „átmenetileg visszavonulót fűjt”. Tanulnunk kell az eddig szerzett tapasztalatokból, hogy a szű még egyszer ne szedhessen ilyen tömegű áldozatot a fenyveseinkből.

Sopron, 2002. október 26.

(A szerző erdészeti és tájvédelmi osztályvezető, Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság)

Ps. Mint a fenti dátumból látszik, ezt a cikket kb. 1 éve rendeztük sajtó alá. Magam sem gondoltam volna akkor, amikor tavaly ősszel szinte állandóan esett, hogy az idén szinte csapadék nélkül múlik el a vegetáció. Sajnos, a száraz meleg a szűt sem hagyta „hidegen”, újra szaporodott, főként az első, májusi kirepülésben volt igen magas a bogarak száma. E bogarak létének sajnos, ma már újra bizonyítéka van a hegyen, újra száradnak le a fenyők és vöröslő foltok „díszítik” az erdőt. Megint itt az ideje az esőt kérő imádságoknak....

Fotó: Mihalovszky István

200 éve született Deák Ferenc

Deák Ferenc születésének kétszázadik évfordulója alkalmából álljon itt az Országos Erdészeti Egyesület korabeli megemlékezése a kiemelkedő államférfi elhunya alkalmából.

DEÁK FERENCZ.

Született 1803. októberhó 17. † 1876. január 28-án.

Mint a magyar közgazdaság minden ágának, úgy erdészetünknek is az 1875. évet megelőző huszonöt-éves nemzeti élet korszakában megindult örvendetesebb fejlődése, azon időponttól számítható, mely DEÁK FERENCZ bölcsességének napvilága által életre bivatva, nemzetünket önmagának visszaadta, s ezzel közművelődésünk biztosabb és öntudatosabb fejlődését is lehetővé tette.

Mély gyász és fájdalom érzésével borulunk azért mi is le a halbataitan nagy férfiu ravatala előtt s kérjük a Magyarok Istenét, hogy nemzetünk nagyja és kicsinyje, DEÁK FERENCZ életében és tetteiben, az önzetlen hazafiság és a haza javára való fáradhatlan munkásság örök-fényű példáját fiuról-fiúra és nemzetünk életének örök idején át látva, aként igyekezzék bivatása és működése körében bonpolgári kötelességeinek megfelelni, mint ezt, a jog és igazság apostoli ihlettel bíró védnöke, DEÁK FERENCZ Magyarország javára itt e földön tette.

Lapunk a magyar tudományosság egyik ágának szakirodalmát képviseli s mint ilyen csakis e körben lehet bivatva a nagy férfiurol megemlékezni. De hogy miként gondolkozott DEÁK FERENCZ a magyar szakképzettség kifejlesztésének szükségességéről, álljon itt örök emlékül és buzdítóul egy kivonat azon leveléből, melyet e tárgyra vonatkozóan 1861. október 19-én Kemény Zsigmond báróhoz intézett, s melyet mi a „Nemzeti Hírlap” után következőkben közölhetünk:

„Mindaz, mi a tudományos műveltséget előmozdítja, annyira fontos a nemzetre nézve, hogy az ezek iránti részvételenség csak fonák egyoldalúságnak lehet eredménye, s kétségtelenül vétek a haza ellen.

A legsúlyosabb körülmények között sem kétkedtem honunk szebb jövődjén.

De hogy reményeink egykor valósuljanak, nem elég akarni.

Tanulnunk kell s művelnünk a tudomány minden szakát, művelnünk a népnek minden osztályát: mert korunkban csak azon nemzetnek van biztos politikai jövődjője, mely komolyan törekszik az általános műveltség színvonalára emelkedni, s azon előre haladni.

Nemcsak vérrel, s nem mindenkor vérrel szolgálhatunk a hazának.

A ki hazáját nemcsak a lelkesedésnek fellobbanó hevében, hanem mindig igazán szereti, törekedni fog minden uton, minden alkalommal, használni a hazának.

Minden perc melyet tanulásra, minden fillér, mit a tudományoknak, s azok közlönyeinek pártolására fordítunk, egyzersmind a haza oltárára tett áldozat.”

A főrendi- és képviselőház részéről következő gyászjelentés adatott ki:

„Az országgyűlés nevében hazafiui mély fájdalommal jelentjük, hogy

DEÁK FERENCZ

január-hó 28-án meghalt.

Budapesten, 1876. január 29.

Majláth György s. k.,

A főrendiház elnöke.

Ghyczy Kálmán s. k.,
a képviselőház elnöke.

A temetés február 3-án, az engesztelő szent miseáldozat február 5-én fog megtartatni.

A részletek később hozatnak köztudomásra.”

Ő Felsége a király, a miniszterelnökhöz DEÁK FERENCZ elhunytá alkalmából a következő legfensőbb kéziratot intézte:

Kedves Tisza!

DEÁK FERENCZ halála nagy gyászszal tölti el az országot.

Én is mélyen meg vagyok batva, s nem lebet, hogy ki ne mondjam, mily őszintén osztozom az általános fájdalomban, mily sajnosan érzem Magam is vesztességét e férfiumak, ki egész életét a közjónak szentelvén, a trón és haza iránti büsége, tündöklő jellemtisztasága és polgári erényei által oly nagy mértékben kiérdemelte fejedelmének szintugy, mint polgártársainak bizalmát és szeretetét.

Államférfiúi érdemeit a történet fogja megörökíteni. Hirneve az országban és

amnak batárain túl is fenn fog maradni és emléke áldva lesz.

Hálás elismerésem követi őt sirjába, melyre itt küldök egy koszorút!

Kelt Bécsben, 1876. évi január 29-én.

Ferencz József, s. k.

Ő Felsége a királyné a magyar tud. akadémia csarnokában felállítva volt gyászravatalnál január-hó 31-én délután személyesen jelent meg, s imája után a nemzet halottjára sajátkezűleg tette a koszorút, melynek szalagjára arany betűkkel volt himezve: „Erzsébet királyné Deák Ferencznek”.

József főherczeg és Fenséges neje Clotild főherczegnő, valamint az Országgyűlés is koszorukat küldöttek a ravatalra.

Országos Erdészeti-Egyesületünk következőleg örökölte meg DEÁK FERENCZ emlékeit:

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti-Egyesületnek 1876. évi január-hó 31-én Deák Ferencz elhunytá alkalmából tartatott rendkívüli választmányi üléséről. Jelen voltak: Tisza Lajos elnök, Wagner Károly alelnök, Degenfeld Imre gróf, Divald Adolf, Székely Mihály választmányi tagok és Bedő Albert egyleti titkár.

I. Elnök ő Nagyméltósága meghatározavakkal emlékezik meg Deák Ferencz elhunytáról és jelenti, hogy ez alkalomból szükségesnek találta az ülést összehívni azért, hogy az Országos Erdészeti-Egyesület mint hazai közintézet szintén kifejezést adhasson azon mély bánatának és részvétének, melyet Deák Ferencz elhunytá felett hazánk minden fia érez.

Előadja továbbá, miszerint a gyász-esetről történt értesülés után azonnal intézkedett, hogy az egyesület hivatalos helyiségén a gyászlobogó kitűzessék, a mi mindjárt folyó-hó 29-én megis történt; hogy az országgyűlés által a gyásztisztesség rendezésére kiküldött bizottságnak szintén bejelentette, miszerint az egyesület a végtisztességet tevők sorában képviselői által résztvenni kíván, s hogy a résztveendő tagok számára szükséges jegyek megszerzéséről is gondoskodott. Felkéri továbbá a választmányt, hogy kebeléből két tagot küldjön ki, kik az egyesület részéről a

gyászszertartás ünnepélyénél legyenek jelen, s hogy elhatározassék, miszerint a helybeli és Budapesthez közelebb lakó választmányi- és rendes tagok a gyászmenetben az egyesület részéről küldöttségileg vegyenek részt. Végül indítványozza, hogy Deák Ferencz nevének az Orsz. Erdészeti-Egyesület kebelében való megörökítésére „Deák Ferencz alapítvány” címén az erdészeti szakképzettség irodalmi fejlesztését célzó alapítvány tétessék.

Az igazgató választmány kijelenti, hogy az Országos Erdészeti-Egyesület, a hazafiui fájdalom legbensőbb és legsajgóbb érzésével osztozik a magyar nemzet nagy fiának, bölcsének és vezérének Deák Ferencznek, folyó január-hó 28-án történt elhunytá által Magyarországot ért nemzeti gyászban.

Az egyesület a magyar nemzet jelen lesújtó fájdalmában való részvételét s Deák Ferencz működése és emléke iránti legmélyebb tiszteletét és hálás elismerését, a hazai erdészet körében és illetőleg az egyesület évlapjain is megörökíteni, s ennek az ifju nemzedék és a jövő kor részére látható és az egyesület életével együtt örökké tartó jelét óhajtván adni: az igazgató választmány egyhangulag elhatározza, miszerint a legközelebbi rendes közgyűlésnek ajánlani fogja, hogy: az egyesület saját alapítványi pénztáránál „Deák Ferencz alapítvány” címén 10.000 – tizezer – forintnyi alapítványt tegyen azon rendeltetéssel, hogy ennek évenkénti kamatja erdészeti irodalmi pályadíjakra tüzessék ki.

A „Deák Ferencz alapítvány” összege első sorban az egyesület évi jövedelméből tőkésítendő, s ennek első részletét az 1875. évi egyleti jövedelemből 1876-ra ájtott felesleg, illetőleg 3000 forint képezi.

Az ezen alapítványt illető további szabályokat az egyesület közelebbi rendes közgyűlése az egyleti alapszabályokba felveendő határozatokkal fogja megállapítani.

Az igazgató választmány végül helyeslő elismeréssel fogadja az elnökség

által tett intézkedéseket, s elhatározza egyuttal, hogy nemzetünk áldott emlékü fiának Deák Ferencznek folyó évi február-hó 3-án tartandó temetésénél, valamint az 5-én tartandó engesztelő szentmise-áldozaton a végtisztességet tevők sorában a gyászszertartás ünnepélyénél az egyesület Wagner alelnök és Bedő egyesületi titkár által képviseltessék, s hogy a gyászmenetben a helybeli és Budapesthez közelebb lakó választmányi és rendes tagok küldöttségileg vegyenek részt, megbízatván egyszersmind a titkár azzal, hogy az illetőket erről levélben és hírlapilag is értesítse.

II. A titkár a jelenlévő választmányi tagok közt kiosztja az országgyűlés részéről az egyesületnek küldött gyászjelentéseket s megbízatik, hogy a további példányokat a gyászünnepélyen résztvevő egyleti tagoknak szolgáltatassa ki.

III. Ezen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésével Wagner alelnök és Divald választmányi tag urak bizatnak meg. – K. m. f. Hitelesítik:

Tisza Lajos, elnök.	Wagner Károly, alelnök.
Bedő Albert, titkár.	Divald Adolf, választm. tag.

A temetés február hó 3-án és a szentmise-áldozat február 5-én a nagy ballottához és az irányában hálára kötelezett Magyar-Nemzethez méltó díszszel és részvétellel tartatott meg. Az Országos Erdészeti-Egyesület mind a gyászszertartásnál, mind a szentmise-áldozaton kiküldött képviselői és számos más tagjai által volt képviselve.

Egyesületi elnökünk Tisza Lajos ur ő Nagyméltósága a végtisztesség ünnepélyénél, mint az annak rendezésére kiküldött országos bizottság egyik vezető tagja vett tevékeny részt.

A selmeczi erdőakademia, Pöschl akadémiai igazgató vezetése alatt, több erdésznövendék által volt képviselve.

DEÁK FERENCZ neve a magyar birodalom életével együtt örökké élni fog! Tetetei, emléke és hamvai Magyarország minden jó fia által örökké áldva lesznek!

A Deák Ferenc alapítvány pályázataiból olyan művek születtek, mint:

Fekete Lajos–Soltz Gyula: Az erdőbecsléstan kézikönyve (1882);

Szácsi Zsigmond: Az erdőhasználat-tan kézikönyve (1885);

Fekete Lajos–Mágócsy-Dietz Sándor: Erdészeti növénytan (1881, 1886);

Belházy Emil: Az erdőrendezéstan kézikönyve (1885);

Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár (1886);

Fekete Lajos: A tölgy és tenyésztése (1888);

Sobó Jenő: Erdészeti építéstan (1898–99);

Cséti Ottó: Erdészeti földméréstan (1888) stb.

A puhafákat védelmezik

Az EU-ban legálisan kivágott fát fogadnának

Az Európai Unió tagállamainak agrárminiszterei luxembourgi ülésükön jóváhagyták az Európai Bizottság akciótérvét, amelynek célja a puhafák illegális kivágásával és kereskedelmével szembeni fellépés.

A terv értelmében, amelyet még tavasszal fogadott el az Európai Bizottság, a tagállamok szavatolni kívánják, hogy az unió területére kizárólag legális körülmények között kivágott fa jusson be. A terv intézkedései közül kiemelkedik a fakitermelő országoknak és azok önkéntes társulásainak nyújtott támogatás, amely a helyi adminisztráció hatékonyságát hivatott javítani.

A puhafák illegális kivágása és kereskedelme az egyik fő tényezője a Földet borító erdők gyors ütemű ritkulásának. Az erdőirtások ráadásul kedvezőtlenül érintik a világ számos térségének legszegényebb népességcsoportjait, amelyeknek megélhetése nagyban függ az erdők élővilágától.

A környezetvédők felkérték az Európai Bizottságot: dolgozzon ki közösségi normatívát, amely büntetné mindenemű, illegális fakivágásból származó termék behozatalát vagy értékesítését az uniós tagországokban. A környezetvédő szervezetek bíznak abban, hogy az Európai Bizottság konzultálni fog velük, mielőtt kidolgozza az akciótérvet kísérő törvény tervezetét.

(MTI)

Az alapszabályok módosításával kapcsolatban terjesztetik elő az igazgató választmány részéről azon egyfelől hazafiui kegyeletes érzésből eredő és másfelől az egyesület szellemi működésének állandó biztosítását célzó javaslat, mely a „Deák Ferencz alapítvány” czime alatt 10.000 forint tőke létesítését ajánlja azon rendeltetéssel, hogy annak évi kamatja erdészeti irodalmi pályadíjakra, esetleg az egyesület szakközlönyébe felveendő jelesebb munkák jutalmazására fordíttassék. Nem kételkedvén abban, hogy a t. közgyűlés e javaslatot helyesnek ismerve, elfogadja, bátran el merem mondani, hogy a megjelölt alapítvány létesítése nem csak a mult évtized munkásságának képezi dicső befejezését, de a mai gyűléssel elkezdődő új évtized működésének is fényes emlékü megörökítése leendő.

Nem lesz telepítés?

Nyíregyháza (KM) – A jövő évi költségvetés erdőtelepítésre, új erdők létesítésére gyakorlatilag egy fillért sem tartalmaz – állítja a Fidesz. Az utóbbi öt évben sem volt arra példa, hogy az erdőtelepítésre ne jutott volna pénz az erdőgazdákhoz – mondta sajtótájékoztatóján a hétvégén **Borkó Károly**, a Fidesz országgyűlési képviselője. Az idén mégis úgy tűnik, a költségvetésben egyetlen fillért sem különítettek el erre a célra. A politikus állítását kifejtve elmondta: szerepel ugyan 2,014 milliárd forintos összeg a büdzsében erdőgazdálkodásra, de ez európai uniós forrás, melyhez csak pályázat útján juthatnak a gazdák. A hazai költségvetésben nem konkrétan erdőgazdálkodásra, csupán a pályázatok önjelölt biztosságára szánnak 333 millió forintot.

Erdőtelepítést a magyar gazdálkodók a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv keretében a szigorúan csak mezőgazdasági területek erdősítésére, pályázati úton vehetnének igénybe.

Ez a költségvetés jelenlegi számai szerint 2,014 milliárd Ft. Ennek saját, nemzeti részét, 333 millió Ft-ot tartalmaz a költségvetés. Ezzel kapcsolatban az a probléma, hogy a Nemzeti Vidékfejlesztési tervet még nem fogadta el az Unió, ill. ezt az összeget is pályázni kell a gazdálkodóknak. A telepítési támogatások eddig kvázi alanyi jogon járt, hiszen ha a telepítési terv formailag, tartalmilag és szakmailag rendben volt, akkor a tervet automatikusan befogadták, a telepítés megindulhatott, az elvégzett munkák ellenértékét meghatározott ütemezéssel az állam a gazdálkodónak kifizette.

Az uniós forrásra minden esetben pályázni kell, s a finanszírozás, a

penzkifizetés is szigorú szabályokhoz kötött, és utólagos. **Előfinanszírozás nincs, a költségeket teljes egészében a gazdálkodónak kell megfizetnie, támogatáshoz legkorábban 2004 decemberében, 2005 január-február táján juthat.** Természetesen mindez eredményes pályázat, a nyomtatványok, az elszámolások hibátlan és pontos kitöltését feltételezi. A pontatlanságot, a hiánypótlást az Unió rendszer „bünteti”, a támogatási összeg csökkentésével, esetleges teljes megvonásával. A pályázatok sikeressége a legjobban pályázó régebbi tagok / írek, angolok, németek franciák / esetében is csak 75-85 %. Az új belépők 50-60 %-nál nem szoktak jobban teljesíteni.

Összegezve: a Magyar Köztársaság 2004. évi tervezett költségvetése erdőtelepítésre, új erdők létesítésére gyakorlatilag egyetlen fillért sem tartalmaz!

Füstölgés az elfüstölt értékek fölött

Vásárosnamény (KM) – *A fa egyre megbecsültebb érték, ezért hasznosítása a legnagyobb körülmekintést igényli. Nem szerencsés például, ha egyszerűen elégetjük.*

Erről is szó esett a Kelet-Magyarország TOP 100 Klubjának legutóbbi összejövetelén, amelyen a gazdasági miniszter is részt vett. Megyénk gazdasági életének szereplői különböző aktuális témákat vetettek fel, így került szóba a fa energetikai célú hasznosítása, illetve a szakmát megosztó fogadtatása.

Nincs ipari mennyiség

Uniók gyakorlatra hivatkozva az állam tetemes költségvetési támogatást ad a biomasszából előállított energiához. A cél nemes, de a végrehajtás komoly gazdasági problémákhoz vezetett. A biomassza ugyanis jelenleg nem áll rendelkezésre iparilag kalkulálható, koncentrált mennyiségben, amely a folyamatos energiatermeléshez szükséges lenne.

Ennek hiányában viszont hagyományos erdőinkből adják el a más célra is hasznosítható, értékes fát, amelyért a nagy erőművek állami támogatással magasabb árakat fizetnek. Az ipari szektor pedig alapanyag nélkül maradt – legutóbb megyénkben járva az Országos Erdészeti Egyesület Fakeskedelmi Szakosztálya is szembesülhetett ezzel. A tagok a vásárosnaményi Interspan

Kft.-nél járva hallhatták: a cég jelenleg az alapanyag 80 százalékát kénytelen külföldről beszerezni.

Üzleti érdekek mentén

– Az ország valamennyi fűrészüzeme, falemezgyártója termelését veszélyezteti a jelenlegi gyakorlat. Ha pedig egy társaság eredményessége veszélybe kerül, akkor a tulajdonos megteszi a szükséges lépéseket. Ezt a svájci anyavállalat, a KronoGruppe tulajdonosa, Ernst Kaindl is megerősítette, amikor 8 milliárdos fejlesztést adott át itt, Vásárosnaményban – utalt a közelmúlt eseményeire **Zomborszki András**, az Interspan Kft. ügyvezető igazgatója.

S hogy mire is gondolt a svájci tulajdonos, azt nem nehéz kitalálni: külföldről beszerezni az alapanyagot hosszú távon nem kifizetődő, ezért a stratégia mint eshetőséggel számol a magyarországi termelés felszámolásával, ha az üzleti érdek ezt követeli meg. E témával a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség konferenciája is foglalkozott, amelyen erdőgazdaságok, a fát különböző módon hasznosítók és négy minisztérium képviselői vettek részt.

A konferencián szó volt a fa felhasználásának fontossági sorrendjéről, melyben az épületek, építmények, bútorok, egyéb használati tárgyak állnak az élen, s legfeljebb ami erre alkalmatlan, azt a fát lehet az energiatermelés oltárán elégetni. Ma viszont nem ez a gyakorlat. A támogatási program létjogosultságát akkor nyerné el, ha a mezőgazdaság és az energiaerdők megfelelő mennyiségű biomasszát produkálnának.

Megoldás lehet a célültetvény

A gazdálkodás hatékonysága arra készteti az Interspan Kft. vezetését, hogy kisebb-nagyobb erdőgazdaságokkal termeltetési szerződéseket kössön. A célültetvények egyszerre kímélnék a hagyományos erdők értékes faanyagát és gondoskodnának az ipar számára alapanyagról.

Előnyösebb a fa a szénnél

Terv szerint vágják az erdőket

A huszonhatos út mentén autózók figyelhetnek az AES Borsodi Hőerőmű udvarán lévő hatalmas famennyiségre. Lapunkban már többször írtunk arról, hogy az egykor széntüzelésre alapított erőmű fokozatosan áll át a fa és egyéb anyagok felhasználására. Joggal vetődik fel bárkiben a kérdés, honnan hozzák a hőerőmű telepére ezt a rengeteg fát. Nem lesz-e káros a következő nemzedékekre a mostani túlzott fakitermelés. Erről is kérdeztük dr. Cserép Jánost, az Északerdő Rt. vezérigazgatóját, akinek válaszait változtatás nélkül adjuk közre.

– A barcikaiak fantáziáját erősen izgatja a hőerőmű előtt felhalmozott nagy mennyiségű tűzifa. Pontosan hol és mekkora mennyiségben vágják ki ezeket?

– Az AES Borsodi Energetikai Kft. telephelyére beszállított tűzifát a felhasználó több megye területéről szerezte be. Az Északerdő Rt.-től 2003. évben beszerzett, illetve beszerzésre kerülő tűzifa mintegy 50 000 tonna. Ez a famennyiség Borsod-Abaúj-Zemplén megye Északerdő Rt. által kezelt mintegy 103 ezer hektár állami erdőterületről kitermelésre került, illetve kerülő 240 000 m³ része. Ezt a fatömeget az Állami Erdészeti Szolgálat által engedélyezett, a hosszú távú fakitermelési lehetőségek fenntartását biztosító éves fakitermelési terv alapján termeljük ki. A beszállított faanyag pontos helye ilyen szempontból nem mérvadó, de elmondható, hogy az ide kerülő faanyag a kevés ipari fát (késelelési és fűrészléket) biztosító, elsősorban csertölgy-állományokból kerül ki.

– Egy elültetett fa bány év múlva lesz vágásérett?

– A vágásérettégi kor fafajtól, termőhelytől, annak fatermő képességétől, valamint az erdőterület rendeltetésétől függően rendkívül változatos. A jelenlegi gazdálkodási körülmények között például az intenzíven kezelt nemes nyár ültetvényeszerű erdők vágáskora huszonöt év, nem intenzíven kezelt erdőterületek esetében fafajonként negyventől százötven évig terjed. Alacsony vágásfordulóval kezeljük például a hazai nyár- és akácerdőket, míg a hegyvidéki tölgy- és bükk-erdők vágáskora százhusz-százötven év. Ez nem jelenti azt, hogy valamennyi kitermelt fa ilyen korú, hiszen az erdő életében egy vágáskoron belül a véghasználatot meg-

előzően előhasználati, úgynevezett gyéritési fatömeg kitermelésére is sor kerül.

– A hőerőműben eddig szénnel tüzeltek, melynek a környezetre gyakorolt hatását ismerjük. A fatüzelés ehhez képest mennyire terbeli meg a környezetet?

– A fa mint tüzelőanyag megjelenése a kibocsátott égéstermékek tekintetében a környezetre a szénnél lényegesen kisebb terhelést jelent. Megszűnik vagy elhanyagolhatóvá válik a kén-dioxid-kibocsátás, és a fa hamutartalmának minimális szintje miatt a keletkező „salakanyag” is töredékére csökken. A légkörbe jutó egyéb anyagok tekintetében is a fa mint tüzelőanyag felhasználása a környezetre kisebb terhelést jelent.

– A kivágott fák mekkora részét tüzeleli el az erőmű, és hány százalékban hasznosítják azt más iparágak?

– Az első kérdésben közölt mennyiségekből látható, hogy az általunk kitermelt faanyag mintegy húsz százaléka kerül erőművi felhasználásra, ami mellett a lakosság által tüzelési célra megvásárolt mennyiség mintegy 80 000 m³. Ez a mennyiség a lakosság által összegyűjtött, valamint az általunk kitermelt és készletezett tűzifából tevődik össze. Az éves kitermelt mennyiség fennmaradó része kerül más iparágakhoz, melynek felhasználása igen széles körű, pl. a furnér- és lemeziparban, a fűrésziparban. Ez utóbbiból kikerülő anyag felhasználói az asztalos- és bútoripar, valamint az építőipar. A kitermelt fa-

anyagból értékesítünk a farostlemez- és forgácslapgyártók részére is, az eddiginél lényegesen kisebb mennyiségben.

– Egy erőmű stratégiáját lehet-e hosszú távon a fatüzelésre alapozni?

– A fa mint tüzelőanyag leglényegesebb előnye a szénnel szemben, hogy megújuló forrás, tehát újratermelhető. Ilyen szempontból stratégiaiilag a szén előnyösebb. A fára alapozott működés újabb területek erdőgazdasági hasznosításának lehetőségét is megeremti, és valószínűvé válhat az eddig csak kutatási és kísérleti szinten megfogalmazott energetikai célú faültetvények létesítése. Ehhez szükséges terület – a mezőgazdasági művelésben bekövetkezett változások miatt – megynkben nagy mennyiségben rendelkezésre áll.

A vezérigazgató kiegészítő gondolatai:

„Válaszaimmal, remélem, sikerült a feltejt kérdésekben kért információkat megadni, de összefoglalásképpen és valamennyi kérdésre vonatkozóan szükségesnek tartom azt elmondani, hogy az erőművi beszállítás lehetősége az általunk kitermelt faanyag mennyiségét 1 m³-rel sem növelte. Ez a piaci lehetőség az értékesítési irányok jelentős változását okozta a faanyag jelenlegi nem egyéb hazai és exportpiacokon hasznosul, hanem környezetünkben maradv a szennyezések csökkentését és az erőmű hosszú távú működését biztosítja.”

KAMI (Borsod megyei Hírlap)

Kiadvány a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karáról

A Nyugat-magyarországi Egyetemen megkezdődött a 2003/2004. évi tanév. Mégpedig egy nagyon szép, jól szervezett, hangulatos évnnyitóval, amelyet Sopronban a Liszt Ferenc Kulturális Központ gyönyörű épületében tartottak.

Itt került kezünkbe a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara igen látványos, színes képekkel ellátott ismertető kiadványa. Rövid leírás mutatja be Sopron városát, amely polgárai hűségének köszönhetően kapta meg a leghűségesebb város, a „Civitas Fidelissima” címet.

Kiderült, hogy az Erdőmérnöki Karon belül a következő szakok működnek. Erdőmérnöki-, Környezetmérnöki-, Környezettudományi-, Vadgazdalmérnöki és

Természetvédelmi Mérnöki Kar. A számtalan oktatott alap- és szaktantárgy felsorolása oldalakat tesz ki. Azok felsorolása helyett csak azt jegyezzük meg, hogy a mai világ minden, korszerű témája szerepel a listán. Diák legyen, aki mindezzel meg tud birkózni.

Ugyancsak közli az ízléses kiadvány a diákszervezeteket, és ami különösen megdöbögatja az Alma Mater volt hallgatójának szívét, leírja az életben tartott selmeci hagyományokat. Ottjártunkkor örömmel hallottuk, hogy a nagy létszámú hallgató, dolgozó között változatlanul él a találkozáskor a „Jószerecsét” köszönet.

Dr. Balázs István
(Magyar Mezőgazdaság)

Az erdészet az EU-csatlakozás küszöbén

(Az Erdők Hete programsorozat parlamenti nyitó rendezvényén elhangzott előadás szerkesztett változata)

Az utóbbi évtizedekben az erdők és az erdészet ügye valamennyi kontinensen egyre növekvő mértékben került a közvélemény és a politikaformálók érdeklődési körébe, a felfemerült ökológiai, gazdasági és társadalmi problémák következtében. Ennek a kihívásnak kívánt elébe menni az ENSZ is, a fenntartható fejlődés alapelveit megfogalmazó, az 1992. évi riói Környezet és Fejlődés Konferencián (Föld-csúcs). A riói Földcsúcson több nemzetközi egyezményt írtak alá (pl. a biodiverzitás, a klímaváltozás tárgyában), amelyek csaknem mindegyike tartalmaz az erdők ügyét érintő elemeket. Kifejezetten az erdőkre vonatkozó, nemzetközi joghatással bíró keretegyezmény azonban ott nem került elfogadásra. Elfogadtak viszont egy, az erdészeti alapelvekről szóló ajánlást, illetőleg bekerült a Feladatok a XXI. századra című megállapodás-csomagba az erdők világméretű foglalkozásának megakadályozását célzó 11. fejezet.

Valamennyi jelentős nemzetközi szervezet napirendjére tűzte az erdők és az erdészet ügyét. Az ENSZ-en belül az erdők környezetvédelmi, ökológiai vonatkozású megközelítését az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága (CSD) képviseli, a hagyományosnak tekinthető erdőgazdálkodási megközelítés és illetékesség az Élelmizéssügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) Erdészeti Bizottságáé (COFO).

2000-ig a CSD hatáskörében Kormányközi Erdészeti Panel, majd Fórum (IPF/IFF) fogalmazott meg ajánlásokat, 2000–2005 között pedig már a CSD mellett önállóan működik az Egyesült Nemzetek Erdészeti Fóruma (UNFF).

Az európai kontinens erdészete már a riói Föld-csúcsot megelőzően kormányzati szinten kezdett el foglalkozni (Strasbourg 1990) és megoldásokat keresni a fentiekben vázolt, egyfajta szakmai szemlélet- és korszakváltást igénylő kihívásokra. Riót követően még három kormányzati szintű, az Európai Erdők Védelme Miniszteri Konferencián (Helsinki 1993, Lisszabon 1998 és Bécs 2003) fogadtak el és írtak alá – önkéntes kötelezettségvállalásként – összesen 17 határozatot, amelyek a riói egyezmények, megállapodások és a 2002. évi Johannesburgban megtartott második Föld-csúcs ajánlásainak erdőkre, az er-

dészet ügyére vonatkozó részeinek európai megvalósítását hivatottak biztosítani (páneurópai erdészeti kezdeményezés). Ezen alapul az Európai Unió erdészeti politikája is, hiszen az EU jelenlegi 15 tagállamának mindegyike és jogi személyként az EU maga is aláírták valamennyi határozatot.

Ez az európai uniós erdészeti stratégia megtartja az erdők gazdasági jelentőségének prioritását, de már a folyamatosan növekvő tendenciájú immateriális funkciók mellé rendelve.

Az előzőekben vázolt, egyféle korszak- és szemléletváltást jelentő nemzetközi folyamatok időbelisége egybeesett a közép-kelet-európai országokban lezajló alapvető társadalmi, politikai és gazdasági átalakulással, változásokkal. Az erdészet terén az újólag megjelenő magánerdő-tulajdon, az erdőgazdálkodásban pedig a piacorientált viszonyok is kikényszerítették az addigi erdészeti, erdőgazdálkodási szemlélet és erdészeti politika átformálását, ezzel egyidejűleg pedig választ adva a környezetorientált, ökológiai kihívásokra is, a jogi szabályozás megújítását. A fenntartható fejlődés, illetőleg gazdálkodás elve ebben a térségben, s benne Magyarországon nem volt ismeretlen, sőt az erdők faállományával történő gazdálkodásban évszázados gyakorlati alkalmazása is ismert előttünk, viszont ezen elvnek a teljes erdei életközösségre történő kiterjesztése és a napi életben megvalósítandó alkalmazása szemléletváltást és új jogi szabályozást igényelt.

A Magyar Országgyűlés által elfogadott, az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény és végrehajtási rendelete szöveganyaga már tartalmazza a páneurópai erdészeti kezdeményezésnek a törvény elkészülte időpontjáig rendelkezésre állt valamennyi elemét, ezzel hosszabb távra is biztosítva az európai uniós jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését.

A hazai erdészeti ágazati szak intézményrendszer szintén felkészült az uniós működésre és képes lesz alkalmazkodni a kialakuló kistérségi és a nagyobb léptékű tervezési regionális igazgatási rendszerekhez, szervesen beilleszkedve a vidékfejlesztési tevékenység kereteibe. (A jelenlegi igazgatósá-

gok, illetőleg az erdőtervi körzetek nagyságrendje és száma közel azonos a tervezett régiók és kistérségek számával.) Itt kell megjegyezni, hogy az EU közös agrárpolitikájának korábbi termelésösztönző szabályozásából a reform során áttolódik a súlypont a vidékfejlesztési intézkedésekre, ami a lakosság foglalkoztatottságát és helybenmaradását is szolgálja.

Magyarország erdészete hazánk szakmai hagyományaihoz méltó módon és színvonalon, aktívan vett és vesz részt mind a szélesebb nemzetközi együttműködésben, mind a páneurópai erdészeti kezdeményezésben és munkamegosztásban. Ennek aktuális és ma már nélkülözhetetlen része a nemzeti erdőstratégia, illetőleg erdőprogram megalkotása.

A nemzeti erdőstratégia, illetőleg erdőprogram kialakítása során elengedhetetlen az a fajta szemléletmód és megközelítés, amelyet az EU Parlamentje legutóbb az erdészeti szektorra és az erdőre alapozott iparágakra vonatkozóan tett közvéleményfelmérésében, továbbá az EU Gazdasági és Szociális Bizottsága által készített elemzés következtetéseinek figyelembevételével, ami az EU erdészeti szektorának az új tagállamok felvételével történő bővülési folyamatából következik.

Az EU jelenlegi 15 tagállama erdőterülete jóval meghaladja a 15 tagállam összes területének 30%-át, a 10 felvételre váró tagjelölt ország erdőösztönzése is átlagosan 30%. (Ezzel szemben Magyarországaé 19%.) A bővülést követően az erdőterület és az évenként kitermelhető fatömeg – a lakosság számának növekedési arányával nagyjából megegyezően – mintegy egyharmadával fog megnövekedni. Ettől jelentősen elmarad az erdőre alapozott iparágak korszerűsége és produktuma, s még inkább elmarad az ezen termékek egy lakosra jutó fogyasztása. (Fűrészipari termékekből viszont a kibővült EU már önellátó lehet.)

Ami az erdők tulajdonviszonyait illeti, a jelenlegi tagállamokban az erdők kétharmada van mintegy 12 millió uniós állampolgár tulajdonában (az átlagos birtoknagyság 5–90 hektár között van, túlnyomórészt mintegy 10 hektár). A tagjelölt országokban az erdők mintegy

egyharmada van magántulajdonban és mintegy 4–5 millió a tulajdonosok száma (az átlagos birtok nagyság 1 és 12 hektár között mozog, túlnyomórészt 2–3 hektár).

Az EU erdőre alapozott és a hozzá kapcsolódó iparai 5 ágazatot foglalnak magukban, nevezetesen a fafeldolgozást, a cellulóz- és papírgyártást, a papír- és kartonfeldolgozást, a csomagolóanyag-ipart, valamint a nyomdai és kiadói tevékenységet. Az erdőre, illetőleg a fára alapozott iparok az EU feldolgozóipari termelésének mintegy 10 százalékát jelentik, s egyáltalán nem elhanyagolható, hogy ezek az iparágak közvetlenül több mint kétfélmillió munkavállalónak biztosítanak munkalehetőséget, a kapcsolódó, tágabb értelemben vett iparágakkal együtt pedig több mint 4 millió munkavállalónak.

Az EU jelenleg a legnagyobb forgalmazója és a második legnagyobb felhasználója az erdészeti termékeknek, pozitív kereskedelmi mérleg mellett. Ezen belül azonban nettó importőr alapanyagokból, legfőképpen hengeres

fában, ugyanakkor prominens exportőr, elsősorban a legmagasabb hozzáadottérték-tartalmú termékekben. Az EU a világpiac második legnagyobb papír- és fűrészáru termelője.

Az Európai Unióban az erdőgazdálkodásnak, amely a faanyag-lánc alapját képezi, tartamosnak és jövedelmezőnek kell lennie, hogy pozitívan járuljon hozzá az erdőre alapozott és a hozzá kapcsolódó iparágak világpiaci versenyképességéhez és a fenntartható fejlődéshez, ezáltal mintaágazattá válhat ezen a téren, mivel tevékenységei alapját a megújuló természeti erőforrások képezik.

Az erdőgazdálkodásban és az erdőre alapozott iparágakban a vállalkozások mérete is igen változatos, a rendkívül nagy multinacionális cégektől kezdve sok közepes és kis vállalkozás is megtalálható, s ezeknek mint munkaadóknak nagy a jelentőségük a regionális politikában is az elmaradt térségek költségkímélő munkahelyteremtésében.

Az erdő egy megújuló nyersanyagforrás energia termelésére is. Mivel a bioenergia (beleértve a nem fás terménye-

ket) a vízierőművekből nyert energia után jelenleg a második legnagyobb, napsugárzásból származó megújuló energiaforrás, az EU azt tűzi ki célul, hogy a megújuló energiahordozók részesedését 2010-ig megkétszerezze, ezen belül a faalapú energiatermelés részesedése várhatóan megháromszorozódik.

Az Európai Unióban az egyes nemzeti erdészeti politikának a szubszidiaritás elvének a figyelembe vételével kell alakulniuk, tekintetbe véve az igencsak eltérő ökológiai és ökonómiai viszonyokat, ezért a nemzeti erdőprogramok (erdőstratégiák) kialakítása során kell egységesen törekedniük arra, hogy az erdészeti ágazat és az erdőre alapozott és az ahhoz kapcsolódó iparágak gyakorlatában is érvényesüljön a lisszaboni nyilatkozatok legfőbb célja, mely szerint az Európai Unió legyen a világpiac legversenyképesebb és legdinamikusabb gazdasága.

Holdampf Gyula

elnökhelyettes

FVM Erdészeti Hivatal

(Magyar Mezőgazdaság)

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara
posztgraduális, költségtérítéssel

növényvédelmi szakmérnökképzést

indít a 2003/2004. tanév második (tavaszi) félévében.

A szakmérnökképzésben **egyetemi szintű** erdőmérnök, kertészmérnök és agrármérnök képesítéssel rendelkezők **vehetnek részt**. Vegyészmérnöki, középiskolai kémia-biológia szakos tanári képzettségű jelentkezőknek felvételi vizsgát, majd az erdészeti ismeretekből különbözeti vizsgát kell tenniük.

A növényvédelmi szakmérnökképzés, a 42/2001. (XI. 14.) OM rendeletnek megfelelően, az eddigiektől eltérő formában valósul meg. A négy féléves, 120 kredit megszerzését előíró képzés során minimum 600 tanóra keretében kell az ismeretanyagot átadni, ami félévenként háromszor egyhetes soproni konzultáció megtartását teszi szükségessé. A konzultációk időpontja úgy kerül meghatározásra, hogy a képzésben résztvevők munkahelyi szakmai munkáját lehetőleg minél kevésbé zavarja.

A szakmérnökképzésre **2004. január 9-ig** lehet jelentkezni. Az első félév konzultációi 2004. január és február utolsó hetében, valamint május 17-22. között kerülnek sorra Sopronban az Erdő- és Faanyagvédelmi Intézet szervezésében. A képzést csak megfelelő számú jelentkező esetén indítjuk.

A költségtérítés összege félévenként 90 000.-Ft.

Félévenként beiratkozáskor 2000.-Ft regisztrációs díjat is kell fizetni.

A hallgatók a növényvédelem alapozó (kémia, erdészeti állattan és növénykórtan, virológia, növényvédelmi előrejelzés, növényvédelmi géptan, stb.) tárgyait követően a növényvédelem erdészeti szakterülete, valamint az integrált növényvédelem, a környezetvédelem, a természetvédelem, a humán egészségügy, a munkavédelem, a növényvédelem jog, a minőségbiztosítás és közigazgatási erdészeti növényvédelmi vonatkozású ismeretanyagát sajátíthatják el.

Jelentkezési lap a NyME Erdőmérnöki Kar Tanulmányi Osztályától szerezhető be (9400 Sopron, Ady E. u. 5.), további felvilágosítás ugyanott és az Erdő- és Faanyagvédelmi Intézetben kapható (tel.: 99/518-230, E-mail: vedelem@emk.nyme.hu).

Fax-interjú Schultheisz József ügyvezető igazgatóval

A közelség ellenére nebezen jött létre a kapcsolat és az interjú a soros térség képviselőjével. Persze, hiszen pezseg az erdőszítési, fahasználati szezon, a szerkesztő-művelő és az interjúalany egyaránt nyújtja a nappalokat. Végül faxra váltottunk, kérdések és válaszok gördültek le a papíron, Schultheisz József, az ócsai Jägermeister Erdészeti Kft. ügyvezető igazgatója volt a partnerem.

– Kérem, mutassa be röviden a Jägermeister Kft-t.

– Társaságunk 1993-ban alakult, kifejezetten erdőszítési jellegű vállalkozás. Ócsa és a térségében található erdők kezelésében vállalkunk szerepet. Az általunk kezelt, jelenleg 811 hektár erdő, részben változó alapot jelent, mert az erdőkezelési megbízások sűrűn változnak. Vannak erdők, amiket folyamatosan kezelünk, vannak, ahol csak egy bizonyos munkára kapunk megbízást. Az adminisztratív irányításban, ügyvitelben és a szakirányításban 4-4 fő dolgozik (utóbbiak: 2 fő fahasználó, 2 fő erdőművelő erdész).

– Milyen termőhelyi adottságok határozzák meg a fás vegetációt?

– Ócsa és vidéke a Duna-Tisza közi homokhát része, domborzata az ún. széles hátú adacsi típusú homokbuckáktól változatos. A talajvíz általában a mélyebb szinten található. Több helyen megtalálható az erősen meszes réteg, másutt mészkőpad. A termőréteg inkább sekély, ritka a középmély válto-

Székely Zsolt

zat. Gyakori a kifejezetten karbonátos talaj. Az állami erdőszítést kezelte területen tűzeges-kotus lapterület is színesíti a palettát.

– Az állományalkotó fajokok tehát nem szolgálnak meglepetéssel.

– Nem, hiszen akácok, nemes- és hazai nyárasok, erdei- és fekete-fenyvesek vannak túlsúlyban, helyenként látható csak magaskőrös, mézgás éger, kocsányos tölgy. A húsz év alatti és a 20-30 éves korosztály a kezelt terület 90 %-át jelenti közel fele-fele arányban, mindössze 10 %-nyi a 30 év feletti erdő.

– Az erdőkezelést milyen tevékenység jellemzi ebben az évben és kik végzik?

– Több megbízást kaptunk, meghatározóan nevelővágásokra. A törzskiválasztó gyéritésből 20 hektár, tisztításból 14 hektár a feladat. A 12 hektár tarvágás másfélezer m³-rel szerepel a tervünkben. Erdőfelújítási teendőinket 8 hektár mesterséges és 12 ha sarjaztatásos erdő-

sítéssel teljesítjük. A kézi és gépi munkákat, szállítást a szakosodott erdészek irányításával vállalkozók végzik, akik zömmel a kft. dolgozói voltak korábban.

– A legközelebb dolgozó technikus kollégáról olvashatunk néhány szót?

– Székely Zsolt 34 éves erdész, vadgazdálkodási technikus, Erdélyben és Csongrádon szerzett képesítést. Ócsai lakos, családos, két kisiskolás gyermeket nevelnek a feleségével. Főleg a faki-termelésekben és a szállításokban látja el a szakirányítást. A távoli munkahelyekre saját gépkocsival szervezi az eljutást. A kft.-nél annak megalakulása óta dolgozik, kölcsönösen elégedettek vagyunk egymással. Az OEE-nek még nem tagja.

– Milyen formában történik a kezelt erdőterületen a vadgazdálkodás, a vadászat?

– A kezelt területen négy vadásztársaság folytat vadgazdálkodást és vadászatot. Mi nem vagyunk közvetlenül érintettek a vadgazdálkodásban. A kapcsolatunk viszont kifejezetten jó, a kölcsönös segítség a jellemző. Mi a megfigyelésekben, etetők, lesek építésében segítünk, ők a kárelhárításban. A vadászó és az őz mellett dámszarvassal is találkozhatunk.

– Védett területet érint-e az erdőkezelés?

– Kisebbségi korlátozással érint csak bennünket az Ócsai T.K. Jó együttműködés alakult ki velük is. A növényzet és állatvilág védelmét fokozottan szem előtt tartjuk mi is.

– Végül badd kérjek valamilyen érdekességről rövid ismertetést, például Ócsával kapcsolatban!

– Ócsa Öregfalu településrésze, jellegzetes példája egy alföldi település-szerkezetnek. Két ún. beltelkes rendszerben épült. A falu közepén álltak a lakóházak halmazos elrendezésben, a gazdasági élet a szálláskertekben zajlott, amelyek körbe vették a lakóházakat. Ez a szerkezet a XVIII. szd.-ban megszűnt, ma a szálláskertek helyén is lakóházak találhatók. Az Öregfalu legrégibbi házai az 1800-as évek első harmadából valók.

– Köszönöm a sajátos interjút. Boldog karácsonyi ünnepet és az új évre nagyon sok sikert kívánok.

Apatóczy István

Az ezeréves tölgyfa üzenete

Erdész vagyok és egész életemet az erdő s a fák tanulmányozásának szenteltem. Talán ezért kértek föl fontos személyiségek, hogy mondjak egyfajta emlékbeszédet ez alatt az ezeréves tölgyfa alatt.

Ugye egyetértenek velem abban, hogy egy nagy, öreg fáról beszélni nem annyira erdészeti, mint inkább filozófiai-művészeti szempontból lehet, mint ahogy meg is tették ezt nagyon sokan, költők, zeneszerzők, festők, fotóművészek. Nézzék ezért el nekem, hogy ezúttal élőbeszéd helyett inkább felolvassam papírra vetett gondolataimat kissé távolabb kalandozva megszokott tématerületemtől.

Végül is mi az, ami megragad, sőt elragadtat bennünket egy tiszteletreméltó faóriás láttán?

Először is a *tekintélyes méret*. A nagy fa árnyékában ismét gyermekké leszünk, eltörpülünk hatalmas törzse mellett, lenyűgözve szemléljük kusza, de mégis rendezett ágait. Ez a nagyság szuverén, és semmilyen közösséget sem tart fenn egy csupaüveg-beton magasház méretével. Ez a nagyság nem hivalkodó, nem mesterkelt és kiállta az idők próbáját. Léptéke emberi, még ha messze túlszárnyalja is térben, de még inkább időben az emberi percepciót.

Második a *megtestesült múlt csodája*. A nagy fa egy önálló, kis mikrokozmosz, múltja, élete regényes és titokzatos – és nemcsak gyermeki szemmel az. Nincs feljegyzés arról, hogy hány évtized, évszázad nevelte vékony suhángból terebélyes faóriássá, hány vihar és nélkülözés tépázta koronáját, miközben generációk éltek életüket, megdönthetetlennek hitt birodalmak születtek és tűntek el. Az eltelt idő örökkévalóságnak tűnik, ha arra gondolunk, hol van a kéz, amely talán ültette, ágait nyesegette, vagy nevének kezdőbetűit véste belé?

Harmadik dolog az *egyénség*. A modern genetikai vizsgálatok szolgáltatják a természettudományos bizonyítékot arra, amit a filozófusok, művészek évezredek óta tudnak: minden földi teremtmény megismételhetetlenül egyedi; valamennyiükben egyedi genetikai kód parancsa határozza meg az élet lehetőségeit és korlátait.

Így van ez a mi tölgyfánk esetében is. Örökítő anyaga, melyet elődei hagyományoztak rá, évmilliók tapasztalatát hordozza. Kedvező, virágzó korszako-

Fotó: Szakács László

két és olyanokét is, amikor ezen a tájon porlepte, hideg puszták terültek el, ahol szabadon süvített a közeli gleccserek jeges szele. Tölgyünk ősei olyankor valahol a déli Balkán vagy Apulia védett völgyeiben kerestek menedéket. Ma már azt is tudjuk, hogy ezek a kedvezőtlen időszakok voltak többségben, és a maihoz hasonló a földtörténetben inkább kivételesnek tekinthetők.

A békés, háborítatlan növekedés szakaszai még egyetlen fa esetében is kivételesek. A természet nap mint nap próbára teszi mindazokat, akik az élet nagy játékára vállalkoznak. A próbatétel váratlan és kiszámíthatatlanul szeszélyes. A megfeleléshez nemcsak képesség, hanem jó adag szerencse is szükséges. Tölgyünk örökítő anyagában hordozza valamennyi képességet, amikre a túléléshez egy hosszú élet

során szükség lehet. Felkészült váratlan árvizekre, kemény fagyos telekre és hosszú aszályos évekre egyaránt. Felkészült a levelét, makkját fogyasztó számtalan rovarra, madárra és kisemlősre éppúgy, mint a hatalmas fatestét bontó gombákra is. Táplálja és fenntartja valamennyiüket, de amíg él, nem hatalmasodhatnak el rajta.

Eltúrte egy új jövevény érkezését is, aki először egyszerű, majd egyre kimódoltabb eszközökkel szorította vissza örökölt életteréből, kihasználva azt a védelmet, amit éppen ő nyújtott neki. Ez a jövevény még azt is megtanulta, hogy hogyan lehet a természetet utánozva tölgyerdőt nevelni, hogy aztán fájából elkészítse mindazt, amire szüksége van, a mestergerendától a kopjafáig. Mára azonban önbizalma oly magasra hágott, hogy úgy látja, nincs már szüksége segítségre és védelemre, önerejéből képes sorsa alakítására. Sőt, újabban abban a szerepben tetszeleg, hogy tölgyfánk az ő védelmére és gondoskodására szorul. Álszent módon papol ez a jövevény a természet védelméről és a fenntartható fejlődésről, miközben újabb és egyre öngyilkosabb megoldásokat módol ki csillapíthatatlan mohósága és hatalomvágya kielégítésére.

Tölgyünk megbocsátó részvétlenséggel szemléli mindezt. Génjeiben tudja, hogy fajának tartós túlélése *csak akkor lehetséges, ha felkészülten és alázattal elfogadja léte sokféle korlátait*. És ennek meggondolását ajánlja az újonnan érkezett jövevényeknek is.

Mátyás Csaba

(Elhangzott a zsemnyi „ezeréves kocsányos tölgy” alatt, a Zsemnyi Kulturális Napok alkalmából, 2003. augusztus 9-én.)

MAXWALD

traktorra szerelhető rönkmozgató berendezések

Kötélcsörlők 2,5 tonnáig

Támlás kötélcsohlők 10 tonnáig

Rönkfogók: megfogó erő 4500 kg

Drótkötélpályák: max. 300 m, 1000 kg

Képviselet: VIKING'S Bt.

6500 Baja, Szent Antal u. 48.

Tel./Fax: 79/426-269 • Mobil: 30/6065-594

A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése: árvízvédelem, terület- és vidékfejlesztés a Tisza mentén

A közel évtizedes száraz, aszályos időszakot követően 1998-2001. között négy rendkívül veszélyes árvíz vonult le a Tiszán. E négy év alatt a mintegy 120 milliárd Ft-os védekezési, kárelhárítási és újjáépítési költséget okozó árvizeknek igen kedvezőtlen volt a társadalmi, politikai hatása. A Tisza-völgy érintett lakossága körében erőteljesen fokozódott a veszélyérzet, és növekedett a biztonság megteremtésének igénye, annak ellenére, hogy az utóbbi évek európai eseményeivel szemben a gátszakadásnak nálunk nem voltak halálos áldozatai.

A Kormány 2003 februárjában döntött a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelésére vonatkozó **konceptió-tervről** [1022/2003. (III.27.) Korm. határozat], amelynek **alapelvei** az alábbiak:

a) a Tisza folyó árveit elsősorban a mértékadó védképességűre kiépülő árvízvédelmi töltések közötti nagyvízi mederben kell levezetni, és ezért – az ökológiai szempontokra is figyelemmel – javítani kell az áramlási, vízszállítási feltételeket;

b) a védképességet meghaladó, gátszakadással és kiöntéssel veszélyeztető, statisztikailag igen ritkán előforduló árhullámokat, a meder vízszállításának mértékéig hazai területen árapasztással csökkenteni kell;

c) az árvíz szabályozott kivezetését és a folyóba történő szükség szerinti visszavezetést (vagy vízhiányos területre történő átvezetést) szolgáló, műtárgyakból és tározókból álló árapasztó-rendszert úgy kell kialakítani és működtetni, hogy – az árvízvédelmi funkció teljesítésének megtartása mellett – az hasznosítható legyen a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi és a Tisza-völgy fejlesztésével kapcsolatos programokban előirányzott célok megvalósításában, valamint a természetes élőhelyek gyarapításában;

d) az árapasztási célú tározó (így például külterületi mezőgazdasági célú) területek teljes elöntése csak statisztikailag 1 %-nál kisebb valószínűségű árvizek esetén fordulhat elő, ezért változatlan területhasználat esetén, kisajátítással, kártalanítással, illetőleg a kártérítéssel csak kivételesen kell számolni.

A Tisza völgy árvízi biztonságának növelésére vonatkozó új koncepció a Vásárhelyi Pál által tervezett, a XIX. században megvalósult rendszerre épül, azt fejleszti tovább azzal, hogy a különösen veszélyes árvizek által szállított fölös vizeket az ártér egy részén helyezik el és ennek a víznek a felhasználásával a Tisza mentén új fejlődési perspektívára, új típusú tájgazdálkodásra nyílik lehetőség. A koncepció ezért kapta a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése elnevezést. A koncepció teljes megvalósítása mintegy tíz évet vesz majd igénybe. Most e program I. ütemének megvalósítása kezdődik meg.

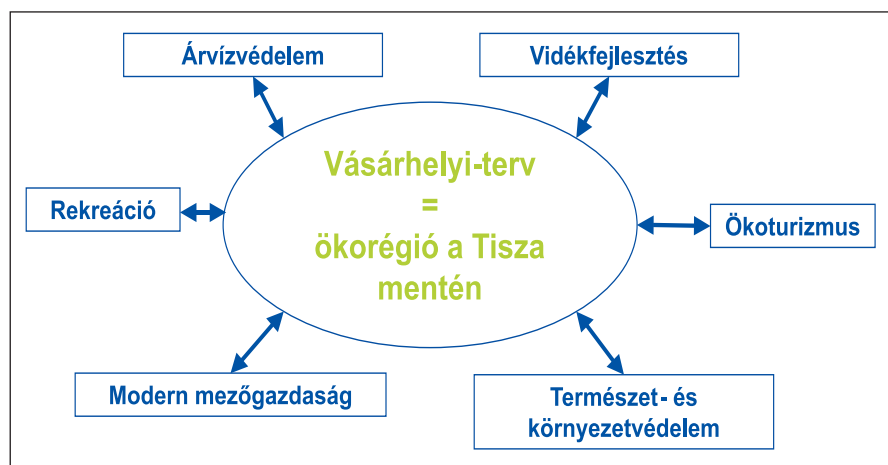
2003 márciusától szeptemberéig elkészült az I. ütemben megvalósítandó feladatok végrehajtására vonatkozó *olyan program, amely az árvízvédelmi fejlesztések prioritás szerinti részletes kimunkálása mellett bemutatja az érintett szakterületek fokozatos, folyamatos és*

szerves kapcsolódását az árvízvédelmi célú beavatkozásokhoz. A programban meghatároztuk a finanszírozás forrásait, figyelemmel az Európai Unió közösségi társfinanszírozási feltételeire, megvalósítását pedig mind időben, mind pedig forrásigényét tekintve ütemeztük. A Vásárhelyi-tervvel érintett területekre a programon alapuló, a térség lakosságának életfeltételeit javító, környezet- és természetbarát, az EU követelményrendszerével összhangban levő terület- és földhasználat kialakítását elősegítő tervek, valamint *kapcsolódó ágazati gazdasági és infrastrukturális fejlesztési tervek* kidolgozása megkezdődött. Elkészült továbbá a tervezett munkáknak az EK irányelvében foglaltaknak megfelelő *stratégiai környezeti értékelése.*

A tervezési munkákat az érintett szakterületek legjobb erőit egyesítő négy tervezői konzorcium végezte, amelyek megbízásukat nyílt közbeszerzési eljárás keretében nyerték el.

A Vásárhelyi-terv I. ütemének programját a Kormány 2003. október 15-én elfogadta [1107/2003. (XI. 5.) Korm. határozat].

A fejlesztési javaslat egy *komplex program* (1. ábra): az árvízbiztonság megteremtésén túlmenően kiterjed az érintett térség terület- és vidékfejlesztésére, az új típusú tájgazdálkodás alkalmazására és meghonosítására az árapasztó tározók területén, valamint a Tisza menti települések infrastruktúrájának fejlesztésére is.

1. ábra A Vásárhelyi-terv komplex program

Az árvízvédelmi fejlesztések javasolt programja

A Vásárhelyi-terv a hazai árvízvédelmi fejlesztésekbe illeszkedve, két területre koncentrálni javítja a Tisza mentén az árvízvédelmi biztonságot, nevezetesen *árapasztó tározók alkalmazásával és a nagyvízi meder (a hullámtér) vízzsároló képességének javításával.*

A Tisza-völgyi árapasztó tározó-rendszert (a szabályozott vízkivezetéssel megvalósuló ártér-reaktiválást) vizsgálva megállapítottuk, hogy a tározók megvalósíthatók a javasolt helyeken, létesítésüknek nincsen kizáró oka, a vizsgált 11 tározó mindegyike – bizonyos megszorításokkal – szóba jöhetne a Vásárhelyi-terv I. ütemében. A tározók kiválasztására irányuló vizsgálat szakaszonként rangsorolta azokat és kijelölte az első ütemben megvalósításra javasolt tározók körét (2. ábra). A 2004-2007. évekre szóló megvalósítási program tervezésének eredményeként a Cigánd-Tiszakarádi, Szamos-Kraszna közti, Nagykunsági, Hanyi-Tiszasülyi, Tiszarofi árapasztó tározók, valamint a Nagykörűi tározó I. ütemének megvalósítására kerül sor.

Az árapasztó tározók olyan területek, amelyeket a domborzat adta természetes terepalakulatok kihasználásával, illetve töltésekkel határolnak körül. A folyóból a víz be- és kivezetése szabályozott formában, megfelelő vízepítési műtárgyak (zsilipek) segítségével történik. A tározott víz egy része – szükség esetén – visszatARTHATÓ, akár öntözésre is felhasználható. Egy másik (kisebb méretű és alacsonyabb szinten elhelyezett) zsilip azt is biztosítja majd, hogy

1. kép Beregi töltésszakadás (Fotó: Horváth Emil)

kisebb árhullámoknál is lehessen vizet kivezetni, ha ezt öntözési, gazdálkodási célból, a vizes élőhelyek vízpótlására az érintettek igénylik. A tározók így – árvízbiztonsági funkciójuk mellett – a tájgazdálkodás kulcsát is adják. Az árvizektől mentesített ártérület egy része – szabályozott módon – visszkapja az életet vizet.

A tározórendszer igénybevitelére akkor kerül sor, ha a Tiszára számított mértékadó árvízszintet elérő, illetve meghaladó, gátszakadással fenyegető rendkívüli árvízi helyzet várható. Ilyen helyzetben a vízállás-előrejelzés alapján meghatározott időpontban kell megkezdeni a veszély elhárítását egy vagy több árapasztó tározó megnyitásával és feltöltésével, azokon a helyeken, amelyek erre a célra az adott árhullám hidrológiai sajátosságai szerint éppen a legmegfelelőbbek. A hatékony árapasz-

tás érdekében a felső-tiszai tározókba 3-10 napon át, a közép-tiszai tározókba 10-20 napon keresztül kell a folyó árvízének egy részét kivezetni. Ezzel mintegy 60 cm-rel lehet csökkenteni az árhullám csúcsát, a Tiszában kialakuló legmagasabb vízszintet. A teljes elárasztás időtartama az egyes tározókban egy hónapra tehető. Az egyes tározók igénybevétele 30-40 évenként valószínűsíthető. A kiválasztott hat árapasztó tározó hatása 1000 éves visszatérési idejű árvízi esemény bekövetkezésekor a Tisza teljes hazai szakaszán képes kifejteni hatását.

A nagyvízi meder vízzsároló képességének javítását vizsgálva megállapítottuk, hogy a megkívánt vízszint-süllyesztés érdekében melyek a lehetséges és szükséges beavatkozások. A 2004-2007. évekre megvalósítási programot terveztünk az alábbi fontosabb műszaki megoldások alkalmazásával: az árvízi lefolyási sáv biztosítása; javaslat a nyári gátak fennmaradására, áthelyezésére, vagy teljes megszüntetésére; az övzátanyokkal kapcsolatos feladatok; folyószabályozási beavatkozások; az árvízvédelmi fővédvonalak nyomvonalának esetleges módosítása (áthelyezése). Legkedvezőbb lefolyási viszonyok elsősorban gyepek és szántók művelési ággal érhetők el, de a tapasztalatok szerint a jól gondozott, viszonylag laza térfoglalású erdő is elfogadható.

A program I. ütemében az érintett hullámtéri terület nagysága meghaladja a 37 ezer hektárt, ahol a termőterület aránya csaknem 80 %-os. [A termőterület legnagyobb hányada erdő (49,1%) és szántó (36,3%), a gyepek aránya 12,7%, kert, gyümölcsös és szőlő együtt 1,6%, a nádasé 0,3%.] A művelési ágak szerkezetében a legjelentősebb változás a

2. ábra A Vásárhelyi-terv I. ütemében tervezett árapasztó tározók

2. kép Nyúlgát építése a Tisza töltésén Tiszajenő térségében – 2000. április (Fotó: Vízzy Zsigmond)

szántó rovására történik: ötödével (2400 hektárral) csökkentjük a szántóterületeket, és ezeken a területen gyept, erdőt és gyümölcsöst irányoztunk elő (a gyepterület mintegy egyharmadával, az erdő 8%-kal, a gyümölcsös mintegy negyedével növekszik).

A hullámteret érintő beavatkozások és intézkedések célja – többek között – a gyomnövények visszaszorítása, amelyet nem vegyszerezéssel, hanem kaszálással, legeltetéssel, vagyis a terület folyamatos kezelésének biztosításával szeretnénk elérni. A program előirányozza a legeltetéses állattartás támogatását. A nemesített nyár- és fűzültetvények helyett a korábban e vidékre jellemző kemény- és puhafa ligeterdők telepítését támogatjuk, ezáltal is hozzájárulva a tájképi értékek növeléséhez. A földhasználattal kapcsolatos változások költségei legnagyobb mértékben az erdővel összefüggő beavatkozások során (ligeterdők kialakítása, cserjeirtás, erdőtelepítés) jelentkeznek.

A hullámtéren a szórványgyümölcsösöknek, így a „biotermesztésnek” évszázados hagyományai vannak. A program keretében ezeket a mai korak megfelelően kívánjuk adaptálni. A hullámtéri területek a tiszai élővilág rehabilitálásának – elsősorban a halbőség visszaállításának – komoly tartóerejét jelentik, e vonatkozásban elsősorban az anyaggyűjtő helyek és holtmedrek vehetők számításba. Az ilyen jellegű élőhely-fejlesztés mintegy 500 ha területet érint (beleértve a holtágak, anyaggyűjtőhelyek (kubikgödrök) és a fokgazdálkodásra alkalmas területek ívárszármazékait).

A nagyvízi meder vízszállító képességének javítását a teljes hullámtér természetvédelmi revitalizációjával együtt tervezzük megvalósítani. A beavatkozásokat alulról felfelé haladva a déli országhatár – Szolnok közötti szakaszon és a tivadari híd fölötti szűkületben végezzük el. A teljes Tiszára végzett hidraulikai hatásvizsgálat szerint a legkritikusabb felső-tiszai és középtiszai szakaszokon a hullámtéri beavatkozások elérik a megkívánt célt, azaz a folyó alsó szakaszán az 1970-es mederállapotokhoz történő visszatérést.

Erdészeti beavatkozások¹

A lefolyási viszonyokra a legnagyobb hatást az erdő gyakorolja, ezért rendkívül fontosak a tervezett erdészeti beavatkozások, amelyek az alábbi szempontokat egyesítő célrendszer mentén indokoltak:

Árvízvédelmi célok:

- a part menti erdők ne akadályozzák a mederben a víz és jeges ár levonulását;
- a nagyvízi levonulási sávban a faállomány ne növelje a szükséges mértékben a medererdességet;
- a hullámtéri erdők és különösen a gát menti védősávok akadályozzák meg a gátat roncsoló hullámverést;
- az erdők aljnövényzete, az alacsony elágazó fák, kúszócserjék ne akadályozzák a zavartalan lefolyást;
- a gátak meder felőli megközelítését (árvíz esetén) hajózási nyiladékok létesítésével szükséges biztosítani.

Természetvédelmi célok:

- a növény- és állatvilág fajgazdagságának fenntartása;
- őshonos fajok változatosságának, génkészletének fenntartása;
- nagyobb védett területen a fajok arányainak fenntartása;
- a jelenlegi kedvezőtlen állomány-szerkezet megjavítása, kultúrerdők egyes erdőkre cserélése;
- a tájkép védelme, a táj jellegének megőrzése;
- egy-egy sajátos erdőgazdálkodási forma megőrzése.

Erdészeti célok:

- tartamos, többcélú erdőgazdálkodás;
- méretes, értékes lemezipari rönktermelése;
- fűrészipari rönk termelése;
- tűzifa-, forgács-, farost-, cellulóz-alapanyag-termelés;
- védelmi rendeltetés;
- vadgazdálkodás;
- közjóléti cél.

Üdülési turisztikai célok:

- üdülési célokat is kielégítő erdőállományok;
- esztétikailag a táj képét pozitívan befolyásoló fajok, elegyes erdők.

Az **erdészeti beavatkozások** az alábbi tevékenységeket ölelik fel (1. táblázatot):

- cserjeirtás,
- ligeterdő kialakítása,
- fakitermelés,
- erdőtelepítés (részben szerkezetváltás miatt).

Az I. ütemben tehát 3940 ha területen szükséges cserjeirtás, 2715 hektáron fakitermelés és ligeterdő-kialakítás, 360 hektáron erdőtelepítés.

A legfontosabb erdészeti jellegű tennivalók:

- A partvonal mentén 10 m-es sávokban a folyó ívei mentén a füzes állomány levágása indokolt 3-400 m-es szakaszokon.
- Ugyancsak faállomány visszaszorítására (ligetes kialakításra) lesz szükség a nagyvízi levonulási sávokban.
- A gát menti védősávokban hajózási nyiladék számára 1-2 km-enként ki kell irtani az erdőt 30-50 m szélességben.
- A hullámtér mezőgazdasági területeinek egy részén, ott ahol a vízügyi feltételrendszer is lehetővé teszi, erdősítésre nyílik lehetőség.
- Ahol kívánatos, ott az erdő cserjeszintjének kitisztítása is szükséges.
- Az elvárások végrehajtása érdekében az állami és magántulajdonú erdők-

¹ A javasolt erdészeti beavatkozásokat az Agrárgazdasági Kutató és Informatikai Intézet (AKII) által vezetett tervezői konzorcium – számos alvállalkozó és szakértő közreműködésével – dolgozta ki.

Szakaszolás (fkm)	Tevékenység	Terület (ha)
Tivadari szűkület (713,6 - 698,2)	cserjeirtás	50
	ligeterdő kialakítás, fakitermelés	20
Kisköre-Szolnok vasúti híd (401,6 - 340,0)	cserjeirtás	50
	fakitermelés, ligeterdő-kialakítás	25
	erdőtelepítés	360
Szolnok vasúti híd - Bács-Kiskun megyehatár (340,0 - 294,0)	cserjeirtás	750
	fakitermelés, ligeterdő-kialakítás	100
Bács-Kiskun Csongrád megyehatár (294,0 - 243,6)	cserjeirtás	220
	fakitermelés, ligeterdő-kialakítás	70
Csongrád megyehatár- Algyő vasúti híd (243,60 - 192,04)	cserjeirtás	2500
	fakitermelés, ligeterdő-kialakítás	2000
Algyő vasúti híd - déli országhatár (192,04 - 159,60)	cserjeirtás	370
	fakitermelés, ligeterdő-kialakítás	500

ben szükséges az érdekeltségi viszonyok megváltoztatása, esetleg szükségessé válhat a magánerdők állami tulajdonba vétele, közhasznú társaságok létrehozása.

– Fás szárú növényzettel benőtt területek (szántó- és gyepművelési ágban) irtása.

Az erdő **zöld folyosó** jellegének fenntartása és fejlesztése érdekében sávyszerűséget a következő társulástípusokban javasoljuk biztosítani:

– *Mederoldali bokorfüzes (Salicetum triandrae)*. Ez esetben a legkevésbé megszakítottak a sávok.

– *Fűz-nyár ligeterdő* (puhafaliget, *Salicetum albae-fragilis*). Sok helyen jelentős természetvédelmi restaurációs munkára van szükség. Amennyiben a puhafaliget nem elegyes, és elegyes jellege nem is valósítható meg, arra kell törekedni, hogy legyenek folytonos fűzes és nyáras állományok is.

– *Keményfás ligetek (Fraxino panonicae – Ulmetum)*. Összefüggő sávjuk megfelelő élőhelyek hiányában nem alakítható ki. Ahol van rá lehetőség, javasoljuk minél nagyobb kiterjedésben meghagyni és telepíteni ezeket az erdőket, mert mind florisztikai, mind faunisztikai szempontból a hullámterek és árterek legértékesebb tagjai közé tartoznak.

Az **erdészeti szabályozásnak** az alábbi intézkedésekre kell kiterjednie:

– A Tisza hullámtér erdészeti tájhasznosítási terve alapján az erdőterületek üzemtervezését az ökológiai szempontok érvényesítésével kell elvégezni.

– Az erdőtelepítési tervet összhangba kell hozni a hullámtér mezőgazdasági hasznosítási tervével.

– A hullámtérrel érintő erdőszerkezet átalakítási és erdőtelepítési pályázatokat előnyben kell részesíteni.

– Az erdőtelepítési kiviteli terveket el kell készíttetni.

– Meg kell indítani az erdőtelepítésre ösztönző „public relation”-t (népszerűsítő kiadványok, média, reklám stb.).

– A magántulajdonba adott erdőkre erdőkezelő szervezeteket kell alakítani (erdőbirtokosság, erdőszövetkezet stb.), ahol még ez nem történt meg.

– Az erdészeti feladatok megvalósulásához ki kell dolgozni az érdekeltségi rendszert.

– Az erdőtelepítés megvalósítása érdekében ki kell dolgozni a Tisza hullámtér erdősítésének speciális támogatási rendszerét és biztosítani kell a végrehajtás pénzügyi hátterét.

Az árvízvédelmi biztonság érdekében kialakítandó erdőgazdálkodás egyes technológiai előírásait a 46/1999. (III.18.) Kormányrendelet kiegészítésével lehetne szabályozni, illetve az erdészeti jogszabályok közé kellene beemelni.

A Vásárhelyi-terv I üteme során a tervezett, javasolt erdészeti beavatkozások részleteit, menetét az erdészeti szakma képviselőivel részletesen meg kívánjuk vitatni, a megvalósítást véleményünk figyelembe vételével végezni.

A tervezett fejlesztések feltételei és hatásai

A munka során részletes **ökológiai térképezést** és **örökségvédelmi feltárást** végeztünk, amely munkák eredményei a további részletes tervezés alapját képezik. Megállapítottuk, hogy a javasolt árapasztó tározók létesítésével kapcsolatban ökológiai és örökségvédelmi kizáró feltételek nincsenek. A hullámtéren tervezett beavatkozások műszaki tartalmának tételes meghatározásakor, a kiviteli tervezés során termé-

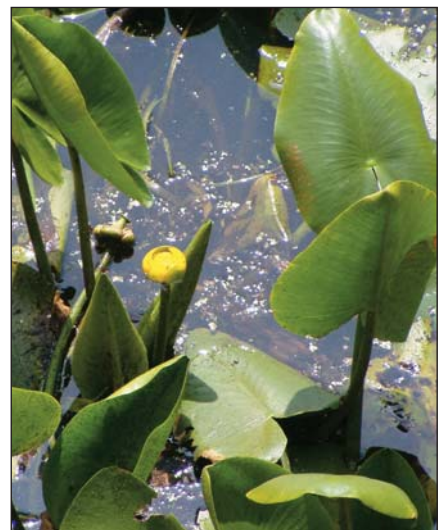
szetvédelmi és örökségvédelmi szempontból további részletes vizsgálatokat és egyeztetéseket tervezünk.

Az egyes tározók igénybevétele 30-40 évenként valószínűsíthető. Annak a valószínűsége, hogy a tározórendszer minden tagja egyidejűleg feltöltődjön, 1 % alatt marad. Rendkívüli mértékadó árvízszintet elérő, közvetlen gátszakadással fenyegető helyzetben haladéktalanul meg kell kezdeni a veszély elhárítását, az árapasztást a tározók feltöltésével.

A felső-tiszai tározókba a hatékony árapasztás érdekében 3-10 napig kell az árhullámot kivezetni, a tartózkodási idő (a teljes elárasztás időtartama) egy hónapra tehető. A közép-tiszai tározók vízelvonása 10-20 napig tart, a tartózkodási idő egy hónap.

Az Európai Unió a fejlesztéseket megelőző környezeti hatásvizsgálatok gyakorlatát kiterjesztette a beruházásnál korábbi fázisok, pl. ágazatpolitikák, tervek és programok szintjére, hogy a tervezés minél korábbi időszakában segítse a környezeti szempontok érvényesülését. A **Stratégiai Környezeti Vizsgálat** (továbbiakban SKV) együtt készül a tervvel, így a környezeti szempontok figyelembe vételének erősítésére, a különböző érdekviszonyok közötti kompromisszum megtalálására különösen alkalmas. Az SKV elvégzése az EU finanszírozási formák egyik feltétele is, így az elvégzett munka ebből a szempontból is hasznosulhat.

A Vásárhelyi-terv első ütemére készített SKV alapvető célja, hogy környezetvédelmi és az ehhez szorosan kötődő társadalmi-gazdasági szempontból elősegítse megvalósítható tervalternatívák kialakítását. A stratégiai környezeti vizsgálat kibővült azzal a feladattal, hogy a

3. kép Vízitők (*Nuphar lutea*) a Tiszakarádi főcsatorna egyik mellécsatornájában (Fotó: Magyar Emőke)

felmerülő alternatívákat rangsorolja a megvalósításra való alkalmasság szempontjából, ehhez környezeti és az ide kapcsolódó társadalmi megközelítést alkalmazva. A stratégiai környezeti vizsgálat keretén belül mind a 11 – az I. ütemben potenciálisan szóba jöhető – tározó vizsgálatát elvégeztük. A vizsgálat eredménye szerint a Vásárhelyi-terv a kidolgozott célrendszer teljesítésével környezeti szempontból is megfelelő módon valósítható meg.

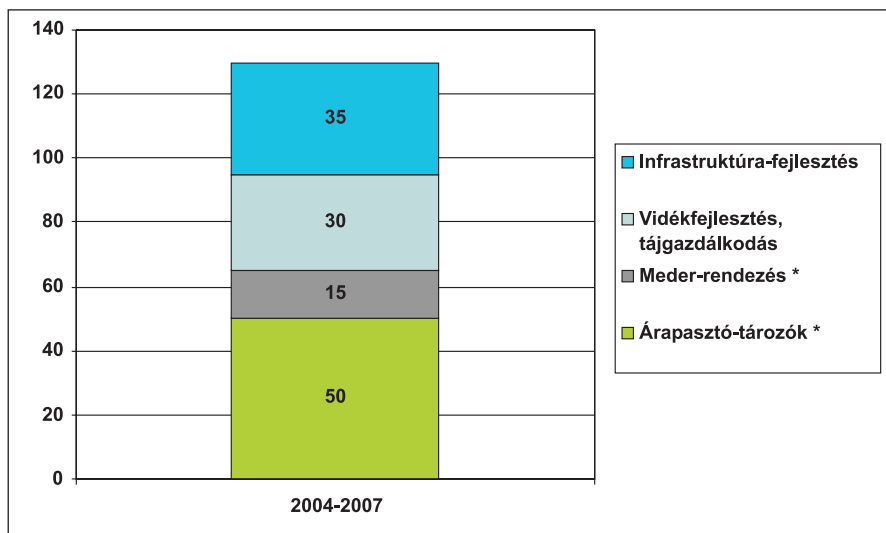
Környezet- és természetbarát terület- és földhasználat kialakítása

A Vásárhelyi-terv első ütemére készített program lényeges részét képezi a térség lakosságának életfeltételeit javító, környezet- és természetbarát, az EU követelményrendszerével összhangban levő terület- és földhasználat kialakítása. Kidolgoztuk a **terület- és vidékfejlesztési, környezetgazdálkodási koncepció alapelveit**, amelyek új típusú táj-, föld- és vízhasználat-váltást készítenek elő. Erre annak érdekében van szükség, hogy a súlyos társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetben lévő, leszakadó vidéki térség lakossága esélyt kapjon árvízvédelmi biztonsága mellett életheletőségeinek továbbfejlesztésére.

A szabályozott vízkivezetés és a víz megfelelő továbbvezetésére alkalmas **vízrendszer-rehabilitáció** mind nagyobb területen való megvalósítása által megnyílik a lehetőség a jelenlegi használat mellett gyenge adottságú területek sajátosságainak megfelelő és ezért hatékony jövedelemtermelő képességű hasznosítására.

Az alapelvek igazodnak az európai érték- és célrendszerhez, és így remény van arra, hogy az ezek alapján készülő koncepció és programok megkapják a kellő támogatást és az esélyt arra, hogy ne a természeti, társadalmi, gazdasági degradálódás folytatódjon, hanem helyreállítható legyen a táj népességmegtartó ereje, egészségesen működjön társadalmi és természeti rendszere. Az érintett Tisza-völgyi, nagyjából agrár-térség vidékfejlesztésének nincsen valódi esélye táj- és vízhasználat-váltás nélkül. Ezért az alapelvek megfogalmazásakor a váltásra és az erre alapozható gazdálkodási rendszerek feltételeinek biztosítására koncentrálunk, hiszen ez a stratégiai döntést igénylő kérdés.

A program két egymástól elválaszthatatlan és egyaránt hangsúlyos feladatcsoportra, az **infrastrukturális és a tájgazdálkodási feladatokra** koncentrál,

3. ábra A Vásárhelyi-terv I. ütemének költségei

amelyek megvalósítása feltétele az árvízvédelmi beruházások megvalósításának abban az értelemben, hogy egyrészt az árapasztó tározók által érintett lakosság által közérdekből vállalt terhek ellentételezése arányos, korrekt legyen, másrészt maga a tájgazdálkodás nemcsak a lakossági megélhetéshez szükséges gazdasági struktúraváltásnak feltétele, hanem az árapasztó tározók és a hullámtér folyamatos, szakszerű gondozásának is. Enélkül a tározási és vízlevezetési funkció sem lehet teljes. A tájgazdálkodás megvalósításának állami támogatása jelentős állami közfeladat-megosztást eredményez, elsősorban az árvízvédelem, vízháztartás, vízgazdálkodás, természet- és környezetvédelem, foglalkoztatás, képzés, szociális és egészségügy területén.

A tározók létesítésével párhuzamosan bizonyos szakaszokon a gátakat kísérő erdősáv, erdőfolt telepítése kívánatos annak érdekében, hogy a legtöbb esetben értékes tájképet megzavaró műszaki létesítmények takarása biztosítva legyen. Az előzetes tervek szerint a 6 tározó környezetében 379 ha erdő telepítését irányozzuk elő.

A Vásárhelyi-terv keretében megvalósuló fejlesztések szükségessé teszik a térség területhasználatának átalakítását és ennek a **területhasználat-váltásnak az elősegítését szolgáló támogatási rendszerek beindítását**. A program megvalósítása során bekövetkező változások a jelenleg folyó gazdálkodásra nézve potenciális problémákat jelentenek az elárasztásból származó esetleges károk és területi értékcsökkenés miatt, ezzel szemben egy újfajta tájhasználat kialakításának kifejezetten előnyös, sőt előfeltétele is a területre való rendszeres, irányított vízkivezetés.

A program I. ütemének megvalósítása

Az első négy év költségei összesen 130 milliárd Ft-ot tesznek ki, amely összegnek mintegy felét az árvízvédelmi beruházások, másik felét pedig vidékfejlesztés, tájgazdálkodás, infrastruktúra fejlesztése teszik ki (3. ábra). 2004-ben ebből 8 milliárd forintot fordítunk az árvízvédelmi beruházásokra. A teljes megvalósítás költségének mintegy negyedét EU forrásokból tervezzük.

Az előkészítő munkák során az EU normák szerinti nyílt tervezési eljárást alkalmaztuk, kiterjedt társadalmi vitát folytattunk, minden érintettet meghallgattunk: több mint száz falugyűlésre, nyolcvan különböző egyéb fórumra került sor.

A 2004-es év feladatai közül kiemeljük a környezeti hatástanulmányok és az engedélyezési tervek elkészítését, a tervezett létesítmények hatósági engedélyeztetését, a terület- és vidékfejlesztési program részletes kidolgozását, a kivitelezők kiválasztását nyílt közbeszerzési eljárással. 2004 őszén megkezdődik az első tározók kialakítása, valamint a nagyvízi meder rendezése.

A Vásárhelyi-terv I. üteme az **elmúlt évtizedek legnagyobb kelet-magyarországi, infrastrukturális fejlesztése, vidékfejlesztési programja**. Az árvízvédelmet szolgáló, környezet- és természetvédelmi, illetve vidékfejlesztési szempontokat figyelembe vevő Vásárhelyi-terv I. ütemének megvalósítása a Felső- és a Közép-Tisza vidékén élő másfélmillió ember számára teremt biztonságot és nyújt fejlődési, fejlesztési lehetőséget.

Dr. Szlávik Lajos Ph.D.
KvVM főosztályvezető

10 éves a Zalaerdő Rt.

Bensőséges ünnepségen emlékeztek a Zalaerdő meghívott vendégei a részvénytársaság tízéves munkájáról.

Erdőgazdálkodás az Európai Unióban címmel Csóka Péter, az Állami Erdészeti Szolgálat főigazgatója tartott előadást.

Feiszt Ottó vezérigató a Zalaerdő Rt. tíz évéről átfogó ismertetést tartott, kiemelve a jelen problémáit, eredményeit.

Pusztuló arborétum

Baj van az arborétummal. Mármost a Letenyei Erdészet budafai botanikus kertjével. A sokak által kedvelt, az emberek gyönyörködtetését is szolgáló létesítmény fenyőfáit apró kártevők, pontosabban szűbogarak támadták meg, s végeznek hatalmas pusztítást. A tavasztól ősziig különösen látogatott kert bejáratánál most egy szöveg fogadja az érkezőket: Szűkár felszámolása miatt az arborétum zárva!

– Ez az állapot, nevezetesen a kárfelszámolás, az őszi kezdetétől tart, nagymértékben akkor kezdtük el ezt a haszthatatlan munkát – mondja Illés György, az erdőművelés műszaki vezetője. – Előbb kellett volna hozzálátni, de voltak ellenőrzői, mondván: „Az arborétumot meg kell óvni.” Nem sikerült. A késlekedés és a rendkívül száraz 2003-as nyár hatására elpusztult a több mint

40 hektáros arborétum fáinak egyharmada.

Először 1996-ban észlelték az idős, 80 éves lucos pusztulását, amit megállapításuk szerint egyértelműen a szű okozott.

– Akkor levágtunk belőle fél hektárt, majd a következő években három lépcsőben közel négy hektárt, míg az idén a fennmaradó két hektárt. Ám a fiatalabb, 40 éves állományokat is megtámadta a szű, s mostanra 7–8 hektárnyi elpusztult, elsősorban a luc-, a sima- és vörösfenyő fajok parcellái. Végeredményben a jegegyfenyők kivételével valamennyi fenyőfajt megtámadta a károsító.

Meghallgatva beosztottja tájékoztatóját, Kovács Ferenc igazgató azután kapcsolódik a beszélgetésbe:

– Eddig mintegy 2600 nettó köbméter elszáradt faanyag letermelése történt meg a területen. Ennek jelentős része

Ilyenekké lettek a karcsú fenyőfák.

csak forgácsfaként értékesíthető. Most november elejét írunk, de az eddigi kár felszámolása ezzel még nem fejeződött be. Sajnos nem látjuk a munka végét, nem tudjuk, mennyi faanyag szárad még el a következő években.

Az említett 1996-ban megkezdett szűkár-felszámolás következményeként az idős lucos helyen ma már 2–6 esztendőes lombos fiatalos áll.

– Az idén letermelt parcellákban is nagy erővel folyik a vágástakarítás, hogy legkésőbb jövő tavasszal a felújítást elvégezhessek – folytatja az igazgató, hozzátéve: – A Zalaerdő Rt. mindenképpen meg akarja őrizni az arborétum jellegét, ezért egy felújítási terv készül. Abban nagyobb szerepet szán a cég a szárazságtűrő fajfajoknak, megtartva a botanikus kert tudományos kísérleti és közjóléti rendeltetését. Ez persze jelentős anyagi terhet ró a részvénytársaságra.

Nagy erővel folytatódik a vágástakarítás. (Molnár Attila felvételei)

Nemecz Ferenc

Újabb hódcsaládok költöztek a Közép-Tisza vidékére

A WWF Magyarország hód-visszatelepítési programja keretében húsz eurázsiai hód (*Castor fiber*) telepített vissza a Közép-Tisza vidékére. A Németországból érkezett állatok közül egy 4 tagból álló hódcsalád tehette meg első lépéseit a sajtó nyilvánossága előtt a tiszadobi Holt-Tisza felé. Az előzetes élőhely-felmérések szerint alkalmas élőhelynek bizonyult még a Tisza menti holtágak közül a taktabáj Holt-Tisza, a csobajai-tiszalöki Holt-Tisza és a tiszaladányi Holt-Tisza, ahol további 16 egyed talált otthonra. Az OBI Magyarország hét éve a hód-visszatelepítési program kizárólagos támogatója.

Mit kell tudni a hódról?

Az eurázsiai hód (*Castor fiber*) valaha egész földrészünk folyó menti ligeterdeit benépesítette, ám a kíméletlen vadászat és élőhelyeinek megfogyatkozása miatt Európa legnagyobb részéről kipusztult. Mindössze néhány kisebb, elszigetelt, egymástól távol eső állomány maradt fenn. Magyarországon a XIX. század közepén figyelték meg az utolsó példányokat, azután több mint egy évszázadra eltűnt hazánk faunájából. A hód legfőbb jellegzetessége a hatalmas fák kidöntésére is alkalmas narancssárga metszőfog. Másik egyedülálló különlegessége lapos, pikkelyes farka, melyet úszáskor kormánylapátként használ, illetve ha megtámadják, ellenségei elriasztása céljából nagyokat csap vele a vízre. A szárazföldön egyetlenül mozog, a vizet csak rövid

időre és kis távolságra hagyja el. Éjszakai állat, így ritkán kerül szem elé, jelenlétéről főleg nyomai árulkodnak. A hód környezetét kisebb-nagyobb gátak építésével tudatosan alakítja, hogy a megemelt vízszint révén észrevétlen maradjon a ragadozók elől. A gátépítés főként az eurázsiai hód észak-amerikai rokonára, a

kanadai hódra jellemző. Az eurázsiai hód ritkán épít várat, általában a magas partfalba üregeket ás, és azokat használja lakhelyül. A kotorék vagy hódvár bejárata a víz alatt nyílik. A nőstény egy, esetleg két kölyköt hoz világra, melyek két évig a családban maradnak. A hód rágszáló, a nyári hónapokban elsősorban lágy szárú növényeket fogyaszt, így semmi alapja sincs annak a hiedelemnek, hogy pusztítja a halállományt. Téltre víz alatti készleteket gyűjt kotoréka bejáratánál.

„A magyar erdők óriásai és aggastyánai érdekében”

fordult az erdész-közvéleményhez Illés Nándor 1879-ben, az Erdészeti Lapok 18. számában. „Fölszólítjuk tagtársainkat, szíveskedjenek minden pagonyukban, vagy a vidéken nevezetes fát megmérni, annak korát meghatározni, s a fát körül-ményesen leírni, valamint azt is, mily termőhelyen áll, és mit beszél róla a nép!”

Azóta számtalan hasonló felhívás jelent meg, melyek eredményeképpen különböző listák, kiadványok, albumok jelentek meg. Napjaink talán legismertebb jegyzéke, a soproni egyetem növénytan tanszéke által gondozott – interneten is elérhető – adattár.

Szerkesztőbizottságunk elhatározta, hogy a jövőben alkalmanként bemutattunk a lap hasábjain idős, különleges méretű vagy alakú, esetleg kultúrtörténeti, vagy helyi érdekességet képviselő fákat. Kérjük olvasóinkat, küldjenek be a környékükön fellelhető famatuzsálemekről fotókat, illetve leírásokat a témafelelős Detrich Miklósnak!

Indításként bemutatunk egy somogyi fát, mely ugyan már nem él, de ma is szí-

lárdan áll a helyén. Csákszög-pusztától Ötvöskónyi határáig, az egykori Széchenyi birtokon, valaha kiterjedt halastófűzér húzódott. A törendszer gátjain, va-

lamint a tavakat összekötő, különböző rendeltetésű csatornák partjain kocsányos tölgyes sor volt telepítve. A tavak már rég kiszáradtak, területüket beerdősítették. A még meglévő öreg tölgyek feltehetően többszáz évvel idősebbek a környező állománynál.

A képen látható, holtában is lenyűgöző megjelenésű matuzsálem 1991-ben száradt ki. A több mint egy évtized során kérge és a szíjács elkorhadt, lehullott, de mellmagassági körkerülete még így is 590 cm. A képen Domján Gábor nyugdíjas erdésztechnikus mutatja a jó tíz centiméter vastag kéregdarabot. Ezzel, valamint a feltehetően 3 – 4 centis szíjáccsal együtt életében a fa kerülete meghaladhatta a 670 centimétert is.

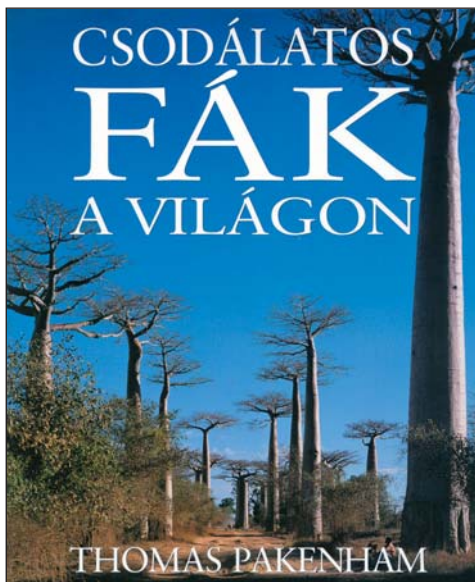
A fának erdészettörténeti jelentősége is van. A környékbeli öregek „pados fa” néven ismerik, mivel valaha pad volt köré ácsolva, és az egykori tulajdonos, gróf Széchenyi Bertalan – aki 1922 és 25 között az OEE elnöki tisztségét töltötte be – kedvenc pihenőhelye volt.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**

Thomas Pakenham: Csodálatos fák a világon. – Kossuth Kiadó, Budapest, 2003, 192 oldal

Különös ember Thomas Pakenham. Ír történészként Dél-Afrika történetével foglalkozik, s e témakörben több sikeres könyve jelent meg. Ugyanakkor az Ír Favédő Társaság elnöke is egyben, s 1996-ban megjelentette „Találkozás szép fákkal” című könyvét, mely nemzetközi visszhangra talált. E könyv megírására az készítette a történetést, hogy az írországi szülői ház parkjában álló 200 éves bükkfák legtermetesebb egyedét, egy öttörzsű fát a karácsonykor pusztító vihar romba döntötte. Ez az omolvány a mai napig ott hever a parkban, öt törzse szétterpesztett ujjként markol a földbe, s inkább önma-ga emlékműve, mint holttetem. A család a mai napig úgy gyászolja, mint egy közeli hozzátartozót. Ebben a könyvben 60 brit és ír fát és facsoport mutat be, amelyeket megragadó egyéniségük miatt választott ki. A hasonló címen készült televíziós sorozatot napjainkban is lehet látni bizonyos csatornákon.

A mostani könyv összeállítását az előző sikere motiválta. A kiadó lehetővé tette, hogy Pakenham bebarangolja a világot, s négy éven keresztül gyűjtse annak az újabb, most már Nagybritannia és Írország határain kívül eső, 60 fának adatait,

melyek a „Csodálatos fák a világon” c. könyv gerincét képezik. Az első kötethez hasonlóan ez a mű sem hagyományos botanikai ismertető. Tartalmát a fák személysége szerint rendezte el, így óriásfákkal és törpefákkal, matuzsálemekkel, mesebeli és veszélyeztetett fákkal egyaránt találkozunk. Sok közülük már eddig is hírmérvnek örvendett, rekordokat döntöttek kerületükkel, magasságukkal, tömegükkel vagy korukkal, míg másokról csak most szerez tudomást a világ.

A szerző, akiben a 19. századi felfedezők szelleme bujkál, 15 kilós (!) állványos Linhof fényképezőgéppel csodálatos fotókon örökítette meg kedvenceit. Képei több mint lenyűgözőek. A fákról írott bemutatások pedig több mint száraz leírások.

Mai világunkban, amikor az ipari nyersanyagot, a tüzelőt, a szén-dioxidot megkötő objektumot kell elsősorban a fában látnunk, valami teljesen mást közvetít nekünk ez a könyv. Megtanít arra, hogy a Föld e különös és sajátos teremtményeihez tisztelettel és alázattal kell közelíteni. Megtanít arra, hogy a fákból gyönyörködni és örömet lelteni is lehet.

Dr. Bartha Dénes

MEGOSZ híradó

Kivonat a MEGOSZ 2003. december 1-i Elnökségi Ülésének jegyzőkönyvéből

Jelen voltak: *Luzsi József, Dr. Ódor József, Mibályfalvy István, Virágh János, Dr. Sárvári János* illetve meghívottként: *Ormos Balázs* (OEE), *Bartha Pál* (FVM), *Dr. Lengyel Attila* (NEP) és *Schiberna Ernő* (METH)

Helyszín: Szolnok, Szabadság tér 2. fsz. 2.

Luzsi József elnök köszöntötte a megjelenteket. Jegyzőkönyv vezetőnek *Dr. Sárvári Jánost* javasolta, amivel az egybegyűltek egyhangúlag egyetértettek. Ezt követően a kiadott napirendnek megfelelően az alelnöki munkatervek és a saját feladatkörben eddig végzett munka rövid ismertetése következett.

A *Dr. Ódor József* felvetése alapján kialakult hozzászólások eredményeként az a döntés született, hogy az erdészeti- nek a SAPARD programban való megjelenítéséhez szükséges jogszabály módosításra vonatkozó javaslatát a MEGOSZ az OEE-vel, a FAGOSZ-szal és az Agrárkamarával közösen terjeszti elő.

Felelős: *Dr. Ódor József, Mibályfalvy István és Dr. Sárvári János*

Határidő: december 3.

A november 24-i FŐVÉT ülésen elhangzottakhoz kapcsolódóan elhatározták, hogy a MEGOSZ is regisztráltassa magát, tekintettel a közelgő uniós csatlakozásra az illetékes falugazdászánál.

Felelős: *Dr. Sárvári János*

Határidő: december 31.

Ezután az elnökségi ülés meghallgatta és megvitatta *Dr. Lengyel Attila* (NEP): „A magánerdő-gazdálkodás intézmény rendszerének bemutatása” című igényfelmérő tanulmányát (FAO/IUCN KKE project), illetve *Schiberna Endre*

(METH): „A magánerdők közcélú használatának helyzete” c. előadását.

Dr. Sárvári János röviden ismertette a CEPF Prágában, 2003. november 10-11-én megtartott közgyűlésén elhangzottakat. A megtárgyalt napirendi pontok közül kiemelte a NATURA 2000 hálózattal kapcsolatos álláspontot, illetve az energiaerdők jövőbeni növekvő fontosságát az Európai Unióban. Elmondta, hogy kétoldalú megállapodás megkötésére vonatkozóan az alábbi delegációkkal egyeztek meg: Szlovákia, Ausztria, Franciaország, Spanyolország, Portugália. A magyar delegáció – tekintettel arra, hogy 2004-ben ünnepli a MEGOSZ 10 éves fennállását – elnökségi hozzájárulás esetén – felajánlotta, hogy a CEPF 2004 novemberi közgyűlését Magyarországon rendezze meg, amit a jelenlévők örömmel fogadtak. Az elnökség a javaslatot elfogadta, arról értesíteni kell a CEPF Titkárságát.

Felelős: *Dr. Sárvári János*

Határidő: december 15.

Dr. Ódor József ismertette a NEP Magánerdő és magánerdő-gazdálkodás c. fejezetének november 10-12. között

egyeztetett anyagát és annak tervezett pénzügyi forrásigényét, amelyet másolatban átadott az FVM jelenlévő képviselőjének. A hozzászólások után az a döntés született, hogy az eddig kialakított anyagot a NEP és a MEGOSZ képviselőinek az FVM-mel egyeztetni kell.

Felelős: *Dr. Ódor József*

Határidő: mielőbb, illetve folyamatos

Ormos Balázs az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára üdvözölte a megjelenteket. Átadta az OEE levelét, ami az alábbiakat tartalmazza:

„Az OEE elnöksége döntött abban, hogy a MEGOSZ elnökségi ülésein szavazati jog nélkül, *Ormos Balázs* főtitkár úr képviseli egyesületünket. A MEGOSZ részéről az OEE elnökségi ülésein *Dr. Sárvári János* főtitkár vesz részt.”

Az OEE főtitkára reményét fejezte ki, hogy a 2004. évi WOOD TECH rendezvényen a MEGOSZ önálló standdal képviselteti magát, az OEE ehhez segítséget ad.

Ormos Balázs javasolta, hogy a 2004. évi erdészeti támogatási rendszerrel kapcsolatos módosító javaslatokat az OEE és a MEGOSZ közösen dolgozza ki és terjessze elő. A javaslattal a jelenlévők egyetértettek, kihangsúlyozva a független és határozott érdekképviselő szükségességét a magánerdő-gazdálkodás égető problémáival kapcsolatban.

Dr. Sárvári János a MEGOSZ által alapítandó díjra vonatkozóan átadta az Elnökségi Ülés tagjainak a *Riedl Gyula* könyvtárvezető úrtól (OEE) kapott a Rimler Pál és báró Waldbott Kelemen fontosabb életrajzi és szakmai munkásságára vonatkozó anyagokat tanulmányozás céljából. Döntés a következő ülésen várható.

Budapest, 2003. december 2.

Dr. Sárvári János
jkv. vezető

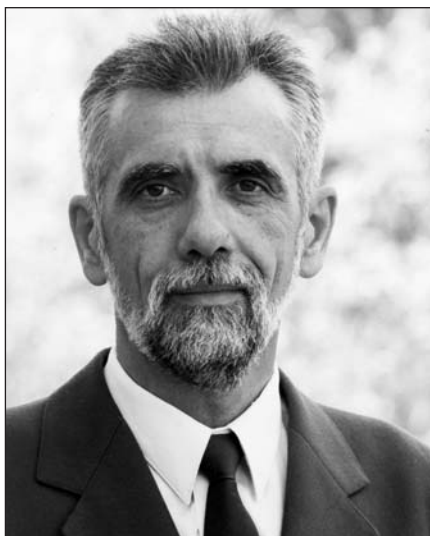
Helyesbítés:

Híradónk előző számában hiányosan és tévesen jelent meg a MEGOSZ bizottságainak névsora. A kiegészített és javított listát az alábbiakban közöljük. Elírás miatt hibásan jelent meg Mihályfalvy István alelnök elérhetősége is; telefonszáma helyesen: 06/70 337-91-70. A pontatlanságért az érintettek szíves elnézését kérjük!

Név/beosztás	Cím	Telefon	Fax	e-mail
<i>Felügyelő Bizottság:</i>				
Bodor Dezső Károly elnök	8444 Szentgál, Vörösmarty u. 38.	30/956-86-77	88/506-670 v. 506-671	bodor@vnet.hu
Könnnyű István tag	4267 Penészlek, Táncsics M. u. 16.		42/389-292	
Szabó Vendel tag	9131 Mórchida, Tekepuszta	30/946-42-86	96/681-013	
<i>Fegyelmi és Etikai Bizottság:</i>				
Dombóvári J. Tibor elnök	2000 Szentendre, Dunakanyar krt. 50.	30/950-54-03	26/500-539	borti@axelero.hu
Ernyes László tag	6100 Kiskunfélegyháza, Asztalos J. út 24.	30/308-50-31		
Rosza István tag	2119 Pécel, Jókai út 29.	28/453-233		

Bemutatkozik a MEGOSZ elnöksége

Luzsi József elnök (44 éves)

Munkabélyei:

1978-tól 1998-ig NEFAG Rt., Szolnok
1995-től a magánszférában dolgozik, az alábbi szervezetekben és beosztásban:

– Ártéri Erdőbirtokossági Társulat (1995, elnök, tulajdonos, főprofil: erdészet)

– EXTENZ Kft. (1998, ügyvezető igazgató, tulajdonos, főprofil: kereskedelem)

– Tiszarév Erdőbirtokossági Társulat (2000, elnök, tulajdonos, főprofil: erdészet)

– Agrotelek Kft. (2000, tulajdonos, főprofil: állattenyésztés és növénytermesztés)

Külföldi export-import partnerei erdélyi, ukrán, szlovák, német, olasz cégek.

A jövőben saját vállalkozásaiból egy összevont, tőkeerős gazdasági társaság létrehozását tervezi.

Tanulmányok:

1978-ban Egerben végzi az erdészeti szakközépiskolát.

Személyi rész:

Rendszeresen közreműködik ártéri fatermesztési kísérletekben.

Részt vett a magánerdő-gazdálkodás alapjainak kidolgozásában, jelenleg pedig folyamatos továbbfejlesztésében.

Szakmai bemutatókat szervez és támogat magánerdő gazdálkodóknak.

2000. óta erdészeti integrátor,

2001-től a MEGOSZ elnökségi tagja, 2003-tól a MEGOSZ elnöke.

Tagja továbbá az Országos Erdészeti Egyesületnek, és az Agrárkamarának.

Szakmai ars poeticája: mindent megtenni azért, hogy a magán erdőgazdálkodás érdemes és elismert része legyen a magyar mezőgazdaságnak.

Dombóvári Dénes alelnök (30 éves)

Munkabélyei:

1996-tól a családja erdő és földterületén önálló erdőgazdálkodóként tevékenykedik.

Tanulmányok:

Középiskolai tanulmányait Budapesten végzi, az érettségi bizonyítványát vendéglátó szakon szerzi meg.

1996-ban pénzügyi közgazdászként végz szintén Budapesten.

1999-ben szerez mezőgazdasági vállalkozói végzettséget.

Jelenleg utolsóéves a Károly Róbert Főiskolán. Itt három szakirányon folytatja tanulmányait: erdészeti, környe-

zetgazdálkodási és vadgazdálkodási szakon.

Személyi rész:

1995 óta – a közjogi kamarák megalakulásával – a Pest megyei Agrárkamara tagja.

A MEGOSZ-nak megalakulásától kezdve tagja, majd a Felügyelő Bizottság tagja, 2003 szeptemberétől alelnöke.

2002 júniusában megválasztották a Nógrádi Erdőbirtokossági Társulat Felügyelő Bizottságának elnökévé, majd 2003 októberében a társulat elnökévé.

Mihályfalvy István alelnök (45 éves)

Munkabélyei:

1982-83-ban a Felsőbabádi Állami Gazdaság Vadgazdálkodási Főágazatánál telepvezető helyettesként dolgozik.

Utána a Prügyi „Tiszamente” MGTSz-nél helyezkedik el, ágazatvezetőként.

1984-ben áthelyezéssel kerül a NEFAG Monori Erdészeti üzeméhez. Itt fahasznosítási ágazatvezetőként foglalkoztatják.

1992. évtől a privát szférában dolgozik. Jelenleg az Erdőszöv Rt. vezérigazgatója.

Tanulmányok:

1982-ben végez a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki karán.

1985-1987. között szintén Sopronban erdészeti gazdasági szakmérnöki képesítést szerez.

Személyi rész:

A Pest Megyei Agrárkamaránál az Erdészeti, Vadászati, Halászati Osztály elnöki tisztségét látja el.

2002. év óta tagja a Pro Silva Hungariae kuratóriumnak.

2003. év óta a FAGOSZ elnökségi tagja.

2003. szeptemberétől a MEGOSZ alnöke.

Molnár László alelnök (47 éves)

Munkahelyei:

1975-1981. a Mátrai EFAG Egri Erdészeténél mint erdész-technikus dolgozik.

1981-84. az Egerben működő Tsz-nél erdészeti ágazatvezetőként tevékenykedik.

1984-től a kialakulóban lévő erdészeti magánvállalkozás keretein belül fakitermelési vállalkozásba kezd. A vállalkozási formák a mindig változó környezeti változásoknak megfelelően alakultak (gmk, mg, kistermelés, kft).

Vállalkozóként vesz részt a 90-es évek közismert németországi viharkár felszámolásában.

Jelenleg a POPLAR Kft-ben mint tulajdonos és ügyvezető tevékenykedik.

A vállalkozás tevékenységi köre: magánerdő tulajdonosoknak szaktanácsadás, erdőtelepítési, erdő-felújítási, fahasználati munkák saját gépparkkal és alvállalkozókkal történő végzése.

Tanulmányok:

1975-ben Egerben végzi az erdészeti szakközépiskolát.

1998-ban külker közgazdász diplomát szerez.

Személyi rész:

Tagja az OEE Magánerdő Tanács elnökségének.

Dr. Ódor József alelnök (43 éves)

Munkahelyei:

1984-től a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Részvénytársaság üzemgazdasági osztályán gyakornok, majd tervezési-elemzési előadó.

1990-től számítástechnikai csoportvezető, irányítja a vállalat számítógépes információs rendszerének fejlesztését.

1992-től üzemgazdász. E munkakörben vállalati tervezéssel és elemzéssel foglalkozik.

1993-tól a vállalat részvénytársaságá alakulásától gazdasági igazgató, igazgatósági tag három éven keresztül.

1994-től a Gemenc RT. gazdasági vezérigazgató helyettese.

1996-tól a Gemenc RT. megbízott vezérigazgatója közel fél évig. Az új vezérigazgató kinevezése után változtat pályáján: felmondással megszünte-

ti munkaviszonyát, saját vállalkozásba kezd.

1997-től saját erdészeti szolgáltató és tanácsadó cége, a Tilia KFT. ügyvezetőjeként tevékenykedik.

1997-től párhuzamosan egy pénzügyi-gazdasági tanácsadó cég ügyvezetője.

1999-től a Bácska Erdőszövetkezet ügyvezetője.

2000-től erdészeti vállalkozásai irányítása mellett főállású egyéni vállalkozóként erdőgazdálkodással, erdészeti szaktanácsadással foglalkozik.

Tanulmányok:

Egyetemi doktori címet szerez a Soproni Egyetemen, 1997.

Számalk Számítástechnikai Oktató Központ, Budapest: Felsőfokú rendszerszervezői oklevél, 1993.

Közgazdaságtudományi Egyetem, Pénzügy Szak, Budapest: Közgazdász oklevél, 1992., továbbá mérlegképes végzettség.

Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron: Erdészeti gazdasági szakmérnöki oklevél, 1989.

Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron: Erdőmérnöki oklevél, 1984.

Személyi rész:

Angol középfokú állami nyelvvizsgálóval rendelkezik. A Bács-Kiskun Megyei Agrárkamarának elnökségi tagja, a Kamara Erdőgazdálkodási Osztályának elnöke, országos küldött. Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1980-tól, míg az OEE Felügyelő Bizottságának 1998. óta tagja. A Bajai Szakszervezeti Vadásztársaságban 1985-től tag, 1995-től az Intéző Bizottságnak is tagja. 2001-től tagja a Rotary Club Bajanak.

Támba Miklós alelnök (44 éves)

Munkahelyei:

1978. év őszén a Napkori Kossuth Mgtsz. Erdészetében kezd dolgozni, mint erdészeti munkás. A szervezetet megszűnéséig, mint erdészeti ágazatvezető majd, mint erdészeti és faipari fő ágazatvezető dolgozik.

1992 júliusában alapító tagja volt a Napkori Erdőgazdák Szövetkezetének, és a 800 alapító tag megválasztotta elnökének.

Jelenleg mintegy 1000 ha-on gazdálkodik a szövetkezet. Integrátori felada-

tot is ellát, ezen tevékenység 3500 ha-on indult, ami mára már 6500 ha.

Tanulmányok:

1978-ban végzi a Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnáziumot.

Ezt követően 1982-ben, Egerben elvégzi az erdészeti szakközépiskola levelező tagozatát.

Személyi rész:

Megalakulásától kezdve a MEGOSZ elnökségének tagja.

Virágh János alelnök (59 éves)

Munkahelyei:

1965-től a Kiskunsági Erdőgazdaság Kelebiai Erdészeténél kezdi a munkát.

1967-70-ig az Erdészeti Tudományos Intézet Kecskeméti Állomásán dolgozik.

1970. júliusától a NEFAG Rt. Kunszentmártoni Erdészet Kengyeli kerületében dolgozik, mint kerületvezető.

1973. nyarán hazakerül a Ceglédi Erdészethez, a Mikebudai csemetekert vezetője lesz.

1976-tól a csemetekerti munkák elvégzése mellett főerdész az Erdészeti Csemő, Nagykőrös és Mikebuda kerületeiben.

1981-től az Erdészeti erdőművelését vezeti 1993. végéig az utolsó két évben a helyettesi munkák ellátása mellett.

1993-tól dolgozik, mint a Virágh Bt. családi vállalkozás vezetője. A Bt. 2000-től integrátor az ÁESZ Budapesti és Kecskeméti Igazgatóság körzetében, jelenleg mintegy 3500 ha területen tevékenykedik.

Tanulmányok:

1965-ben végzi a Szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Technikumot.

Személyi rész:

2003. augusztusában megkapja a PRO SILVA HUNGARIAE díjat.

2003. szeptemberétől a MEGOSZ alelnöke.

Válassza az ERFA-TOURS Erdészeti és Faipari Utazási Irodát szakmai és magánútjai megszervezéséhez.

Szakmai utazások az első negyedévben:

– **EGYIPTOM, KAIRO - WOOD WORLD 4.** Nemzetközi famegmunkálási gépek kiállítása – 2004. február 26-29.

– **NÉMETORSZÁG, NÜRNBERG - HOLZ-HANDWERK** - fensterbau/frontale – 2004. március 31-április 3. A buszos kiutazást a NürnbergMesse támogatásával szervezzük.

Lepje meg szeretteit karácsonyra egy utazással, repüljön a télből a nyárba:

EGYIPTOM – SHARM EL SHEIKH, HURGHADA – 2004. január 4-14. között 10 éjszaka repülővel, félpanziós ellátással 4 csillagos szállodában 70.900,- Ft/fő-től + reptéri illeték és vízum

TUNÉZIA – SOUSSE – 2004. január 8., 15., 22. és 29.
8 nap repülővel, félpanziós ellátással, 3 csillagos szállodában 29.500,- Ft/fő-től + reptéri illeték

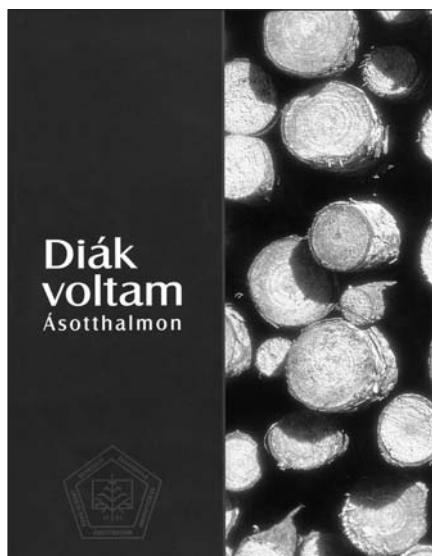
MAROKKO – AGADIR – 2004. január 5., 12., 19. és 26. február 2., 9., 16. és 23.
8 nap repülővel, félpanziós ellátással, 4 csillagos szállodában 99.990,- Ft/fő-től + reptéri illeték

VELENCEI KARNEVÁL – 2004. február 13-15., február 20-22., február 23-25.
3 nap autóbusszal, félpanziós ellátással (buszonalvás nélkül), 2 és 3 csillagos szállodákban: 37.900,- Ft/fő-től

További részletes felvilágosítás:

ERFA-TOURS 1027 Budapest, Fő u. 68. I. 136.
T./F.: 201-24-53
e-mail: erfatour@qwertynet.hu
mobil: 06/30 9828766

Diák voltam Ásotthalmon

A 120 éves iskola fiatal vezetőségének volt a gondolata – ahogyan az iskola igazgatónőjének bevezetője elárulja – hogy az iskola volt tanulói emlékezzenek vissza és őszintén mondjanak véleményt az ott eltöltött időkről és az ott tanultaknak a gyakorlati életben történő hasznosulásáról. Ez az elgondolás az FVM Erdészeti Közcélú Feladatokat Támogató Alap és a Kecskeméti Erdészeti Szolgálat Igazgatósága támogatásával a fenti címmel megjelent könyvben testesült meg. A könyv – amely emlékkönyvnek is tekinthető – különösen a volt tanulók érdeklődését elégítheti ki, de az erdészeti szakoktatás milyensége és minősége után érdeklődőknek is sok érdekes felvilágosítással szolgál.

A könyv három egymáshoz kapcsolódó részből áll. Az első *Andrési Pál* munkája, amely rövid összefoglalója az iskola, az évek folyamán kialakult szokások és hagyományok történeteinek. Ez egyben rövid oktatástörténet is, mert felsorolja az egymást követő és egymástól eltérő erdészeti szakképzési formákat, azok időtartamát.

A második rész az iskola 28 egykori növendékének visszaemlékezéseit tartalmazza. A visszaemlékezések 1929-től kezdődnek az utolsó diák 2000-ben végzett. A legtöbb írás az 1950-es és az 1960-as évekből származik. Az írások bemutatják az iskolai éveket, valamennyien az iskolájuk iránti hálájukat fejezik ki. Ezekben végig kísérelhetők a tantestület változásain kívül az ország történelmi változásai és azok hatása az iskolai életre. Szeretettel emlékeznek az erdőmérnök tanáraikra, akik életükkel mintát, tanításukkal szakmát, nevelé-

sükkel igaz emberi tartást adtak. Ezeket a visszaemlékezések jól tükrözik. A legtöbben azokat a tanárokat említik meg, akik a tananyagot keményen megkövezték és azokat, akik szigorú fegyelmet tartottak. A kemény napi munkabeosztást nehezen viselték, utólag mégis hálásan emlegetik, mint olyat, amely az élet nehézségeinek leküzdéséhez erőt adott. A tanárok meggyőződéssel vallották, hogy az új nemzedéket azok szeretik igazán, akik kemény, de szerető odafüggyelssel segítik a szakmai tudásuk és jellemük kialakulását. És, hogy mennyire igazuk volt, a vallomások bizonyítják. Ugyanakkor megható szeretettel emlékeznek *Csóka Istvánné* erdőmérnök-tanárnőjükre, mint pót-édesanyjukra, aki megértő vigasztalást adott az édesanyjukat nélkülöző fiatal tanulóknak. Az idős tanáraikról sem feledkeztek meg, meglepően jó jellemzést adtak róluk. Örültek nyugdíjazásuknak, egyedül a Taki bácsinak emlegetett *Takács Ferenc* eltávozását sajnálták.

Az iskolát végzettek a gyakorlati életben iskolájukra szégyent nem hoztak, a végzettek legtöbbje mint kerületvezető erdész teljesített szolgálatot, voltak, akik továbbtanulva erdőmérnöki diplomát szereztek. A rendszerváltás után többen

önálló vállalkozásba kezdtek, amit az erdők privatizációja is elősegített.

A könyvet a szövegek között hatalmas fényképanyag teszi még értékesebbé, amelyek az egyes évfolyamok életében előfordult eseményekről készültek.

Az emlékkönyv harmadik része a Szakiskola 1937 és 2000 között készített tablóiinak teljes sorozatát közli. A könyv értékét tovább emelte volna, ha az oktatás megindulásától 1937-ig a végzetek nevei megtalálhatóak lennének. (Az 1937. utániak a 115 éves emlékkönyvben megtalálhatók.) Ennek főként az „erdészdinasztiák” örülnének.

Reméljük, hogy az iskolavezetés a múlt megbecsülése mellett a szakoktatás fejlődését biztosító feladatait a jövőben is sikerrel fogja megoldani, és ehhez kívánunk sikeres tevékenykedést és mondunk köszönetet eddigi munkájukért.

Végül egy személyes megjegyzésem. Köszönöm azokat az örömteli órákat, amiket a könyv olvasása nekem adott. Összevettem az esztergomi és ásotthalmi emlékeimmel és sok-sok hasonlóságot találtam.

A könyv beszerezhető: Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium

6783 Ásotthalom, Kiss Ferenc krt. 76.

Telefon/Fax: 62/291-522

Dr. Kollwenz Ödön

Erdészek az expón

Ez év októberében is megrendezésre került a Mátra nyugati kapujában a **Pásztó Expó.**

Három évvel ezelőtt beszélték rá az erdészetet, hogy vegyünk részt a regionális kiállításon és vásáron. „Az erdészeknek ott a helye” – mondták, hiszen Nógrádban a legmagasabb az erdősültség, a régió életében az erdő, a zöld meghatározó körülmény.

A kollégáknak is tetszett az ötlet és

Fényképen az expós stáb: Szabó Lajos, Somay Gergely, Váczi Károly, Vámos Károly

összeállt a Bátönyterenyei Erdészet expós stábjá. Megterveztük az erdészeti standot /2 x 6 m /, szétosztottuk a szokványosnak nem mondható feladatokat, és nagy lelkesedéssel nekiugrottunk a melónak. Az eredmény nem maradt el. A város különdíját az erdészek kapták meg. Az erdészeti stand egy üde színfoltot jelentett a vásárbán. Mi elsősorban nem termékeket mutattunk be, hanem magát az erdészeti tevékenységeket: erdőművelés, fahasználat, csemete- és dísznövénytermelés, vadászat, közjóléti tevékenység stb.

Az idén a standon három kiemelt gondolat jelent meg:

- Az erdő közérdek
- A fa környezetbarát anyag
- A fa megújuló energiaforrás

Úgy érzékelem, hogy térségünkben az utóbbi időben jobban számon tartják az erdészetet, kicsit jobban odafigyelnek az erdőre, az erdészetre.

Szabó Lajos
erdészetvezető

A Selmeci Társaság által árusított kiadványok

Egy balek tudnivalói (Sopron):

Ebben a kis könyvecskében a selmeci diákhagyományokról lehet olvasni, amelynek a balek részese lesz, azáltal, hogy a hajdani akadémia egyik jogutódja a Nyugat-Magyarországi Egyetem valamely hagyományokat tisztelő szakára került...

Ára: 400 Ft

Egy balek tudnivalói (miskolci):

A „könyvecske” keménytáblás, bőrkötés.

Ára: 1000 Ft

Sík Lajos: Mindnyájan voltunk egyszer az Akadémián

Egy írás amely, megörökíti a Selmecről Sopronba került Főiskola ifjúságának sajátos szabályozó és önmvelő diák-hagyományait.

Ára: 700 Ft

Ruzsinszky László: Tempus

A kis regény a selmec-soproni diákélet soproni hőskorát mutatja be élethűen, és a maga valójában. A menekülés és átköltözés viharos időszakát idézi föl. A könyvben a kisregény mellett megtalálható a szerző „Ki gondol arra?” című verseskötete.

Ára: 700 Ft

Bartha Dénes-Oroszi Sándor:

Selmec, Selmec, sáros Selmec: (Erdészettörténeti Közlemények IV.)

A kötet történelmi utazásra hív, amely során a múltbéli, a letűnt Selmecet kívánja felfedni a mai megváltozó városban. A könyv betekintést nyújt a selmecbányai diákeletbe, a város történelmébe és bemutatja a környék természeti viszonyait, értékeit. A térképek, az akadémia épületeinek részletes leírása mellett a kötetet még számos, az 1900-as évek elején készül fotók teszik még érdekesebbé.

Ára: 400 Ft

Itt tó van a Tátra ölén: (Erdészettörténeti Közlemények XII.)

Egy útikönyv, amely az olvasót egy újabb történelmi utazásra hívja, bemutatja a Tatrát az 1900-as évek elején. Az írás kiemelten foglalkozik az erdészeti szempontból fontos látnivalókkal.

Ára: 400 Ft

Bartha Dénes: Dendrológia

Régen kialakult hagyomány már, hogy az oktató professzorok előadásait – hallgatói jegyzetek alapján – maguk a hallgatók kiadják. Ez a jegyzet dr. Bartha Dénes professzor Dendrológia c. előadásai alapján készült.

Ára: 500 Ft

Roth Gyula: Erdőműveléstan II.

A Selmeci Társaság egy olyan művet jelentetett meg az erdész-társadalom számára ismét, amelyre az oktatásban és a gyakorlatban is nagy szükség van, mivel manapság ismét egyre nagyobb szerephez jut a természetes felújítás, valamint a szálalásos erdőgazdálkodás...

Ára: 2500 Ft

Az Erdőmérnöki Kar jelentése az 1956/57. iskolai év eseményeiről (Erdészettörténeti Közlemények XXIV.)

A címben említett történelmi események során írt jelentések könyv alakban.

Ára: 300 Ft.

Hermann Krutzsch: Erdők megújítása

H. Krutzsch hazai újramegvidézését időszerűvé teszi a természet szerű erdőgazdálkodás iránti egyre fokozódó szakmai és társadalmi igény. A könyv mindenkire szól, akinek valami köze van az erdőhöz: Álljon a szakmai hierarchia bármely posztján, foglalkozzék kutatással, oktatással erdőtervezéssel vagy ellenőrzéssel..., vagy barangoljon csupán szívesen az erdőben, és védje a természetet.

Ára: 700 Ft

* * *

A Dévai Szent Ferenc Alapítvány november 21-én jótékonyági estet rendezett a Pesti Vigadóban a dévai (szászvárosi, szovátai) árvaházban, gyermekotthonban és internátusban élő gyermekek segítésére.

Az est fővédnöke Mádl Dalma asszony volt. Jeles hazai előadók (Budai Ilona, Ferenczi Éva, Rubold Ödön, Vitai András, Vikidál Gyula, a Szent László templom énekkara stb.) mellett a dévai gyerekek is nagy sikerrel szerepeltek és a zsűfólásig megtelt Vigadó közönsége személyesen is találkozott a „pap bácsival”, Csaba testvérrel.

A fellépő művészek, szervezők térítésmentesen ajánlották fel tehetségüket, tudásukat és idejüket, a közönség pedig a jegyvásárlással támogatta az Alapítványt.

A közönség soraiban számos tagtársunk is helyet foglalt családtagjaikkal együtt.

Ref. Dr. Szikra Dezső

Helyreigazító

Köszönöm, hogy ilyen hamar közölték a könyvismertetésem, de egy teljes mondat kimaradt, ami egy részt érthetlenné tesz. Nem kérnék hiánypótlást, ha nem még ma is élő, nálam jóval fiatalabb kollégákról lenne szó.

Az elmaradt mondat a harmadik bekezdés 5. sorától: *A bábörös évek legnehezebbjén 1943-ban kezdtek tanulni a szakmát, az ezt követő zűrrös évek hozták egyrészt az évfolyam hallgatói számának nagy változásait és csalódásait.*

Dr. Kollwentz Ödön

Akáccal együtt javalott a feketeszén

„Elégedett vagyok a kiszolgálással és az áruval is, minden évben itt szoktam tűzifát vásárolni” – mondta érdeklődésünkre Gyulai József bodaszőlő lakos, a településrészen működő Napsugár óvoda karbantartója a józsai erdészkerülethez tartozó vágástéren. Épp indulófélben voltak, miután 9 köbméter akáccal terhelték meg Széll József fuvaros gumikerekű kocsiját. Négy köbméter az övé, hat az óvodáé.

Megtudtuk tőle, hogy a saját részre vásárolt akác kazánba kell, feketeszénhez fogja keverni. „Van itt egy maszek asztalos, tőle szoktam még hulladékot venni gyűjtősnak” – egészítette ki végül a mondottakat.

(Napló)

Ez ám az üzlet a javából! (A szerk.)

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

Levél egy erdőmérnöknek

Az alábbi levelet küldte Szűcs Ferenc erdőmérnöknek a szombathelyi karmelita zárda vezetője a második világégés után. (Lásd a történetet a Gyökerek és lombok 1. kötetének 146–7. oldalán.)

„J.+ M.
Pax Christi!

Nagyságos Főmérnök Úr!

Nemrégén írt levelében említette nővérem, hogy a közös hivatal összebotta Nagyságos Főmérnök Úrral, és mennyire örült, hogy így olyan részleteket tudhatott meg a megszállás alatti életünkből, amelyeket csak olyan valaki beszélhetett el, aki megosztotta velünk azoknak a nehéz időknek élményeit.

Nővérem leveléből tudtam meg azt is, hogy már hosszabb idő előtt fel tetstett bennünket levelében keresni. Ez a levél azonban sajnos nem érkezett el hozzánk. Az első időkben bizony nem egy levélnek lett ez a sorsa, és kizárólag ez az oka annak, hogy nem válaszoltam. Mert bár igaz, hogy nagy elfoglaltságom miatt sokszor nem tudok olyan pontos lenni, amint szeretném, egészen adósnak sohasem szabad maradnom. És főleg nem Nagyságos Mérnök Úrral szemben, akinek annyi bálás köszönetet tartozunk.

Ezért sietek most ezt az igazán nem szándékos mulasztást pótolni, remélve, hogy ezúttal több szerencsével utazik levelem. Kapuyéktól-Heinrichéktől eddig is gyakran érdeklődtem bogyléte iránt, és mindig azt válaszolták, hogy a Főmérnök Úr jól van és épít. Gyakran emlegetjük nővéremmel is és mondogatjuk, hogy mostani munkaköre talán nem is egészen Nagyságos Főmérnök Úr egyéniségéhez illő. Dehát ma az áldozatok életét éljük, és tudom, hogy nagy-lelkűen tetszik azokat meghozni, ott és úgy, amint éppen adódik. Imáinkban mi is arra kérjük a jó Istent, hogy a szükséges lelki-testi erőt és kegyelmet, – sőt jóval azon felül, adja meg mindig Nagyságos Mérnök Úrnak.

Nemcsak a levéllel, de bálás köszönetem kifejezésével sem szeretnék adós maradni Nagyságos Főmérnök Úrnak. És most nemcsak a régi, szombathelyi értékes, nagy szívességeire gondolok, hanem az utóbbiakra is: a nagyon jól felhasználható szövegekre és az ugyancsak bálás köszönettel fogadott melaszra. Az előbbi egészen gondviselészerűen érkezett, amikor Stefánia nővéremnek éppen valami

nagyobb munkája volt, és igazán nem is tudom, mit csináltunk volna enélkül. – De ugye szabad megkérnem Nagyságos Főmérnök Urat arra, hogy az anyagiakban ne tessenek állandó nagylelkűséget gyakorolni velünk szemben. Tessék elbinni, a mai időkben az is igen nagy dolog, ha egyáltalában hozzá lehet valamibez jutni, és ha e tekintetben tetszik szíves jóságát gyakorolni, ez már magában véve is igen-igen nagy segítség. Hogy Nagyságos Főmérnök Úr nagyon a szívébe zárta zárdánkat, ezt mi sem tudjuk elfelejteni, és ez számunkra is kedves gondolat. De éppen ezért nem szeretnők jóságát túlon-túl igénybe venni, mert hiszen mi legalább is olyan mértékben érezzük magunkat Nagyságos Főmérnök Úrnak lekö-

telezve, amint ezt viszont gondolni tesszük. Éppen ezért ajánljuk nagybecsű személyét és szándékait buzgó imában a jó Istennek, mert a Kármelnek, bálája kifejezésére, ez az egyetlen eszköze. Ezt azonban igyekezzünk jól kibaszni, és a jó Istenre bízni a viszonzást, amely részünkre, emberi eszközökkel, csak oly csekély mértékben, vagy egyáltalában nem lehetséges. A mellékelt kis Szent József képecskét pedig kérem, tessék elfogadni a szombathelyi tartózkodás emlékére és biztosítékául gyarló imáinknak.

Ismételten is bálásan megköszönve Nagyságos Főmérnök Úr minden jóságát, maradtam őszinte nagyrabecsülésem kifejezésével

Kármel, Szombathely, 1945. szeptember 21-én

Sr. M. Anna a st. Joseph perjelő”

Látogatás Gödöllőn

Az Erdőművelési Szakosztály szeptember 30-án az ERTI székházában és Gödöllői Arborétumában tartotta a talajok kiszáradásával kapcsolatos rendezvényét. Elsőként dr. Rédei Károly főigazgató-helyettes ismertette az intézet struktúráját, törekvéseit és helyzetét. Ezután a Magyar Állami Földtani Intézet két előadója (dr. Kuti László és dr. Kalmár János) beszélt időben és térben tágabb összefüggésekről a talaj, az alapkőzet és a talajvíz rendszerben. Hosszú távra ható döntéseinkhez a földfelszín felső 10 méterének folyamatait kellene általában jól ismernünk. Ugyanis e felső tíz méter kombinációi hatnak ki a növényzet esélyeire. Ilyen, a felső tíz méter szerkezetét mutató térképek, főleg a sík vidékekről a MÁFI-nál hozzáférhetők. Szó volt róla, hogy a szárazság nemcsak azért rossz, mert nincs a fáknek víze, hanem azért is, mert a táp- és nyomelemek nem mozoghatnak. Mindent összevéve a MÁFI geológusai szerint is gondolkodásváltás szükséges: ahol lehet, vissza kell tartani a vizet a vízgőjtőkben.

A két ERTI-s előadó (Szendrei dr. Koren Eszter és dr. Sütkey Judit, az ERTI Ökológiai Osztályának tagjai) a Gödöllői Arborétumban végzett, a talajok vízháztartását meghatározó tényezőkkel és az ökoszisztéma-vizsgálatokkal kapcsolatos kutatásaikat ismertették. A vízháztartást meghatározó tényezők bonyolult rendszere miatt bizonyos termőhelyeken nem jó az a gyakorlat, ha mechanikusan, például csak négy hektáronként veszünk talajmintát. A

szünetben mód nyílt Magyarországnak éghajlatának változását az utolsó 100 évben bemutató poszter megtekintésére (dr. Szalay Sándor Országos Meteorológiai Szolgálat) és a könyvtárban az ERTI kiadványainak megvásárlására.

A szárazodással kapcsolatos aggódo, puhatolódzó kérdéseinkre a MÁFI geológusai bölcs és megnyugtató választ adtak, miszerint jelenleg ugyan kontinentális irányt mutatnak az éghajlati hatások, de ez nem biztos, hogy ez állandó marad. A vegetáció jól észrevehető, nagy mozgásai (például egyes helyeken a termőhelyi összhatás miatt az erdei vegetáció életlehetőségének megváltozása) megítélésük szerint tízezer éven túl mutatkoznak.

Az ott lévőknek Osváth Bujtás Zoltán mutatta be a több mint száz éve (1902) létesült területet, az árbócakác összehasonlító kísérleteket.

A terepi bejárás talajszelvényeket ismertető anyagát Sz. Koren Eszter készítette elő. A szelvények „partjain” visszatértünk arra a délelőtti elhangzott ismeretre, mely némi magyarázattal szolgálhat arra is, miből éltek a növények az ideai aszályos nyáron? A kötött talajokban többszáz éves vízbeszivárgások is vannak, melyek a rézecskekhez kötődnek. Ezek kötésbe menése és felszabadítása is igen lassú, de a növények képesek erre. A szervezési munkájáért az ERTI valamennyi velünk vesződő, bennünket segítő munkatársának köszönetet mondunk.

Bús Mária
szakosztályvezető

JEGYZŐKÖNYV

készült az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége üléséről.

OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárban

Budapest, Budakeszi u. 91. sz., 2003. november 4. 13 óra

Cserép János elnök köszöntötte az ülésen megjelent meghívottakat és az elnökség tagjait. Haraszthy László h.-államtitkár és Sódor Márton főosztályvezető urakat a KvVM Természetvédelmi Hivatalból. Az elnökség tagjai közül megjelentek: Duska József alelnök, Dr. Péti Miklós magánerdőkért felelős alelnök, Apatóczy István technikus alelnök, Csiba Imre, Pallagi László, Firtás Nándor régióképviselek; kimentését kérte: Dr. Szikra Dezső Erdészeti Lapok SZB elnök, Puszkás Lajos, Dr. Markovics Tibor, Molnár György, régióképviselek; meghívottak közül megjelentek: Répászky Miklós MEPIT elnök, Riedl Gyula könyvtárvezető, Kolozsvári Ákos FB elnök, Ormos Balázs főtitkár, Pápai Gábor főszerkesztő, Mester Gézáni titkárságvezető. Az elnökség hét fővel határozatképes.

Cserép János elnök megállapította, hogy az elnökség hét fővel határozatképes, bejelentette a napirendi pontokat, melyeket az egyebekkel együtt az elnökség elfogadott.

1. A KvVM Természetvédelmi Hivatala és az OEE között aláírt 2003. évi MUNKATERV értékelése. Védett erdőterületet KvVM vagyonkezelésébe vétele.

Cserép János elnök köszöntötte az elnökségi ülésre meghívott Haraszthy László helyettes-államtitkárt és Sódor Márton főosztályvezetőt. Haraszthy László kifejezésre juttatta az elnökség tagjai-
val, hogy a konfliktusokat rendezetten kell megoldani és ő mindig elmegy a meghívásokra a rendezés ügyében. A problémák megoldására javasolta az OEE-KvVM TH 2003. éves munkatervében foglalt munkacsoport létrehozását. A közös célok érdekében munkálkodjanak együtt a felek. Az erdészek mindkét (erdészeti-természetvédelem) munkaterületen dolgoznak, a természetvédelem területén 130 fő került alkalmazásra. Az erdészek közötti vitát kell megoldani, szakmai szinten tartva a vitát. Probléma, hogy mind az erdészeti, mind a természetvédelem költségvetése kevés, ezért ne egymás erejét oltsák ki a felek, hanem összefogással erősítsék egymást a támogatások érdekében. Beszámolt az 58 ezer ha védett állami terület átvételének „történetéről”. Javasolja a lista újra fésülését, javasolta, hogy a NP és erdőgazdaságok vezetői egyezzenek meg. Elkészítették a természetvédelem erdészeti stratégiáját, melyet hivatalos elfogadása után honlapjukon közzéteszik. A természetvédelmi célok érdekében szükséges az erdőgazdálkodáson változtatni és a Pro silva erdőkezelés irányába elmozdulni. Közös kommunikációval célszerű a munkát erősíteni.

Cserép János elnök megerősítette, hogy szakmailag kell a vitás kérdéseket kezelni. Mindkét fél hibázott a védett területek ügyében, amit közösen kell kijavítani. Alulról kell építkezni ezért javasolja ő is a munkatervben szereplő munkacsoport felállítását. A vitában támogatólag hozzá szölt Sódor Márton, Pallagi László, Répászky Miklós, Duska József, Péti Miklós és Ormos Balázs. Elhangzott, hogy az erdők hármaskörének nagyobb érvényt kell szerezni, ésszerű erdőgazdálkodás megvalósítása lehet a cél, egyeztetett kezelési tervek alapján, csak közös munkával lehet eredményt elérni, melyben az erdész számára maga az erdő lesz a termék. Teljes szemléletváltás szükséges, mely a természetközeli erdőkezelést kívánja meg és az ehhez szükséges ágazati szabályozást és támogatást kell kialakítani.

A vitát és javaslatokat lezárva, kijelölték a munkacsoport tagjait és az elnökség a következő határozatot hozta, a jelen lévő természetvédelmi kollégák egyetértésével.

11/2003. (nov.4.) sz. határozat:

Az elnökség megvitatta az erdészeti és a természetvédelem között felvetődött kérdéseket és elhatározta, hogy az OEE-KvVM TH 2003. évi munkatervében szereplő céllal munkacsoportot alakít. Tagjaik: KvVM TH részéről: Sódor Márton főosztályvezető, Dr. Kárpáti László igazgató, Balogh László igazgató; OEE részéről: Pallagi László vezérigazgató, Duska József igazgató, Répászky Miklós MEPIT elnök; a munkacsoport tevékenységét szer-

Balról: Ormos Balázs, Cserép János, Haraszthy László, Sódor Márton és Péti Miklós

A lapot Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» OBSERVER «

OBSERVER BUDAPEST
MÉDIAFIGYELŐ KFT.

1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Internet cím: www.oee.hu

vezi Ormos Balázs főtitkár. (A jelenlévő hét elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

2. Kitüntetési Szabályzat módosítására javaslat megvitatása (erdész-technikusok kitüntetése).

A kitüntetések kérdésével több egyesületi fórum is foglalkozott az elmúlt időszakban, Az elnökség elé a tagságunktól érkezett javaslatok kerültek összefoglalva előterjesztésre. Tagsági és elnökségi kérdés volt, hogy ügyvéddel is konzultálni kell az erdésztechnikusok pozitív megkülönböztetése miatt. Az ügyvéd Alkotmánybírói határozatra utalva, javasolta a pozitív megkülönböztetés alkalmazását és írásbeli javaslattal is élt az elnökség felé.

A három előterjesztés lényege: a) maradjon változatlan a szabályzat, b) pozitív megkülönböztetés érvényesüljön az erdésztechnikusok érdekében, c) az új Díj Bizottság tekintse át a szabályzatot és a módosításokat terjessze az elnökség elé.

Vita után az elnökség a b) változatot terjeszti a Küldöttközgyűlés elé jóváhagyásra.

12/2003. (nov.4.) sz. határozat:

Az elnökség megvitatta és az előterjesztett három javaslat közül a b) változatot fogadja el és terjeszti a Küldöttközgyűlés elé megvitatásra és jóváhagyásra és a Kitüntetési Szabályzatot a következők szerint javasolja módosítani:

„Mindegyik kitüntetés adományozásához a határozatképes Küldöttközgyűlésen jelenlévő küldöttek legalább 50% + 1 fő „igen” szavazata szükséges. Az ezen támogatást meg nem szerző jelöltek esetében újabb szavazási forduló(ka)t kell tartani.

A Bedő és Kaán díjak esetében a Díjbizottság által a 8./ pont szerint összeállított jelölőlistáról minden jelenlévő küldött 6 főre ad szavazatot. A jelölőlisták összesített szavazatai alapján az első 6 helyezett (szavazategyenlőség esetén minden egyenlő szavazatot elérő személy) kerül szavazólapra. Ha a szavazatok alapján egyébként nem történne meg, az egyik jelölt a legtöbb szavazatot kapott technikusi lesz. A szavazólapra megadott jelöltek közül három főre kell szavazatot leadni. Az előírt támogatást el nem érő jelöltek esetében kell ismételt szavazási forduló(ka)t tartani.

A kitüntetésben az összesen, aki a legtöbb szavazatot kapja az 50%+1 szavazat elv alapján, akként, hogy

a három kitüntetett közül legalább 1 fő az a technikusi, aki a legtöbb szavazatban részesül – függetlenül az 50%+1 szavazat elvtől.

Szavazni csak személyesen lehet, a távollévők írásban nem szavazhatnak.

A szavazás titkosan, szavazólapon történik

(A dőlő betűs részek az érvényben lévő kitüntetési szabályzat módosításai). (A jelenlévő hét elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

3. Díj Bizottság elnökének utódlása.

Az elnökség megtárgyalta az írásbeli előterjesztést, mely a Díj Bizottság választásának módját és a helyi csoportoktól beérkezett személyi javaslatokat tartalmazta. Az elnökség a többes jelölés mellett döntött a következők szerint.

13/2003. (nov.4.) sz. határozat:

Az elnökség javaslatára az elnök a Küldöttközgyűlésnek, a Díj Bizottság elnökének és hat tagjának a következő személyeket terjeszti elő megválasztásra. Elnök: Bogdán József, Wisnovszky Károly; tagok: Dr. Papp Tivadar, Fejes Dénes, Répászky Miklós, Kertész József, Szőör Levente, Dr. Rónai Ferenc, Dr. Cherny Károly, Greguss László, Csiha Imre, Szabó Sándor (Ipolyerdő Rt.) (A jelenlévő hét elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

4. Erdészcsillag Alapítvány Alapító Okiratának módosítása.

Az elnökség tagjai megismerték az előterjesztést és vita nélkül az alábbi határozatot hozták:

14/2003. (nov.4.) sz. határozat:

Az elnökség az alábbiak szerint javasolja a Küldöttközgyűlésnek az Erdészcsillag Alapítvány alapszabályát módosítani:

„3. Az alapítvány közhasznú tevékenysége és célja:

Közhasznú tevékenység:

Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása.

Nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés.

A fenti közhasznú tevékenységet az alábbi céljainak elérése érdekében végzi:

a/ Az elhunyt erdészek és erdészeti dolgozók gyermekeinek pártfogásában, esélyegyenlőségük megteremtésében, anyagi helyzetük javításában való részvétel.

b/ Hozzájárulás a nehéz anyagi körülmények között élő erdészek anyagi helyzetének javításához.

c/ Az időskorú erdészekről történő gondoskodás.

d/ Hozzájárulás a kiváló tanulmányi eredményeket és közösségi szellemet felmutató tanulók képzési költségeihez.”

(A dőlő betűs részek az érvényben lévő Alapszabály módosításai)

(A jelenlévő hét elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

5. Dr. Markovics Tibor régióképviseleti tisztségéről való lemondása.

Az elnökség tudomásul vette a régióképviseelő döntését és következő határozatban foglalta állásfoglalást.

15/2003. (nov. 4.) sz. határozat:

Az elnökség megvitatta Dr. Markovics Tibor elnökségi tag lemondási nyilatkozatát és azt tudomásul veszi. Az elnökség megköszöni Dr. Markovics Tibornak az elnökségben és a régióban végzett tevékenységét és számítt a Természetvédelmi Szakosztály vezetésében további munkájára. Az elnökség felkéri a Nyugat-magyarországi régió helyi csoport titkárait, hogy az új régióképviseelő megválasztásáig jelöljenek képviselőt maguk közül az elnökségbe. A jelölést 2003. november 30.-ig tegyék meg. (A jelenlévő hét elnökségi tag a határozatot megszavazta.)

6. Egyebek

– 2004. május 26-28. között ismét megrendezésre kerül az országos erdészverseny, melynek házigazdája a SEFAG Rt. és a Dráva Völgye Középiskola.

– Az elnökség döntött abban, hogy a MEGOSZ elnökségi ülésein szavazati jog nélkül, Ormos Balázs főtitkár képviseli egyesületünket. A MEGOSZ részéről az OEE elnökségi ülésein Dr. Sárvári János főtitkár vesz részt.

– Dr. Bondor Antal volt Díj Bizottsági elnök meghívást kap a januári Küldöttközgyűlésre.

– A következő titkári, szakosztályvezető ülés és Küldöttközgyűlés 2004. január hónapban kerül megtartásra. (Tervezett témák: ágazati stratégia, 2004. évi előtervek, Díj Bizottság megválasztása)

Az elnök megköszönte a résztvevőknek a munkát és bezárta az ülést.

kmf.

Ormos Balázs

jegyzőkönyvvezető

Cserép János

elnök

Hitelesítő: Fírbás Nándor
Apatóczy István

Október 10-én az OEE *Erdészeti Víz-gazdálkodási Szakosztálya* kihelyezett, terepi ülést tartott a Mátrában, ahol a résztvevők megismerkedhettek az ERTI ökológiai kísérleti területein folyó kutatási tevékenységgel.

Az erdőterületekkel kapcsolatos ökológiai kutatások története nem folytonos, de immár évszázados léptékű. A témakör az utóbbi évtizedben ismét és most talán tartósan is előtérbe került. Ezt különböző nemzetközi kezdeményezések és szerveződések is jelzik, mint amilyen az „ICP Forest”, azaz a levegőszennyezés erdőre gyakorolt hatásának vizsgálatára és megfigyelésére alakult nemzetközi együttműködés. Ehhez a programhoz, mint közismert, hazai erdővédelmi hálózat kapcsolódik, amelyet az Állami Erdészeti Szolgálat megbízásával az ERTI Ökológiai Osztálya működtet. A hálózathoz meteorológiai és levegőkémiai mérőállomások és ökológiai kísérleti területek is tartoznak.

A szakosztály terepi programja első helyszíneként a „Névtelen-bérc”-en kialakított szabadtéri állomást kerestük fel. *Manning Miklós* röviden ismertette az osztály tevékenységét, majd bemutatta a mérőállomást. Ezen a helyen az alapvető meteorológiai elemek mellett a nedves és a száraz ülepedésre vonatkozó észlelések is folynak. Következő megállónk a meglehetősen sokoldalúan felszerelt lucos kísérleti terület volt. Itt rendszeresen mérik a lombkoronán áthulló és a törzseken lefolyó vízmennyiséget, kísérletet folytatnak az avartakarót benedvesítő és azon átszivárgó vizek mennyisége és minősége meghatározására, 1x1 m-es hálókkel gyűjtjük az avarfelszínre hulló fenyévi részeket, adatgyűjtőkkel is felszerelt növekedésmérőkkel kísérik figyelemmel az egyes faegyedek vastagsági változásait. A közelben egy mérőtorony is található, amelyen több magassági szintben meteorológiai és levegőkémiai észlelések folynak. Felkerestük a bükkös kísérleti területet is, amely a lucoshoz hasonló felszereltségű.

Mivel a Mátra eme vidékére az állandó és időszakos vízfolyások is jellemzőek, ezért az Ökológiai Osztály már évek óta tervbe vette két kisebb vízgyűjtőn vízhozammérő műtárgyak létesítését, amely ebben az évben sikerült is. A létesítmények még egészen újszerűek, talán mi voltunk az első látogatói. Az egészen kicsi, de az árvízi hozamok átbocsátására is alkalmas műtárgyakat korszerű, a víznyomás érzékelésén alapuló, elektronikus adatgyűjtővel egybeépített műsze-

rekkel szerelték fel. A műtárgyak révén értékes adatsorokat lehet nyerni a patakok vízjárására vonatkozóan. Ilyen nagyságrendű erdővel borított vízgyűjtőkön, a Mátrán kívül még a Soproni-hegységben folynak vízhozammérések.

Mielőtt a következő helyszínre utaztunk volna, rövid időre megálltunk a Csór-réti víztározónál, amely erdei patakok vizét gyűjti össze, a környező települések vízellátása céljából. Ezt követően az ERTI egyik legrégebbi „vizes” kísérleti területét, a Kisnánai Erőziómérő Állomást kerestük fel, amelyet csaknem ötven évvel ezelőtt létesítettek. Működtetése nem volt mindig folyamatos, de az utóbbi években ismét rendszeres adatgyűjtés folyik. A mindössze néhány ha-os vízgyűjtő területen *Kurucz György* vezetett körbe minket, s mutatta be a mérőhelyeket és a berendezéseket. A program zárásaként az Ökológiai Osztály helyi munkatársai jóvoltából „fehér asztal” mellett beszélgettünk meg a látottakat és hallottakat.

A nap során *dr. Sitkey Judit* és *Manning Miklós* készséges programvezetése révén betekintést nyerhettünk abba a kiterjedt és intenzív kutatómunkába, amelyet az ERTI Ökológiai Osztálya folytat az erdőterületek víz- és anyagforgalmának jobb megismerése érdekében. Meggyőződésem, hogy a szakosztály-rendezvény résztvevői érdekes és értékes ismeretekkel térhettek haza.

dr. Kucsara Mihály

* * *

Az OEE *Tanúsítási Rendszerek Szakosztálya* 2003. október 27-28-án tartotta kihelyezett ülését a BAKONYERDŐ Rt. Ugodi Erdészete vadászházában Huszárokölöpusztán. Az ülés fő témája az erdőgazdálkodás stratégiai továbbfejlesztéséről szóló tájékoztató volt.

Először *Horváth László* vezérigazgató köszöntötte a szakosztályt, majd általánosságban bemutatta a Bakonyerdő Rt. gazdálkodását, ezzel kapcsolatban utalt az irányítási rendszerek szerepére. Gazdálkodásuk rendezésre váró két legfontosabb részterülete a fafeldolgozás és a vadgazdálkodás.

A tájékoztató után *dr. Marosi György* az ERTI tudományos osztályvezetője ismertette az erdőgazdálkodás stratégiai továbbfejlesztésével kapcsolatban elkészített munkát, amelynek a szerzői: CMS Vezetési Tanácsadó Kft., NYME EMK Erdővagyon-gazdálkodási Intézet, Erdészeti Tudományos Intézet. A stratégiai tanulmány az 1998-2002 közötti időszakot és az erdőgazdálkodás környezetét értékelve, fogalmazott meg javaslatokat a tovább-

bi teendőkre. Az értékelésből megállapítható, hogy a részvénytársaságokban összességében megvalósult a szakszerű és tartamos erdőgazdálkodás, az elkötelezett és jól képzett szakgárda irányításával. Sajnos az eredmény ez idő alatt felére csökkent. Az ÁPV Rt. 5 milliárd Ft támogatást adott az Rt.-nek és csak 150 millió Ft-ot vont el az 5 év alatt. A jövőben a feladat-orientált finanszírozás megvalósítására célszerű törekedni, amikor megfogalmazzák az elvárásokat és megadják hozzá a forrásokat is. A jelenlegi „termelés-típusú” gazdálkodást a „termelési-szolgáltatási” mód kellene, hogy váltsa. A gazdálkodás célszerű alapegysége az erdészet (termelő egység). Erre építve lehet kialakítani az optimális üzemméretű erdőgazdaságokat. Annyi és olyan méretű részvénytársaságot célszerű kialakítani, amelynek a központját az erdészetek el tudják tartani.

Ezt követően *Iványi Miklós* minőségügyi és KIR vezető adott tájékoztatást az új minőség- és környezetirányítási auditszabvány (ISO 19011:2002) követelményrendszer változásáról, sajátosságairól. Az új szabvány 6 előző szabvány helyett érvényes. Nagyobb hangsúlyt fektet a működő irányítási rendszer folyamatos fejlődésének igazolására, de elvárja azt is, hogy az audit (felülvizsgálat) értéknövelő hatású legyen.

Végül *dr. Marosi György* szakosztályelnök tájékoztatta a tagságot az időszaki eseményekről. Az első nap hangulatos vacsorával, és azt követően kötetlen beszélgetéssel zárult.

Másnap délelőtt a terepi bejárást a Farkasgyepői Erdészet igazgatója, *Tímár György* az erdészet bemutatásával kezdte, majd *Török András* erdőfelügyelő, az általa kidolgozott, a bükkállományok nedves és száraz erdőfűpusaira másként alkalmazható, égtájorientált természetes felújítási rendszer megismertetésével bővítette tapasztalatainkat.

Szakosztályülésünk programja Bakonybélben az Erdők Háza megtekintésével, majd Huszárokölöpusztán ebéddel zárult. A résztvevők hasznos tapasztalatokkal és élményekkel gazdagodva indultak haza.

A szakosztályülés sikeréért köszönet illeti *Varga Tibort* a szervezésért, és külön köszönetünket fejezzük ki *Horváth László* vezérigazgatónak, aki nem csak anyagilag támogatta rendezvényünket, hanem a szakmai programot végig megtisztelte jelenlétével, és rendelkezésünkre állt.

Iványi Miklós
szakosztálytitkár

Emlékezzünk eltávozott társainkra

(Gondolatok halottak napja után)

Kassán 1902-ben rendezett Rákóczi-ereklyék kiállításáról szóló tudósítások után kutatva a Felsőmagyarország 1902. november 18-i számában a következő híre találtam:

„MEGSZÖKÖTT ELMEBETEG. A szegény máramarosi rutén nép messze vidékre eljár, hogy otthon hagyott családjá részére megkeresse véres verejtékével szerzett mindennapi kenyerét. Favágás a mestersége. Sűrű rengetegben irtja a magasra nyúló fák sokaságát, s naphosszat izzad és görnyed a nehéz munka súlya alatt. Olykor megesis, hogy egyik-másik életét baj éri terhes munka közben. Leg-

utóbb is súlyos szerencsétlenség ért egy máramarosi favágót. Egy hatalmas fa ráesett, amitől a szegény ember súlyos sérülést szenvedett, később pedig meg is tébolyodott. Társai megszánták az elmezavart embert, és egy kísérőjével hazaküldték Máramarosba. S Újhelybe érve az elmezavart ember kísérőjétől úgy elmaradt, hogy a legszorosabb keresés mellett sem volt képes ráakadni. Az eltűnt elmebeteget keresik.”

Vajon hány munkás, erdész, mérnök áldozta fel egészségét, esetleg életét a magyar erdőkért? Ezeknek a tisztességes, országosan nem ismert szakembe-

reknek az emléke él-e még valakiben? Úgy gondolom, hogy sokuknak a sírja sincs már meg. Gondoljunk a Trianonnal elszakított sírkertekben nyugvókra. Töbüknek a hozzátartozói sem élnek már. Nincs, aki gyertyát gyújtson hantukon.

Az utóbbi évtizedekben több erdőgazdaság emelt emlékművet az erdő áldozatai emlékére. A következő halottak napján keressük fel ezeket a helyeket, és gyűjtünk az elhunytak tiszteletére egy-egy mécsest, így fejezzük ki örök összetartozásunkat.

Perenye, 2003. november 8.

Schalkház Lipót

Garamszegi István (1943-2003)

A nyáron futótűzként terjedt a fájdalmas hír halálos betegségéről. Szívből kívántuk, bár csak hamis lenne az üzenet. Pedig tudtuk valamennyien, hogy halványul a láng, hogy fogytán az oly sokszor megirigvelt testi erő. Tudtuk – ha hinni nem is akartuk – az élet és a halál kezdett hatalmas tusakodásba, miközben ő példás önfegyellemmel küzdött, betegem sem akart gyengének látszani.

Mégis elgondolkodtatóak Illyés Gyula szavai:

„Nem az az öreg, aki messze van a bölcstől, hanem az, aki közel van a sírhoz.”

1943. november 9-én született, Petőfi szülőfalujában Kiskőrösön. Félárva gyereként nőtt fel, a nagyszülők nevelték. A természet szeretete készítette arra, hogy Szegedre a Kiss Ferenc Erdészeti Technikumba jelentkezzen, ahová felvételt nyert, s amit 1963-ban végzett el. Ekkor jegyezte el életét a természet csodálatos művével, az erdővel. 1963-1965-ig Dunafalván volt erdész.

1965-1967-ig Karapancsán, Novák Laci bácsival műszaki vezető. Azonban visszakérte magát a kerületbe, az erdőbe. 1967-től, amikor megnősült, 1973-ig Dunaligeten kerületvezető erdész. (Itt született Laci fia és Márti lánya.) 1973-tól – áthelyezéssel – Bajára, az ÉPFA-hoz került, ahol fatelepvezetőként dolgozott 1983-ig. Ám szíve visszahúzza Gemenchez, ahová visszajöve 1992-ig Rihában, majd 1992-től 1999-ig, nyugdíjazásáig Tiserben volt a vadászoknak is gyakran segítő, elismerten kiváló szak tudású és nagy teherbírársú ker. vezető erdész.

Nyugdíjasként – egészen az idén júniusban érződő betegségéig – ugyanolyan aktivitással dolgozott, mint addig. Szerette, tisztelte, becsülte a kollégákat.

Az elszámolások, ugyanúgy, mint a leltárak hangulata már nem a régi, de ő mindig bele tudott csempészni egy kis régi levegőt, egy kis régi atmoszférát.

Tartása volt, szinte konokul, a szó jó értelmében.

Ahogy betegségét, a halál közelségét viselte, ahogy az elmúlt elszámoláskor bejött az erdészethez, ahogy elmondta milyen legyen a temetése, ahogy higgadtan, nyugodtan elköszönt mindenkitől és mindentől, fogyó élete színterétől és szereplőitől, és bocsánatot kért azoktól, akiket esetleg megbántott, s ahogy mondta, hogy többé már soha nem jöhet ide, a második otthonába, ezt nem lehetett száraz szemekkel végighallgatni.

Kitűnő szakembert, korrekt kollégát, önzetlen barátot veszítettünk el valamennyien: az erdő és az erdész.

2003. október 1-én kísérték utolsó útjára a Bajai Köztemetőbe, az erdészetenél megszokott, de mégis szokatlanul nagyszámú tisztelői.

Varga Rudolf
kerületvezető erdész
Bajai Helyi Csoport

Lombos Tibor (1931-2003)

Lombos Tibor aranydiplomás erdőmérnököt 2003. szeptember 4-én kísértük utolsó útjára a kismarosi temetőbe.

Sírját családján, munkatársain, barátain kívül nagyon sokan vették körül.

Lombos Tibor 1931. március 28-án született Budapesten. Az általános iskola elvégzése után az esztergomi Szent László Gimnáziumba került. A Soproni Erdészeti Egyetemet 1953-ban végezte el, jeles eredménnyel.

Pályafutását a Diósjenői Állami Erdőgazdaság Diósjenői Erdészetenél kezdte, erdész-tervezető-helyettesi beosztásban. Amikor a

Diósjenői Erdőgazdaságot egyesítették a Váci Erdőgazdasággal, átkerült a Királyréti Erdészethez, szintén erdész-tervezető-helyettesi munkakörbe.

Hosszú pályafutása során volt fahasználati előadó, fagyártmány-termelési előadó, de igazán jól a Verőcei Fűrészüzem vezetőjeként érezte magát.

1981-ben átkerült az Egri Erdőfelügyelőséghez. Neki való munkakör volt ez. Nagy szakmai műveltségét erdőfelügyelőként tudta kamatoztatni a legjobban.

Nyugdíjaztatására 1991. december 31-én került sor. Fia talos, tettekre kész ember lévén nyugállományba vonulása után még négy évig a Királyréti Erdei Vasút üzemvezetőjeként dolgozott.

Lombos Tibor kollégánkat mindenki szerette, az erdész-társadalom, a környék lakossága is, hiszen ez a környék hosszú időn át az erdőből élt, az erdő adott számára kenyeret. Nagy szakmai tudással, magas műveltséggel és nagy-nagy emberséggel rendelkezéssel emelkedett az átlag szakemberek fölé. Beosztottait ellátta jó tanáccsal, tanított és csak nagyon ritkán fegyelmezett. Már egészen fiatalon kivívta környezetét, munkatársait megbecsülését, Lombos mérnök úrnak tisztelték.

Dalos kedvű, víg kedélyű embert ismerünk meg benne.

A szakma képviselője Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd című verséből olvasott fel néhány sort, ezzel búcsúzott a szakma kedves halottjától:

„Úgy fekszik ő ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt néma szobra.
Nem kelti fel se könny, se szó, se vegyszer.
Hol volt, hol nem volt, a világon egyszer.”

A tisztelet és szeretet koszorúit családja, az Ipoly Erdő Rt., az Egri Erdőfelügyelőség, legkedvesebb barátja, Naszvadi Dénes, valamint az ismerősök, barátok, rokonok helyezték el sírjánál.

Míg élünk, emlékezzünk Rád.
Nyugodjál békében!

Vajda Pál

Hegyí András (1934–2003)

2003. október 3-án a pápai Kálvária temetőben, a kollégák és Pápa városának lakói képviselőiben megjelentek őszinte együttérzése mellett helyezték végső nyugalomra Hegyí András erdőmérnököt, a Pápai Erdészet nyugalmazott vezetőjét. Az erdészirtásadalom és az évfolyamtársak képviselőiben ravatalánál Nagy László mondott megemlékező beszédet.

Hegyí András 1934. március 1-én született Kapuváron. Mindig büszke volt szülőföldjére, az ott kialakult ősi hagyományokra, tartotta a kapcsolatot az ottani emberekkel. Ez a kötődés és szülei iránt érzett szeretete életpályáját később is meghatározta.

Középiskolai tanulmányait a jó hírű csornai gimnáziumban végezte. A soproni Erdőmérnöki Főiskolára 1953-ban vették fel. Nagy szorgalommal, lelkiismeretes munkával tett mindig eleget kötelezettségeinek. Ugyanakkor igaz barátságot, derűt sugárzó egyéniséggel diákéletünk egyik felelőtlően alakítója volt, ő is vállalta a selmeci diák-hagyományok felélését. Az akkor fénykorát élő SMAFC labdarúgócsapat tagjaként a soproni fociszurkolók egyik kedvence volt. Évfolyam-találkozóinkon derűsen felfel idéztük azt a pillanatot, amikor egy ragyogó csellel Lantoson is sikerült túljutnia, hiszen Bandi Sopron labdarúgó válogatottjának tagjaként játszott az aranycsapat ellen is.

1956-ban azok közé tartozott, akik emberi helytállással járultak hozzá, hogy Sopron városa és Főiskolánk e történelmi napokban is büszke lehet múltjára. Mi, közeli barátai érezzük a búcsúztatóban elhangzottakat igazságát: „1956 decemberében meghalt volna Kanadába, vagy a világ bármely sarkába, de az itt élend és halnod kell parancsa és szülei iránt érzett szeretete Salzburgból hozta őt vissza szülőföldjére”. Elmondása szerint éppen karácsonyeste kopogott be szerető szüleihez. Így válhatott generációnk egy olyan képviselőjévé, aki itthon vállalta a mindennapi küzdelmet egy jobb világ kialakulásáért.

Végzése után a Zamárdi székhelyű Észak-somogyi Erdőgazdaság Központjában erdőművelőként kezdte meg szakmai tevékenységét 1958-ban, majd a Somogyvári Erdészet-hez került. Kapuváron élő szülei könnyebb elérése érdekében ment át a Magas-bakonyi Állami Erdőgazdasághoz Pápar. Itt először a Központban erdőművelési előadónak, majd rövid ideig a Bakonybéli Erdészetnél dolgozott. 1966-ban nevezték ki a Pápai Erdészet vezetőjének és e beosztásban dolgozott 1993-as nyugdíjazásáig. Erdészetének területén túlnyomórészt kedvezően adottságú cse-

resek és akácok alkották. Viszonylag sok volt az idősebb állomány is. Irányításával nagyszabású cseres és akácos átalakításokat valósítottak meg. Munkatársaival együtt kifejlesztett erőfeszítések eredményeit szép tölgyesek, a mai fiatalosok őrzik meg az utókornak. Kapcsolatát munkatársaival határozottság és emberiség jellemezte. Pápa városával, a lakossággal jó szándékú, segítőkész kapcsolatot alakított ki és tartott fenn, így széles körű közmegebecsülésben részesült. Személyében erdészszakmánk, a barátok és hozzátartozók egy meghatározó egyéniséget, igaz embert vesztettek.

Dr. Illyés Benjamin

dr. Bellér Péter okleveles erdőmérnök, egyetemi adjunktus (1938 – 2003)

Búcsúzni fáj, megválni attól, aki mindennapjaink cselekvő részese volt, akinek jellegzetes hangját gyakran hallottuk tanszékünk helyiségeiben, aki jó kolléga, kedves barát volt. Elment tőlünk, mert az alattomos bejeggyel már nem tudott megbirkózni. Nekünk visszamaradtaknak, most az a kötelességünk, hogy tisztességgel elköszönjünk Tőle és felidézzük alakját.

Az erdőkel körülvelt Felsőzsidén (ma Várvolgy) született, 1938. december 26-án. Szegény körülmények között nőtt fel, négyen voltak testvérek. Már igen korán dolgozni kezdett, mint napszámos, illetve tíz éves korától, a nyári szünetekben, mint erdei munkás. Az erdők és a szőlő szeretetét otthonról hozta magával, és ez végigkísérte egész életét. Tapolcán érettségizett 1957-ben, és egy év előgyakornokoskodás után, kezdte meg Sopronban az egyetemi tanulmányait. Végzés után a Kisalföldi Állami Erdőgazdaság Észak-Hansági Erdészeténél helyezkedett el mint fahasználati műszaki vezető, majd egy év után 1964 december 16-án kerül vissza az Erdészeti és Faipari Egyetem Termőhelyismerettani Tanszékére, ahol nyugdíjazásáig dolgozott.

A Termőhelyismerettani Tanszéken töltött, közel negyven év alatt erdőmérnök generációkat vezetett be a talajtani ismeretekbe. Oktatói tevékenysége során mindig a terpi megfigyeléseket és gyakorlati ismereteket tartotta a legfontosabbnak. A gyakorlatokra nagy alaposággal készült. A laboratóriumi vizsgálatokhoz szigorú fegyelmet követelt. A hallgatók tanulmányainak elősegítésére jelentősen bővítette a tanszék talajmonolit gyűjteményét. Fiatalabb kollégáinak szívesen mesélt azokról a hősi időkről, amikor még a tanszéki motorral hozták be a talajmonolitokat.

Hosszú egyetemi pályafutása során széles körű szakmai tanácsadási és kutatómunkát is végzett. Több ezer ha erdő telepítésének készítette el termőhelyfeltárási szakvéleményét. Ezeket az erdőket később szívesen mutatta be. Sokat foglalkozott a hígtrágya- és szennyvíz-hasznosítás, illetve elhelyezés talajtani és erdészeti kérdéseivel. Korát megelőzve – folyamatosan ellenőrizte a

talajok terhelését ezekben az állományokban és meghatározta a kijuttatható víz mennyiségét. Igen büszke volt azokra a jó növekedésű állományokra, amelyek kivitelezését ő tervezte. Ezek közül már jó pár megérte a vágásfordulót, nagy fatömeget adva tulajdonosának és dicsérve a tervező gondos munkáját. Utóbbi évtizedekben az erdőállományok meszezésének kérdésével foglalkozott a soproni-hegyvidéki erdőállományokban.

Munkája során mindig a gyakorlat igényeit vette figyelembe. Tudását mindig gyakorlati tapasztalataival is megalapozta. Szabad idejében szívesen dolgozott szőlőjében. Büszkén kóstoltatta borát és sok karácsony fényét emelték az általa nevelt fenyőfák. A Soproni-hegység igen jó ismerője volt, nemcsak mint termőhelyfeltáró, hanem, mint lelkes vadász is. Több évtizeden keresztül vadászott. A tanszéki névnap-köszöntőkhöz ő gondoskodott az ízletes vadpörkölről, s az ehhez való borból.

Felcséggel negyven éve éltek házasságban, két lányuk született. Büszkén mesélt unokáiról, akik sok örömet szereztek neki.

Családja és rokonai mellett, diáktársai, kollégái és diákjai kísérték utolsó útjára a soproni Szent-Mihály temetőben 2003. október 17-én. Az Erdőmérnöki Kar nevében dr. habil Mészáros Károly dékán búcsúzott a kar oktatójától.

Emlékét szívünkben őrizzük. Isten Vele, Péter!

dr. Bidló András

Balatoni erdők

Kaán Károly akadémikus szorgalmazta először csaknem egy évszázada, hogy ültessenek fákat a Balaton térségében, mert a növények javítják az üdülővándégek közérzetét, s védik az ingatlanokat s egyebek közt a gyümölcsfa-ültetvényeket az északi part felől fújó erős szelekek szemben. Az erdő alapvető feladata ma is a védelem. A javaslatra egyébként régen viszonylag gyorsan reagált a Balatoni Szövetség, s felkérte Péch Kálmán nyugalmazott helyettes államtitkárt egy tervezet kidolgozására. Az ötlet megvalósításában jelentős szerepet játszott a II. világháború után létrehozott Balatonkörmeyi Fásítóerdészet, ennek a munkatervében szerepelt egyebek közt 1300 hektáryi erdő és 2500 hektár erdősáv telepítése. Mindez hozzájárult, hogy ma Somogy területének csaknem a 28 százalékát erdő borítja; a dél-dunántúli régió másik két megyéjében, Baranyában 24, Tolna megyében pedig 17 százalék az aránya. A különbség még nagyobb Somogy javára, ha egy lakosra számítjuk az erdőt, mert itt 4967 négyzetméter, az országban a legnagyobb.

Erdésznők VII. Országos Találkozója

Fertő-Hanság Nemzeti Park
Igazgatóság
SARRÓD, 2003. szeptember 18-19.

Résztevők:

Babos Imréné Németh Ida, Bálint Józsefné, Baranyai Katalin, Bekőné Polner Katalin, Benéné Székely Csilla, Bíróné Marton Zsuzsanna, Bittner Melinda, Buzsákiné Szilágyi Anikó, Czók Csilla, Cserép János, Csernus Anett, Csikos Valéria, Dacóné Tarlósi Hajnalka, Dóró Katalin, Dr. Ráczné Dr. Schneider Ildikó, Dr. Gál Györgyné Botár Andrea, dr. Hanyvári Csabáné, Dr. Madas Katalin, Dr. Szőke Miklósné, Dürgőné Szalay Piroksa, Emerlingné Köhler Marietta, Farkasné Erős Szilvia, Fehér Zsuzsanna, Szanyi Tünde, Czink Marianna, Fehérné Rácz Ágnes, Feketéné Pechtol Éva, Ferenczi Attiláné, Ferencziné Székely Adél, Fifek Katalin, Földes Mária, Galambos Éva, Gombás Istvánné, Grób Józsefné, Gulyás Pálné, Holczerné Vitman Aranka, Horváth Adrienn, Horváth Endréné, Horváth Gyuláné, Huszár Pálné, Keresztes Mihályné, Keszercze Györgyi, Kis Gábor Attiláné, Kissné Szabó Gabriella, Klimon Mihályné, Korbonski Bogdáné, Korek Károlyné, Kovács Gyuláné, Kovács Gyuláné, Kovács

Gyuláné, Kovács Kinga, László Ildikó, Leiblné Balog Emese, Linzmayer Veronika, Márton Edit, Martos Sarolt, Máténé Freller Mónika, Mester Gézőné, Michelcsik Éva, Nagy Enikő, Nemcsák Lászlóné, Németh Rita, Ormos Balázs, Őszéné Hajdu Katalin, Pápai Gábor, Papp Ferencné, Pintér Anikó, Pintér Ilona, Pöntör Gyöngyi, Reményfy Lászlóné, Reményfy Rita, Romanova Galina, Rozmann Hajnalka, Sándorné Somlai Kitti, Sárközi Árpádné, Sashalmi Miklósné (Németh Edit), Sipos Györgyi, Somogyvári Lászlóné, Stefcsik Viktória, Steiner Józsefné, Stix Józsefné, Szabó Jánosné (Oszlanczi Emőke), Szaszik Mária, Székelyné Fábián Annamária, Szombathelyi Mihályné, Takács Lászlóné, Témun Jánosné, Tolnai Margit, Tóth Orsolya, Tresóné Galambos Margit, Veörös Györgyné, Veszeli Istvánné (Arató Zsuzsanna), Vincze Mária, Vörös Istváné, Winter Katalin, Zsilvölgyi Lászlóné,

Dr. Kárpáti László, Fersch Attila, Goda István, Szabó Renáta Katalin, Nagy László, Németh Árpád, Szákovics Imre, Nagy Imre, Steiger Károly, Mogyorósi Sándor, Marth Ferenc, Törökné Burda Brigitta, Roth Matthaea, Külön köszönet a nemzeti park három takarítónőjének, aki rendet rakott utánunk és nem nekünk kellett mosogatni. , Prisinger Terézia, Szabó Kálmánné Magdi, Hege-dűs Jánosné Julika,

HIRDETÉSEK

Uraim! Csinos, magastermetű hugomat férjhez adnám 2800 kor. Hozománnyal, csinos, magastermetű, barna fődőrör vagy erdőörhöz. Leveleket «Erdészleány» címre Budapest, főposta restante. (2.)

(Az Erdő 1912. évi július 1.)

(Örömmel értesítjük az olvasókat, hogy a hölgy elkelt a hozománnyal együtt. A Szerk.)

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai, akik a szervezésben vettek részt:

